LETO XI. ŠT. 18 (500) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 11. MAJA 2006

NOVI GLAS

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

500

Današnji Novi glas ima lepo, okroglo številko 500 (petsto). To pomeni, da gre za širok lok časa, za desetletno zgodovino medija, ki se je že trdno zakoreninil v naši zamejski družbi. To smo tudi zelo dostojno in častno praznovali meseca januarja letos v Devinu.

Spomnimo se, kaj vse je naš tednik opravil v tem času. Po združitvi dveh prejšnjih tednikov, goriškega Katoliškega glasa in tržaškega Novega lista je novi tednik globoko zaoral v ledino javnega obveščanja med Slovenci v Italiji. Iz tedna v teden gre med naše bralce in jih seznanja z dogajanjem doma in po svetu. Svojo pozornost posveča naši manjšinski stvarnosti, pa tudi dogodkom in vprašanjem v Italiji, kjer živimo, in seveda naši matični domovini Sloveniji. Prav tako so predmet njegove obravnave Slovenci, ki živijo na avstrijskem Koroškem in drugje po Evropi in po svetu. Prvenstveno tu izstopajo vprašanja in področja, kot so kultura, družba, politika, gospodarstvo, šport idr. Precej poudarka daje naš tednik Cerkvi in njenemu delovanju, saj priznava kot svojo idejno osnovo krščanski etos in v tem sledi vsem svojim predhodnikom - od Slovenskega Primorca in Tedna do Katoliškega glasa in Novega lista. Novi glas je povsem samostojen in ni škofijsko glasilo, kot so po večini katoliški tedniki v Italiji, je pa vključen v Zveza italijanskih katoliških tednikov FISC (Federazione italiana settimanali cattolici).

Novi glas - kot večkrat ponavljamo - informira in formira. Obveščanje je gotovo prva naloga vsakega časopisa, in to že od samega začetka tiskanih medijev. Pomembno pa je tudi oblikovanje javnega mnenja in to brez kake ozke ideološke naravnanosti. V političnem pogledu naš tednik zagovarja pluralizem, kar je danes osnova vsake demokratične družbe.

Kot manjšinsko glasilo ima naš list najprej močno narodnoobrambno vlogo, ki je ne smemo pojmovati kot kak nezdrav nacionalizem. Odločno smo zagovarjali dolgoletna prizadevanja za izglasovanje zaščitnega zakona in sedaj za njegovo uresničevanje. Naš list poudarja svoje evropeistične ideale, in to že od prvih prizadevanj za združeno Evropo. Slovenci v Italiji smo bili, skupno s koroškimi Slovenci, v Evropski uniji že pred Slovenijo, zato smo njen vstop navdušeno pozdravili kot priznanje že večstoletne oz. tisočletne zgodovinske stvarnosti.

Novi glas ima v naši publicistiki gotovo posebno mesto. Ker je namenjen predvsem goriškim in tržaškim Slovencem, posveča največ pozornosti prav temu prostoru. Je pa zanimiv tudi za bralce izven njega, saj se po njem lahko seznanjajo z življenjem v zamejstvu.

Sodelavci našega lista se vsak teden zvesto oglašajo s svojimi članki in ga tako bogatijo. Naj poudarimo, da imamo lepo število mladih novinarjev in sodelavcev, in sicer z najrazličnejših področij in zanimanj. Sodelujejo z navdušenjem, kompetenco in pravim smislom za tovrstno delo.

Vrednote, ki jih Novi glas zagovarja in širi, so pristen izraz naše narodne biti. Slovenstvo in krščanstvo, demokracija in pluralizem naj bodo tudi v bodoče osnova našega dela. Od bralcev pričakujemo, da bodo še naprej podpirali naša prizadevanja. Tako bo Novi glas lahko opravljal svoje poslanstvo v korist celotne slovenske narodnostne skupnosti v našem zamejstvu.

Foto Kroma

Med novimi goriškimi pokrajinskimi odborniki tudi dva Slovenca

Gherghetta predstavil svojo ekipo

"Naš cilj je popeljati goriško pokrajino v novo Evropo, in to s podporo vseh pristojnih uprav. To želimo narediti na najboljši način." S temi besedami je novi predsednik goriške pokrajinske uprave Enrico Gherghetta v ponedeljek, 8. maja, sklenil predstavitev novih pokrajinskih odbornikov, izraz strank levosredinske koalicije, ki je meseca aprila prepričljivo zmagala na volilni preizkušnji. Kot človek, ki je pozoren na simbole, se je želel kot predsednik s sedmimi odborniki v sončnem pomladnem jutru predstaviti sredi Vecchietovega mozaika na skupnem goriškem trgu. Štirim odbornicam je podaril šop z modrimi vrtnicami in rumenimi gerberami, torej barvami, ki so prisotne tudi na praporju province in obenem evropske zastave. Gherghetta torej stavi na specifiko našega prostora, ko želi ovrednotiti njegovo raznolikost in posebno poslanstvu v evropskem okviru. Slovenci smo tokrat lahko zadovoljni, saj bosta v odboru sedela kar dva naša predstavnika: Mara Černic iz vrst Slovenske skupnosti, zadnje mesece občinska odbornica Brancatijeve uprave, bo na provinci zadolžena za okolje, problematiko odpadkov, gorske skupnosti, lov in ribištvo; Marko Marinčič (Zeleni), že odbornik v Brandolinovi upravi, bo skrbel za mednarodne in čezmejne odnose, politiko miru, prostorsko načrtovanje in civilno zaščito. Kot so po ulicah že več mesecev pred volitvami napovedovali plakati, je podpredsednica pokrajinske uprave Roberta Demartin, obenem odbornica za kulturo, turizem, komunikacijo in prozornost pri upravljanju, poleg vsega tega pa še za jezikovne skupnosti, torej za manjšinski resor. "Slovenci niste več v indijanskem rezervatu," je komentiral Gherghetta izbiro in s tem poudaril, da podpira odprtost do jezikovnih skupnosti in hkrati integracijo slovenskih predstavnikov v upravo. Ostali odborniki so Licia Morsolin, Maurizio Salomoni, Sara Vito, Marino Visintin; osmi odbornik, Maurizio Di Matteo, bo nastopil službo, ko bo okreval. "To je novi odbor," je povedal Gherghetta, "in vsi odborniki so že izkušeni upravitelji." Nekaj jih je namreč izbral iz različnih občinskih uprav goriške pokrajine, kar priča o tem, da želi ohraniti tesno povezanost zlasti z Gorico in Tržičem. Dodal je, da bo čez leto dni - kot je že naredil deželni predsednik Illy - sam preveril oz. potrdil posamezne odbornike in njihovo delo, "zaradi česar ne morem izključiti kakšne prihodnje spremembe."

DD

Foto DPD

Pogovor

Mladi salezijanec p. Sandi Osojnik o Cerkvi na Slovenskem in izzivih tržaške Cerkve danes

3

Evropska poslanka med nami

Na povabilo stranke Slovenska skupnost je prišla v Gorico poslanka Ljudmila Novak

2

Slovenska skupnost

34 delegatov, povečini mladih iz Goriške in Tržaške, se je na pobudo stranke Slovenska skupnost v tem tednu udeležilo občnega zbora združenja evropskih manjšinskih strank EFA v evropskem parlamentu v Bruslju. Delegacijo vodi Mirko Špacapan. O tem bomo obširno poročali prihodnjič.

Na povabilo stranke Slovenska skupnost

Poslanka Ljudmila Novak pri nas

Ali ima Evropska unija do jezikovnih in etničnih manjšin mačehovski ali materin odnos?
Na podlagi tega, kar je bilo ob prisotnosti evropske poslanke RS Ljudmile Novak in predsednika SSO Draga Štoke povedanega na srečanju, ki je v sredo minulega tedna potekalo v dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, bi lahko z mirno vestjo žal izbrali prvo varianto.
Evropska unija vzpostavlja torej do vprašanja manjšin hladno politiko, tako, ki se naslanja zgolj na prizadevanje posameznih poslancev in skupin, ki se v okviru evropskega parlamenta ukvarjajo s to problematiko.
"Evropska unija je namreč že sama po sebi narodnostno raznovrsten mozaik, tako da je težko ustreči zahtevam vseh", je dejala gostja, ki v strasbourškem parlamentu zaseda mesto poslanke Evropske ljudske stranke in je obenem članica komisije za kulturo, izobraževanje in šport. Zanemariti ne gre niti dejstva, da na stari celini raste število priseljencev, ki zase zahtevajo večjo mero dostojanstva s strani evropskih institucij, sicer "potrjujem prepričanje, da bi morale avtohtone manjšine imeti več pravic kot tisti, ki se samovoljno odločijo za naselitev pri nas."
Kaže vendar, da je za evropsko birokratsko kolesje vprašanje manjšin problem posameznih držav članic, kar gotovo v večini primerov ne pripomore in niti ne zagotavlja reševanja kočljivih položajev nekaterih narodnostnih skupnosti: dovolj zgovoren je primer Francije, ki manjšin na svojem ozemlju sploh ne upošteva.
Glede položaja naše manjšinske skupnosti v Italiji in Avstriji je bila gospa Novakova jasna: "Čeprav sama nisem manjšinka, si vendar v svojih pristojnostih prizadevam, da bi Slovenci izven meja lahko ohranjali svoj jezik in kulturo", je pristavila gostja, ki je v evropskem parlamentu večkrat izpostavila neizvajanje zaščitnega zakona za Slovence v Italiji in Haiderjevo podlo politiko na Koroškem.
Kljub temu da se v Evropi – vsaj na papirju - nenehno primerja vloga manjšin z mostovi, ki povezujejo med sabo različna kulturna izročila, je torej bolj malo jasnega postopanja v smeri večjega zavzemanja pri izvajanju zakonskih določil, ki bi jamčile bolj krhke kamenčke evropskega mozaika.
"Eno je to, kar si mi poslanci prizadevamo, a več lahko naredite vi", je še dejala gospa Novakova.
Pri nerožnatem položaju, ki ga manjšine doživljajo v evropskem parlamentu, se je zaustavil tudi predsednik SSO Drago Štoka. Poudaril je dejstvo, da so manjšinske skupnosti v evropski ustavni listini zgolj posredno omenjene. "Evropa se izraza 'manjšina' boji, saj lahko predstavljajo take skupnosti potencialni eksploziv": dovolj je, da pomislimo na dogodke, ki so privedli do drugega svetovnega konflikta in do vojne, ki je krvavo razkosala nekdanjo Jugoslavijo. Na meddržavnem evropskem nivoju pa je vendar prisotnih kar nekaj organizacij, ki se ukvarjajo z vprašanjem manjšin.
"Pred 25 leti je v Evropi nastala Liberalna evropska zveza, to je organizacija, ki združuje manjšinske politične stranke, v katero je vključena tudi stranka Slovenske skupnosti. Prepričan sem, da bo zveza imela v prihodnje precejšnjo prihodnost, saj bodo tudi manjšinske stranke imele v Evropi vedno večjo vlogo", je sklenil Štoka, ki je sam član LEZ-EFE.
Na srečanju so bili prisotni tudi mladi, ki se na pobudo SSk ravno v teh dneh mudijo v Bruslju, da bi se približje seznanili s svetom evropskih institucij.
Omizje je v centru Bratuž vodil Julijan Čaudek, ki je kasneje vodil tudi živahno debato.
Sicer pa se je evroposlanka stranke Nova Slovenija pred večerom v Bratužu srečala na goriški Pokrajini z novim pokrajinskim predsednikom Enricom Gherghetto, katerega je spremljala podpredsednica Roberta Demartin, medtem ko so bili s poslanko najvišji člani Slovenske skupnosti: deželni tajnik Damijan Terpin, deželni svetnik Mirko Špacapan, Silvester Primožič, nova pokrajinska odbornica Mara Černic ter Julijan Čaudek.
Ghergetta je poslanki Novak izrazil veliko pripravljenost na nadaljnje sodelovanje in se zavzel za čimprejšnje ponovno srečanje v Bruslju, saj, tako novi predsednik goriške pokrajine, "se bo goriška pokrajina zavzemala za še tesnejše sodelovanje s Slovenijo in za odprto Evropo, v kateri vidimo prihodnost!"

IG-JUP

Evroposlanka se rokuje z Enricom Gherghetto (foto JMP)

Pred palačo goriške občinske uprave (foto JMP)

Na dnu ...

Slovenija in Italija

Dvoje različnih ravnanj z manjšino

Začnimo kar po časovnem sosledju. Pred skoraj dvema mesecema (točneje 17. marca) je desnosredinska vlada (sedaj v odstopu, ker je na pravkar minulih volitvah izgubila parlamentarno večino) že drugič zavrnila seznam občin ali njihovih delov, kjer naj bi se izvajala določila pred petimi leti (!) sprejetega zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, ki ga je oblikoval paritetni odbor (sestavljen iz slovenskih in italijanskih članov) v skladu z omenjenim zaščitnim zakonom št. 38 z dne 25. februarja 2001, to se pravi na temelju zahteve vsaj tretjine občinskih svetnikov zainteresiranih občin. Prvič ga je vrnila paritetnemu odboru z zahtevo po upoštevanju pripomb Državnega sveta glede občin Trst, Milje, Gorica in Čedad. Rimska vlada je v bistvu zahtevala, naj se v omenjenih občinah skrči ali sploh odpravi predlagano območje zaščite in preveri dejanska prisotnost pripadnikov manjšine, česar zakon ne predvideva.
Minulega decembra je paritetni odbor z relativno večino potrdil omenjeni seznam občin s pojasnilom glede konkretne operativnosti zaščitnih določil v omenjenih mestih in ga poslal vladi v Rim. Slednja je nekaj časa zadevo premlevala in po pristojnih funkcionarjih napovedovala pozitiven razplet. Nekaj tednov pred parlamentarnimi volitvami pa je, kot rečeno, seznam spet vrnila paritetnemu odboru in v spremljajočem dopisu nakazala možnost, da bo seznam sama sestavila, ker da paritetni odbor ni bil sposoben opraviti po zakonu poverjene mu naloge. Gre torej za klasično politično natolcevanje po zgledu znane zgodbe o volku in jagnjetu ob potoku. Za to odklonilno sporočilo je vlada potrebovala nekaj let, kar očitno dokazuje, da ni imela nikdar namena se lotiti izvajanja zaščitnega zakona. Zato se nam ne zdi čudno, da italijanski parlament tudi v minuli zakonodajni dobi ni utegnil ratificirati Evropske listine o deželnih ali manjšinskih jezikih, ki jo je sprejel Evropski svet davnega 11. novembra 1992. Italija tako ostaja, poleg Francije, ena redkih evropskih držav, ki tako dolgo zavlačuje z njeno ratifikacijo.Takšno dvolično obnašanje glede uveljavljanja temeljnih manjšinskih pravic ne preseneča, ker poznamo zvijačnosti rimske diplomacije.
Prav med pisanjem tega sestavka je v Trstu prišlo do "zanimivega" dogodka, ki verno odseva bolestno politično preganjavico v zvezi s Slovenci. Organizatorji znane masovne športno-razvedrilne prireditve Bavisela so na že tiskanih majicah za udeležence z nalepko prekrili geslo "Sledi mi" v slovenščini. Izkazalo se je, da ima za to "zaslugo" sam predsednik organizacijskega odbora Franco Bandelli, sveže izvoljeni tržaški občinski svetnik na listi Nacionalnega zavezništva in kandidat za občinskega odbornika v novi Dipiazzovi upravi. S tem je povedano vse, kako si tržaška desnica zamišlja "Novo obličje Evrope" (glavno geslo omenjene prireditve) in vlogo Trsta v njej.
Povsem drugačen, sodoben in evropsko naravnan odnos do svojih manjšin, madžarske in italijanske, pa ima sosednja Slovenija. Na obalnem območju Kopra, Izole in Pirana je uveljavljanje dvojezičnosti vsakdanja praksa. Med drugim podžupansko mesto v omenjenih občinah po statutu pripada predstavniku italijanske skupnosti, da ne govorimo o dvojezičnem uradnem poslovanju. Predlanskim sprejeti zakon o varstvu potrošnikov v enem izmed členov predpisuje, da morajo podjetja (ne samo javna, ampak tudi zasebna!) na območju, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost, s potrošniki poslovati tudi v jeziku narodne skupnosti. Naftna družba Petrol in veriga veleblagovnic Mercator sta dala pobudo za presojo ustavnosti omenjenega določila, ker sta menili, da omejuje pravico do svobodne gospodarske pobude in konkurenco na trgu in ju s tem postavlja v neenakopraven položaj z drugimi podjetji, ki jim ni treba poslovati dvojezično.
Ustavno sodišče je pred tedni s svojo odločbo zavrnilo razlago Petrola in Mercatorja in potrdilo skladnost izpodbijanega določila z ustavo, ker zagotavlja pripadnikom manjšin posebno (dodatno) varstvo, kar je predpostavka za enakopravno vključitev narodnih skupnosti in njenih pripadnikov v družbeno (in torej tudi gospodarsko) življenje." Ta posebna ureditev -pripominja ustavno sodišče - velja samo za podjetja, ki poslujejo s potrošniki, ne pa tudi za druga. Ustavno sodišče Slovenije je torej pokazalo globok čut za spoštovanje manjšinske zaščite, povsem drugače kot italijanska vlada, ki že dolgo časa zavira izvajanje določil zaščitnega zakona za slovesnko narodno skupnost. Takšna so dejstva!

Alojz Tul

Povejmo na glas

Materialne vrednote vse bolj vplivne?

Nedavne politične volitve v Italiji so, kot je znano, prinesle tesno zmago sil leve sredine in zaustavile vse bolj napadalen pohod predvsem Berlusconijeve desnice. Dani so torej pogoji za umiritev razmer in za treznejši premislek o vsem, čeprav izvedenci zatrjujejo, da zaradi izjemne volilne izenačenosti novi vladajoči večini ne bo lahko vladati. Ni se težko spomniti, da se je v svojem predvolilnem boju Berlusconi presenetljivo odločno poslužil ideologije oziroma opozarjanja Italijanov, kako velika je še dandanes nevarnost komunizma in kako velja zaradi tega storiti vse, da leva sredina ne bi ponovno zmagala. Prav gotovo je sklicevanje na komunistično nevarnost pridobilo tega in onega volilca, toda vseeno se zdi, da tako iz trte izvita volilna kampanja ni odigrala odločilne vloge, pač pa je nemara zameglila siceršnji pomenljiv premik volilnega telesa. Slednje se je na razvitem Severu pomaknilo v desno in na manj razvitem Jugu v levo.
Dejstvo, da se je razviti Sever pomaknil v desno in manj razviti Jug v levo, ni vzbudilo več kot toliko začudenja, čeprav je mogoče sklepati, da gre za zelo zgovorne pokazatelje, ki pričajo o precej spremenjeni podobi italijanske družbe. Očitno ne gre več za ideološko razmišljanje in zgolj načelne politične opredelitve za levo ali za desno opcijo, pač pa za opredelitve, ki imajo v mislih ekonomske, se pravi materialne dobrine. Z drugimi besedami: razvitega Severa ni več kot toliko motilo Berlusconijevo demoniziranje komunizma, kljub svoji razvitosti je sprejel njegovo nekulturno in vsekakor skrajno sporno napadalnost, sprejel je njegov poulični slovar in neokusno žaljenje političnih nasprotnikov, saj se je, namreč razviti Sever, opredelil za desno opcijo zaradi želje po ohranitvi svojih ekonomskih in materialnih dobrin oziroma za še več ekonomskih in materialnih dobrin od tistih, ki jih že premore. Istočasno se je preprostejši in revnejši Jug od Berlusconija odmaknil, čeprav bi pričakovali ravno nasprotno, ker je doumel, da od njega nima kaj pričakovati, saj podjetnik očitno podpira le bogate. Nastala je torej družba, v kateri hočejo biti bogati še bolj bogati in se revni pričenjajo zavedati, da bodo vse bolj revni.
Dobro je, da v ljudeh ni več ideologije, zaskrbljujoče pa je, da postajajo ekonomske in materialne dobrine vse bolj prevladujoče in da se zanje odloča prav razviti Sever, pri čemer ga groba nekultura desne politike niti malo ne moti. Žal to pomeni, da je v vzponu nič drugega kot porabništvo, da je v vzponu porabniška in pridobitniška miselnost. V vzponu in ne v zatonu. To je pa vse prej kot spodbudno: tovrstna miselnost, v kolikor ne bo alternative, bo hladnokrvno poglabljala razkol med bogatimi in revnimi doma in po svetu in v kolikor se ne bo oplemenitila, bo še naprej sposobna tudi vojaško posegati. Na ta način nas bo vse skupaj vodila v slepo ulico, iz katere ne bo tako lahko najti izhoda.

Janez Povše

POGOVOR Sandi Osojnik

V zamejstvu je v cerkvi malo otrok in mladih...

Pogovor je tokrat stekel s salezijancem Sandijem Osojnikom, ki je avgusta lani okrepil vrste slovenskih salezijancev na Tržaškem. Štajerc, po rodu Ptujčan, je z družino odrastel v Mariboru. Študiral je v Ljubljani in v Rimu. Pred prihodom na Tržaško pa je služboval v Veržeju v Prlekiji. Trenutno pomaga pri upravljanju župnij Občine in Križ.

Za začetek bi vas vprašal, kako ste se vživeli v našo stvarnost.

Z manjšinsko stvarnostjo sem se soočil že na avstrijskem Koroškem, točneje v Celovcu. Na prvi pogled bi lahko rekel, da je v zamejstvu v primerjavi s Slovenijo v cerkvi manj otrok in manj mladih. Tudi družine so ponavadi manj številčne. Nedvomno pa so tisti, ki v cerkev prihajajo, bolj verni in za to bolj zavzeti. V Križu redneje spremljam dogajanje v župniji, medtem ko je na Občinah moja pomoč župniku Pohajaču bolj priložnostna.

Kako mislite, da bi se morala Cerkev (na Tržaškem, pa tudi drugod) spopasti z vedno manjšo prisotnostjo vernikov, še posebno mladih, pri liturgičnih obredih?

Duhovnikov ni prav veliko, delo, ki ga opravljamo, pa je pretežno vezano na pastoralo. Duhovniki imamo tudi precej drugih obveznosti, ki se tičejo upravljanja župnije, zato prav veliko časa nikomur ne ostaja. Čeprav se mogoče zelo enostavno sliši, bi po mojem mnenju bila potrebna večja ljubezen do vere v družinah; v cerkev bi bilo treba najprej pritegniti starše. Poznam tudi nekaj zelo številčnih družin in imam na splošno vtis, da je v takih družinah versko življenje veliko bolj živahno kot pa v tistih, kjer je otrok manj.

Župnikov oz. duhovnikov lik je nekoč, še posebej na podeželju, veljal za nekakšno avtoriteto. V današnji družbi, še posebno v mestih, pa je njegova vloga povsem drugačna. Kakšna mora biti torej po vašem vloga duhovnika v sodobni družbi?

Nekoč je že sam poklic dajal duhovniku pomembno vlogo in avtoriteto. Kar je tedaj župnik rekel, je veljalo za sveto. Danes pa je po mojem mnenju vloga duhovnika ta, da si pridobi zaupanje ljudi in da skrbi za dobrobit svoje skupnosti. Ko bi duhovnik dandanes samo nekaj zahteval, bi gotovo naletel na gluha ušesa. Če hočemo, da bodo danes ljudje prišli v cerkev, jim moramo omogočiti, da se bodo v cerkvi čutili sprejeti; posebno važna je združevalna vloga, ki jo pri tem igra župnija. Stik z duhovnikom naj ne bo torej zgolj strog in resen, ampak tudi prijateljski in sproščen. Slednje naj ne velja samo za odrasle, temveč tudi za otroke.

Opažate v dojemanju vloge duhovnika mogoče kako večjo razliko med Slovenijo in zamejstvom?

Tega ne bi mogel trditi, ostaja pa dejstvo, da ohranja duhovnik večjo vlogo na podeželju, saj se v manjših stvarnostih skorajda vsi poznajo med seboj. V mestih pa se nemalokrat dogaja, da več kot polovica ljudi sploh ne ve, kateri župniji pripada. Kar pa se zamejstva posebej tiče, bi lahko rekel, da je število tistih, ki ponavadi obiskujejo sveto mašo, manjše, tako da se lahko stiki, ki jih duhovnik goji z verniki, precej poglobijo. Rekel pa bi, da je stanje na Tržaškem na splošno dobro.

S čim se pa na Tržaškem ukvarjate? Katera je vaša vloga pri salezijancih?

Na Občinah vodim birmansko skupino, ob sobotah z njimi pripravljam sveto mašo. Prav tako ob sobotah priložnostno vodim skupino osnovnošolskih otrok.

Za cvetno nedeljo smo pripravili butarice, pred tem pa smo za materinski dan izdelovali priložnostne spominčke za matere. Poudaril bi, da ne gre tu zgolj za neke praktične delavnice, saj je to priložnost tudi za poglobljeno katehezo med otroki. Vero lahko otroku približamo preko pesmi, zgodbe, slike ipd. Najbolj mi je do tega, da se otroci sami zavzamejo oz. navdušijo za določene stvari, da pa ne delajo zgolj po nekih naročilih.

Reči moram, da sem bil le malce presenečen nad tako veliko udeležbo otrok pri delavnicah, kar pa seveda pomeni, da smo si načrte zastavili jasno in pravilno. Pripraviti dobro dejavnost pa pomeni v slednjo vložiti veliko časa in truda.

Velik izziv pa ostaja za Cerkev to, da bi privabila mlade.

Ker je mladih v naših župnijah danes na splošno malo, bi bilo po mojem koristno, da bi se mladi iz različnih župnij povezovali med seboj in si zastavljali skupne cilje. Tudi pri nas duhovnikih bi moralo biti v tem oziru več posluha; ukvarjati se z veliko stvarmi istočasno pa ni lahko. Organizacija spoznavnih srečanj ali predavanj bi bila po mojem zelo dobro izhodišče, veliko pa bi bilo odvisno od tega, kako bi se na to odzvali najprej sami duhovniki, šele nato mladi. Ne smemo pa pozabiti, da pomembno vlogo na tem področju opravlja tudi skavtska organizacija. Mlade laike pa bi mogoče lahko povabili, da skupaj z nami duhovniki sodelujejo pri vzgoji otrok, recimo kot animatorji.

Mogoče je danes preveč ponudbe, časa pa premalo.

Časa je vedno premalo. Mladi so dandanes vključeni v glasbene in športne dejavnosti, kar je seveda pravilno. Iz svojih izkušenj lahko povem, da se v Sloveniji mladi večkrat zbirajo v župniščih, na plesih in zabavah. Veliko je torej odvisno od tega, če bomo stvar znali narediti zanimivo za mlade.

Preidimo k aktualnim temam. Pred kratkim je bil v Rimu za kardinala posvečen bivši ljubljanski nadškof dr. Franc Rode. Kaj to po vašem pomeni za slovensko Cerkev in Slovenijo nasploh?

Z dr. Rodetom se dobro poznam, saj je njegov osebni tajnik bil moj sošolec. Teden dni pred njegovim imenovanjem nas je sprejel v Rimu, kamor smo poromali s skupino mladih iz Slovenije. Glede nekaterih cerkvenih odločitev bo torej slovenska cerkev prav gotovo imela vidnejšo vlogo. Slovenija in slovenska Cerkev bosta torej postali bolj prepoznavni in uživali večji ugled v svetu in v Cerkvi sami.

Kaj pa menite o tem, da bi v šole v Sloveniji uvedli verouk?

Naj navedem primer: recimo, da otrok v šoli obiskuje verouk in da gre k svetemu obhajilu ter k birmi; potemtakem ni še avtomatično, da redno obiskuje sveto mašo in da čuti krščanske vrednote za svoje. Je pa to način, da veroučitelj ohrani vsaj nek najmanjši stik z otrokom. Verouk kot kateheza mora po mojem imeti svoje mesto v župniji, v šoli pa naj se otrok nauči nekega osnovnega znanja o verstvih, kar je del splošne kulture. Ločiti moramo med učenjem verske zgodovine in običajev ter vzgoje za vero. Duhovnik se namreč ne more omejiti zgolj na neko splošno učenje verske zgodovine, saj je njegova vloga ta, da vero podaja kot življenjsko vrednoto.

Čisto brez težav lahko v šoli verouk poučuje nekdo, ki sploh ni veren; zadošča mu le ustrezna izobrazba. Zelo verjetno pa bo ta nekdo tako poučevanje dojemal bolj kot svojo službo kot pa za svoje poslanstvo.

Marsikdo danes opozarja, da je v zahodnem svetu veliko pomanjkanje vrednot.

V preteklosti je bilo človekovo življenje vseskozi prežeto s krščanskim duhom, danes pa ni več tako. Velikokrat se namreč dogaja, da starši otroke pošljejo k maši, sami pa v cerkev ne pridejo. Naravno je, da bo to otrok čutil kot nekakšno prisilo. Tudi k zakramentom (obhajilu in birmi) veliko staršev otroke pošlje zgolj, ker to veleva tradicija. Zato si osebno veliko prizadevam za to, da bi starši znali storiti pomemben korak, in sicer da bi k nedeljski maši prišli skupaj s svojimi otroki.

Zakrament svete birme pomeni, da se posameznik zavestno odloči, da bo nadaljeval svoje življenje ob spoštovanju verskih načel. Ne bi bilo potemtakem pravilneje in primerneje, da bi ta zakrament podelili tistemu, ki je že malce starejši oziroma zrelejši? Vprašamo se lahko, koliko najstnikov gre danes k birmi, ker to hočejo starši oziroma ker to veleva tradicija.

V začetku krščanske dobe so se odrasli in zreli ljudje odločali, da bodo postali pričevalci Kristusovega nauka. Sčasoma pa je postala družba tako prežeta s krščanskim duhom, da so začeli krščevati otroke, saj je bilo tedaj skoraj nemogoče, da bi se nekdo v odraslih letih zavestno odločil, da se ne bo več držal krščanskih načel. Danes pa se nekako znova vračamo v okoliščine, v katerih je zraslo krščanstvo. Družba namreč človeku ne nudi več verske opore.

K birmi gredo danes ponavadi tudi tisti, ki sploh ne znajo moliti. Z ozirom na versko zrelost in osveščenost posameznika bi bilo torej bolj pravilno, da bi k birmi šel, kdor to čuti in v življenjski dobi, ko lahko že sam zrelejše presoja. Ne vem pa, koliko bi bilo v Cerkvi pripravljenosti za tako velike spremembe.

Primož Sturman

Mnenje

Evropski izzivi

Srečanje z evropsko poslanko Ljudmilo Novak, ki ga je prejšmji teden organizirala SSk v Gorici, me je prepričalo predvsem o dejstvu, da je Evropa bližja, kot si sami mislimo. Zgodovinsko in kulturno smo Slovenci v Evropi že več kot tisočletje. Politično in ekonomsko pa smo se subjektu, ki je zaživel od pogorišča druge svetovne vojne, začeli približevati takrat, ko smo dobili lastno državo ter začeli važne življenjske odločitve jemati suvereno in samostojno. Del slovenskega naroda je bil celo v EU že od njenega nastanka. To smo ravno Slovenci, ki živimo v Italiji, saj je italijanska država, od vsega začetka, pristopila k prvim oblikam skupne evropske organiziranosti, čeprav imam občutek, da se tega dodobra ne zavedamo. Ko govorimo o Bruslju ali Strasbourgu, imata ti imeni prizvok nečesa oddaljenega, do katerega skoraj nimamo, kako posegati.

Taka srečanja pa lahko to miselno prepreko preženejo, saj nam nudijo, preko osebnega odnosa, pogled v sam srž evropske politike in načrtovanja prihodnosti naše "stare celine". Dejstvo, da so v inštitucijah ljudje, ki govorijo slovensko, ki posegajo v našem jeziku in ki so tudi našo problematiko izpostavili pred narodi, kot so nemški, francoski, angleški, itd., s tem da so tem narodom popolnoma na enakovredni ravni, nam daje trdnejšo zavest, da je prihodnost naše narodne skupnosti usmerjena v vse bolj celosten razvoj. Vse je odvisno od nas samih in od tega, kako bomo znali te priložnosti pravilno izkoristiti.

Zgrešeno bi bilo, če bi čakali, da kaj pade z neba. Pred nami so vstop Slovenije v Schengensko pogodbo in uvedba skupne evropske valute, nato pa še predsedstvo Republike Slovenije v EU. Tri pomembne iztočnice, ki bodo hočeš nočeš prinesle znatne novosti, tako na lokalni kot na širši državni in meddržavni ravni. Prvi dve bosta gotovo vnesli novosti na lokalni ravni, in to se bo najbolj poznalo v gospodarstvu in pa v preseganju nekdanjih pregrad. Tretja bo nedvomno vplivala na mednarodne odnose med Slovenijo in Italijo ter Avstijo, ter neposredno se bo prav gotovo dotaknila položaja narodnih skupnosti, ki živijo v teh državah. Že sedaj pa smo lahko ponosni, da bo ravno Republika Slovenija prva izmed novih držav članic, sprejela predsedstvo EU.

Vse to terja od nas in naše narodne skupnosti veliko iniciative in odgovornosti, zato ker je neobhodno, da, če si želimo imeti življenjskega utripa, teh priložnosti ne smemo opustiti. Pri tem ne mislim le na neko "politično vidljivost", mislim predvsem na to, da se kot narod utrdimo v zavesti, da smo soustvarjalci bodočnosti Evrope. Ta soustvarjalnost ima tako lokalne kot mednarodne razsežnosti. In zgrešeno bi bilo, da do vseh teh dogodkov pristopamo zgolj s prošnjami po prispevkih, morali pa bi aktivno pripomoči k temu, k čemur bo Slovenija poklicana v naslednjih letih.

Julijan Čaudek

Kongres Slovenske kulturno gospodarske zveze

"Daj jeziku prihodnost!"

V Čedadu se je minuli petek, 5. maja, začel 23. kongres Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), ki se bo končal to soboto v Gorici.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je v svojem govoru poudaril, da za Slovence v Italiji slovenski jezik in kultura nista nekaj za vedno danega in zajamčenega, veliko je primerov brezbrižnosti do jezika, za izboljšanje tega stanja pa je manjšina doslej naredila premalo.

Foto JMP

Geslo letošnjega kongresa, ki se je začel v središču sv. Frančiška v Čedadu in se bo nadaljeval 13. maja z razpravo in izvolitvijo novih organov SKGZ v Kulturnem domu v Gorici, je "Daj jeziku prihodnost", saj je osrednja tema zasedanja ravno vprašanje slovenskega jezika, njegovega vrednotenja in poslužev anja.

Pavšič je poudaril vpliv italijanskega okolja in medijev ter drugih pojavov sodobne družbe na Slovence v Italiji, ki po njegovem bolj prispevajo k zamiranju jezika kot pa odkrito politično nasprotovanje Slovencem. Subkultura "brezbrižnosti" deluje med manjšino tudi tako, da njeni pripadniki zelo mlačno izkoriščajo jezikovne pravice, ki jih že imajo. V zvezi s tem je bilo doslej premalo storjenega in to se mora spremeniti, je dejal Pavšič.

Po njegovem mnenju se za slovensko manjšino po zmagi leve sredine odpirajo novi izzivi in možnosti, nove perspektive pa se bodo odprle tudi v odnosih med Italijo in Slovenijo ter Jugovzhodno Evropo.

Od nove vlade pričakuje SKGZ začetek uresničevanja zaščitnega zakona za slovensko manjšino in čimprejšnji sprejem novega deželnega statuta F-Jk, pomemben pa je tudi novi deželni zakon za Slovence. Pričakuje tudi finančni dodatek za kulturne dejavnosti.

Poudaril je še potrebo po določitvi prioritet znotraj manjšine same in opozoril na vprašanje slovenske šole. Opozoril je tudi na aktualnost zaključkov programske konference Slovencev v Italiji iz leta 2003, ki je pokazala, da je slovenska manjšina zelo dejavna, ni pa vedno smotrno organizirana, nima skupnih vizij in ni nagnjena k inovacijam.

Nov veter

Po II. Vatikanskem koncilu

Zadnje čase se veliko razmišlja, kakšni so sadovi drugega vatikanskega koncila. Sedmega decembra lanskega leta je minilo štirideset let od njega. Ob tem spominu smo lahko prebirali zelo izčrpne razprave o konkretnem stanju vere in Cerkve v posameznih državah in celo na kontinentih.

V Indiji so podčrtali predvsem pomen globalizacije in kulturnih vplivov in vse večjo izoliranost Cerkve pri tamkajšnjih dramatičnih procesih. Obenem pa so opozorili, da so indijski kristjani pod vplivom hinduizma bolj odprti za sodelovanje.

V Braziliji so ponovno opozorili na potrebo po odprtosti Cerkve do ubogih in obubožanih. Tega tamkajšnji Cerkvi tudi po koncilu ni uspelo uresničiti, kar je boleče in ima za posledico še vedno zelo hitro upadanje katoličanov, bodisi v mestih kot tudi na podeželju.

V Afriki, zlasti na Slonokoščeni obali, se ponovno poudarja, da je premalo upoštevana samostojnost Cerkve v Afriki in da je premalo dialoga z afriškimi religijami. Popolnoma napačno je bilo, da so bile sinode afriške Cerkve v Rimu in ne na območju krajevnih Cerkva. Vse preveč je v bogoslužju evropskega cerkvenega vpliva in premalo afriške duše, kar dokazuje, da je v ospredju rimska centralizacija in ne odprtost najrazličnejšim afriškim kulturam, ki bi pomagale, da bi afriški kristjan laže razumel evangelij. Tamkajšnje pokoncilsko obdobje žal zaznamuje poenotenje Cerkve, obenem pa se vidi krčenje svobode krajevni Cerkvi.

Zanimive so ugotovitve v Evropi. V Belgiji in na Nizozemskem prihajajo do spoznanja, da je koncilska "revolucija" pri tamkajšnjih vernikih dosegla širino, ki je prej ni bilo. Prinesla je večjo versko poglobitev med verujočimi. Na drugi strani pa je prišlo do napačnega eksperimentiranja z vero, kar je imelo za posledico, da so duhovniki zapuščali duhovništvo, vloga Cerkve v družbi pa se je omajala. Kljub vsemu: "Cerkev je tu ostala manj številčna, obenem pa duhovno bogatejša!"

V laični Franciji ugotavljajo, da je katolicizem postal "politikum", ker država zaradi muslimanskega vpliva znova in znova opozarja na krščansko poreklo, ki je vtkano zgodovinsko, geografsko pa tudi narodnostno v vero, kulturo in nacionalno samobitnost Francozov.

Na Poljskem so o tej obletnici veliko pisali. Pokojni papež in tedanji krakovski nadškof Karol Wojtyla je na koncilu velikokrat odločno in dostojno posegal v debate. Sam je izjavil: "To je bila revolucija!" Sad te revolucije so bili bogoslužje v domačem narodnem jeziku, koncilska izjava o verski svobodi, odprtost in posluh za človeka sedanjega časa, preklic izobčenja med katoliško in vzhodnimi Cerkvami, izjava, da imajo delež pri veselju in trpljenju, žalosti in upanju ljudje sedanjega časa in tako tudi vsi člani Cerkve. Vse to je nakazalo novo poglavje med Cerkvijo in sodobno družbo, kar je pokojni papež tudi nadaljeval in uresničil še z opravičilom za vse krivice, ki so jih v zgodovini povzročili člani Cerkve...

Ta veter v Cerkvi je bil marsikje zavrt, saj so se mnogi prestrašili teh novosti in skušali zaustaviti ta "revolucionarni" tok Cerkve. Ob vsem tem pa je lepa in dobra ugotovitev, kako se je kljub vsemu nasprotovanju duh prenove in svobode uveljavil v Cerkvi in z njo tudi zaživel!

Ambrož Kodelja

Odgovor

Med Sabotinom in Škabrijelom

Spoštovani!

Na 9. strani Novega glasa z dne 27. aprila je izšel pod rubriko Aktualno prispevek g. Ambroža Kodelje z naslovom Sabotinski kamni ali sabotinske "balote".

Nepogrešljivega sodelavca Novega glasa bi rad dopolnil v tistem delu, v katerem ugleden, spreten in ponavadi dobro informiran pisec poriva konkatedralo Kristusa Odrešenika, v prvi vrsti podobo njenega zvonika, pod okrilje ideologije, ki jo materializirajo s pacanjem na Sabotinu mazači, ki, kot je videti, nimajo občutka za preteklost in sedanjost, se pravi za minljivost.

Goreči napis na Sabotinu v noči na 9. maj 2006 (foto JMP)

Po mojem občutku in poznavanju novogoriškega stanja duha, se Novogoričani s pacanjem po Sabotinu večinoma ne ukvarjajo več. To je mimo! Že davno!, kljub temu da kateri od medijev, pravzaprav novinarjev, želi, da bi ostalo tisto pacanje vsaj toliko pri življenju, da bi od časa do časa, po potrebi, kdo ve koga, merili pulz ljudi, ki z zadevo nimajo nič.

Nevpletena v nespametno zgodbo, je večina ljudi privzela pesnikovo držo: "pustiti segniti!"

Povprečen Novogoričan je toliko razgledan, da ve, da se spričo stopnje demokracije v njegovem mestu in ob meji, nima smisla preganjati z izzivanjem zainteresiranih nostalgikov.

Veliko ljudi meni, da mazači verjetno niti ne vedo, kdo išče korist s pacanjem po Sabotinu.

Kar pa zadeva piščevo navdihovalko, učeno damo, ki na beograjski univerzi končuje doktorat iz arhitekture in ki jo pisec navaja za razsodnico v zadevi postmodernega zvonika naše konkatedrale, kakršnih je v različnih izpeljankah po Vzhodni in Zahodni Evropi na desetine, bi pa "veleučeno" razsodnico, ki nosi v spominu in, kot je videti, tudi v podzavesti mitologijo Titovih štafetnih palic, lahko spodbudil, naj vzame v roke vsaj kakšen skromen katalog katere od arhitekturnih razstav, posebej sakralnih, če ne kaj bolj zahtevnega.

Ko smo npr. pripravljali razpis za idejno rešitev novogoriške cerkve, smo se uglasili s spoznanji in z duhom 2. Vatikanskega koncila.

Med štirimi moderatorji Koncila je bil bolonjski kardinal Giacomo Lercaro, liturgični strokovnjak. Okrog sebe je zbiral skupino usposobljenih, razgledanih in iskajočih sodelavcev, ki so izdajali strokovno revijo Chiesa e Quartiere. Kar je bilo v tistem času obvezno branje tudi za laičnega razpisovalca arhitekturnega razpisa pred gradnjo cerkve.

Na naš razpis za novogoriško cerkev je odgovorilo več kot 20 arhitektov z 12 rešitvami, izmed katerih smo se odločili za predlog arhitekta g. Franceta Kvaternika. Trije predlogi, ki so bili med predloženimi za Novo Gorico, so bili malo kasneje uresničeni drugje v Sloveniji. Mi smo se odločili za predlog g. Kvaternika tudi zato, ker nam je takratna oblast dodelila neugodno gradbeno parcelo zunaj mestnega središča in je obenem skrajno omejila prostor s takrat, med partijci zaupnim pojasnilom: "Damo toliko, da nič ne damo!"

Škoda, da je g. Ambrož Kodelja odreagiral pred damo v maniri poslušnega, nevednega in privzdignjeno spoštljivega gostitelja, tako da je "bil tiho, si mislil svoje, priznam pa, da je beograjska dama tokrat videla mnogo več, kot vidimo mi..."

Škoda, da sta oba videla in vedela premalo. Upam, da ne prevzeta od napisa na Sabotinu.

Odprt, skromen zvonik, ki ponavlja linije cerkvene arhitekture, kar bi doktorantka arhitekture iz Beograda ugotovila ob površnem pogledu v cerkev, je lahko za koga sporen, kot vsako človeško delo.

Ni pa nemasiven trikoten steber, prilagojen za zvonove, prispevek za Muzej štafetnih palic, s katerimi so nekdaj poneumljali mlade, ki bi morali biti danes odrasli.

Gašper Rudolf

Kratke

V Idriji predaval dr. Marko Ivan Rupnik

V Idriji se nadaljujejo predavanja o raznih temah iz preteklosti in sedanjega časa, ki jih pripravlja tamkajšnji Mestni muzej. V tej sezoni, ki se izteka, je sodelovalo več uglednih strokovnjakov, tudi domačih iz idrijskega območja. 24. aprila je bil gost muzejskih večerov pater dr. Marko Ivan Rupnik, teolog, filozof in slikar, ki deluje v Vatikanu in Rimu. Obravnaval je tudi duhovna vprašanja, s katerimi se sooča današnji svet.

Poudaril je, "da je sedaj, ko se oblikuje planetarna zavest človeštva, za Evropo čas, da napravi svojo duhovno in kuturno sintezo. Kaj je evropsko izročilo? Kaj je evropska zavest? K temu problemu je treba pristopiti čim bolj celostno, se pravi izkustveno in idejno. Katere so težave sodobnega evropskega človeka? Iskati odgovore v zakladnicah vzhodnega in zahodnega krščanskega izročila. Srečevati se, pogovarjati se in skupaj ustarjati. Spomin in izvirnost. Vse se začne pri življenju (duhovnik), ki potem prepaja misel (teolog), preoblikuje stvarnost (umetnik), da človek in njegova kultura rasteta v življenje, ki ostane, ki se izogne rji in trohnobi."

Nadškof msgr. Alojz Uran maševal v Bardu v Terski dolini

Minulo soboto, 6. maja, je minilo natanko trideset let od potresa, ki je hudo prizadel Furlanijo in Posočje v Sloveniji, ni pa prizanesel niti Beneškim Slovencem. Vas Bardo je bila v pogubnem potresu, ki je zahteval več kot tisoč človeških žrtev, do tal porušena in prav tega so se domačini spomnili s sveto mašo, ki jo je v tej lepi terski vasici daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Med nagovorom je msgr. Alojz Uran poudaril pomembnost jezika za ohranjanje slovenskega življa v Terski dolini, kot je domačinom za vztrajanje na domači zemlji namenil nekaj pohvalnih besed.

Po dobro obiskani sveti maši so predstavili knjigo z naslovom Terska dolina, ki je doslej najobsežnejše delo o tem slovenskem koščku zemlje. Gre za razkošno knjigo, ki ima 512 strani, izdale so jo celjska, goriška in celovška Mohorjeva družba, uredila pa jo je dr. Milena Kožuh, neutrudna izobraženka in kulturna delavka iz Ljubljane, ki že vrsto let vztrajno hodi in vodi skupine Slovencev v Tersko dolino in Bardo. V knjigi, ki je polna različnih zapisov in barvnih fotografij, je tudi sklop poezij prof. Viljema Černa, ki jih je uredil akademik Ciril Zlobec.

Knjiga Terska dolina je izšla v slovenskem, furlanskem in italijanskem jeziku in je zelo obsežen pregled slovenske kulturne in krajevne dediščine v Terski dolini in Beneški Sloveniji nasploh.

O knjigi Terska dolina bomo gotovo še pisali in poročali, saj jo bodo gotovo predstavili tudi pri nas.

Evangelij

Viljem Žerjal

5. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 9, 26-31; Ps 21; 1 Jn 3, 18-24; Jn 15, 1-8

Vsa naša vera teži k življenju v Bogu. Po veri prehajamo iz smrti v življenje. Jezus nas vabi, naj postanemo eno z njim in Očetom ter Svetim Duhom. Povabljeni smo v občestvo z Bogom.

Današnja berila nas k temu spodbujajo. Ob Pavlovem zgledu nam dajejo zagotovilo, da bomo tudi mi prišli do tega cilja. A Jezusovi učenci in apostoli Pavlu v začetku ne verjamejo. Bojijo se ga, ker so ga spoznali kot sovražnika Jezusa in njegovih učencev, tako mora nastopiti ugledni Barnaba, ki trdi, da je Pavel nov človek, od kar je videl na poti v Damask samega Jezusa. Kmalu zatem pa se je srečal skoraj s smrtjo zaradi oznanjevanja vstalega Jezusa. Judje so ga namreč hoteli ubiti zaradi tega. Pavel mora pred njimi bežati. Njegovi učenci so ga rešili tako, da so ga spustili iz Damaska po vrvi v košari čez mestno obzidje (Apd 9, 23-25).

Takih in podobnih zgledov preganjanja zaradi vere ni nikoli manjkalo in jih tudi ne bo zmanjkalo. Naš Gospod je to napovedal: "Če vas svet sovraži, vedite, da je mene sovražil pred vami" (Jn 15, 18).

Pavla, ki se je do spreobrnitve imenoval Savel, je gotovo bolelo, ker mu Jezusovi učenci niso zaupali, da govori resnico. Toda njegov pogum pri oznanjevanju vstalega Gospoda jih polagoma prepriča, da je eden izmed njih. Od srečanja z Gospodom brez strahu oznanja vero in edinost po veri z Bogom.

A tudi v Jeruzalemu ga skušajo helenisti, privrženci grške kulture, enostavno ubiti. Zopet mora bežati pred smrtjo (Apd 9, 26-30).

V maju poslušamo letos pri šmarnicah o življenju po veri toliko naših mučencev, ki so jih kruto pobili samo zato, ker so bili verni. Končno je trpljenje in preganjanje zaradi vere razpoznavno znamenje za pravo verovanje. Apostol Janez ponavlja, da ljubimo Boga samo tedaj, ko ljubimo bližnjega. Takole piše: "Mi vemo, da smo prešli iz smrti v življenje, ker brate ljubimo. Kdor ne ljubi, ostaja v smrti. Kdor sovraži svojega brata, je ubijalec. Tudi mi smo dolžni dati življenje za brate. Ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici" (1 Jn3, 14-18).

Nadaljuje pa tako: "Pred njim bomo pomirili svoje srce, če nas srce obsoja; saj je Bog večji od našega srca in spoznava vse" (1 Jn 3, 19-24). O tem so se napisale tehtne razprave. Poznavalci Svetega pisma pri tem pa zelo hvalijo spis izpod peresa pok. p. Albina Škrinjarja, sežanskega rojaka. Izšel je pred leti v "VD" 20, 1940-350/40.

Apostol Janez povzame vso težo vere v Boga v vero v Sina in v ljubezen do sočloveka. To je namreč izpolnjevanje zapovedi: vera in ljubezen. To nas druži z Bogom in ostajamo v Bogu in on v nas.

Isti apostol tudi drugje deli Jezusovo tolažbo za naše ubogo in grešno srce, rekoč: "Vaše srce naj se ne vznemirja... boste tudi vi tam, kjer sem jaz. Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače kot po meni" (Jn 14, 1.3-6).

Jezus ponazori našo edinost, naše prisrčno bivanje v Bogu tudi s tesnim življenjem trte z mladikami. Pri tem prikaže Očeta kot skrbnega vinogradnika. Kot tak odstrani vsako mladiko, ki ne rodi sadu. Jezus pove, kaj naredi s suho mladiko: jo obreže in vrže v ogenj, ker je zahteven in odrezav, ker mora skrbeti za zdravo trto, ki rodi sad. Zedinja nas z Bogom, v katerem ostanemo kakor mladika na trti.

V tem tesnem zedinjenju z Bogom lahko prosimo, kar koli hočemo. Če prosimo v veri v Sina, bomo prejeli vse, kar prosimo, ker prosimo po Božji volji.

Toda vere ne ustvarjamo z molitvijo, marveč jo hvaležno sprejmemo kot Očetov dar.

Tedaj Jezus pravi: "Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas sem imenoval prijatelje" (Jn 15, 15).

Tako nas pridružuje vsem tistim, ki so priče njegovega vstajenja, kakor tudi naš godovnik sv. apostol Matija (14.5.-Apd 1, 22).

OSEM OD TISOČ: PREPROSTA GESTA, KONKRETNA POMOČ

S svojim podpisom za osem od tisoč katoliški Cerkvi podpiraš verske in pastoralne dejavnosti, karitativne posege v Italiji in v državah tretjega sveta ter 39 tisoč škofijskih duhovnikov, ki si prizadevajo v svojem poslanstvu v Italiji in na tujem.

Od konca meseca aprila dalje kampanja Italijanske škofovske konference CEI nadaljuje po glavnih televizijskih mrežah svojo pot po postojankah in projektih, ki so se uresničili po zaslugi prispevka osem od tisoč katoliški Cerkvi. Zgodbe v 30 sekund dolgih filmskih posnetkih so resnične in lepo prikazujejo različne projekte, ki jim je bila namenjena podpora iz omenjenega sklada: gre za potrebe obredov, pastorale, vzdrževanja duhovnikov ter karitativne dejavnosti v Italiji in deželah tretjega sveta.

Nekaj dejavnosti v Italiji...

V **Materi** ima zadruga Sicomoro vedno odprta vrata. Odprta so za mlade, ki prvič iščejo delovno mesto, za priseljence, ki iščejo stabilen in pošten

Milan, projekt Diogene

položaj, za mlade, ki so tako ali drugače prizadeti. V Comu, v zaselku **Monte Olimpino**, najdemo župnijo sv. Zenona, kjer je župnik g. Tullio naredil iz župnišča zbirno točko za mlade, ostarele in družine. V **Milanu**, v okviru Ambrozijanske Karitas, so strokovnjaki in psihiatri soudeleženi pri projektu Diogene; ta - prvi v Evropi - skrbi za psihiatrično skrbstvo revnih, ki so v mestu prisotni zlasti ponoči. "Terapija ceste" je primeren zdravstveni poseg za te osebe, da spet najdejo svoje mesto v družbi. V kraju **Caltagirone** je g. Salvo prek športnih dejavnosti okrog župnijskega igrišča pritegnil mlade v življenje župnije in jih tako odtrgal nevarnostim, na katere bi lahko naleteli na cesti.

Matera, projekt Sicomoro

V kraju Alumine v Argentini je p. Valerio, škofijski duhovnik *fidei donum* iz kraja **Casale Monferrato**, že več let pravi vodja Indiosov mapuche, ljudstva, ki mu prinaša Besedo evangelija.

... in v tujini

V gorah Nuba v Sudanu je formativni projekt postal upanje za prihodnost mladih Afričanov po več letih osamljenosti, v katero so bili potisnjeni zaradi vojne. Na **Šri Lanki** so ribiči lahko spet kupili ladje in so tako po tsunamiju spet postavili na noge svoja življenja s tem, da so okrepili gospodarske perspektive, ki slonijo večidel na ribištvu.

Sudan, šolske učilnice

TUDI LETOS LAHKO NAMENIŠ OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI NA VEČ NAČINOV:

- obrazec CUD. Kdor ni primoran predstaviti davčne prijave, povečini upokojenci in odvisni delavci, ki nimajo drugih dohodkov, lahko vseeno nameni osem od tisoč katoliški Cerkvi prek obrazca CUD (nekdanji obrazec 101 ali 201), ki ga mora oddati v zaprti ovojnici na poštnem uradu ali konvencionirani banki najkasneje do 31. julija 2006. O tem se lahko pozanima pri lastnem župniku ali pa lahko kliče na brezplačno telefonsko številko **800 348 348** (ob vseh delavnikih med 9. in 21. uro, ob sobotah med 9. in 17. uro); tam mu bodo nazorno obrazložili, kako lahko sodeluje pri izbiri osem od tisoč s svojim obrazcem CUD;
- obrazec 730 - 1, pripet obrazcu 730, ki ga mora predstaviti do 15. junija, kdor se ponavadi obrača na Središča za davčno asistenco (CAF);
- obrazec Unico, ki ga je treba predstaviti najkasneje do 31. julija 2006, če se namerava to storiti prek banke ali poštnega urada; do 31. oktobra 2006, če se namerava to storiti po telematski poti.

Pet od tisoč se letos eksperimentalno pridružuje prispevku osem od tisoč. Davkoplačevalec lahko podpiše za osem od tisoč in za pet od tisoč, v kolikor prvi ne izključuje drugega, nobeden od dveh pa prav nič ne stane davkoplačevalca.

Caltagirone, župnišče

Nihče se ne reši sam.

Gospod je hotel, da se rešujemo v skupnosti. Že od začetka je postavil skupino učencev, ki bi mu bili ob strani. Hotel je, da bi se na Petrovi skali zgradila Cerkev, skupnost. Zato je vrednota občestva v samem središču bivanja vsakega kristjana.

Občestvo, soudeleženost, ki pomeni tudi soodgovornost. Duhovniki in laiki, poklicani, da pričajo z življenjem o teh vrednotah, so skupaj klicani tudi, da upravljajo vse duhovne in gmotne dobrine, ki so last Cerkve.

Vsi smo soodgovorni za Besedo, ki nam jo je zaupal Gospod, za zakramente, ki jih skupno obhajamo, in tudi za sredstva, ki nam omogočajo, da širimo Gospodovo besedo in obhajamo liturgijo, da skupaj zbiramo naše skupnosti. Vsi smo torej soodgovorni tudi za gmotne dobrine in njihovo zbiranje.

Od leta 1990 se ta soodgovornost lahko izraža tudi prek novih načinov, ki jih predvideva revizija konkordata iz leta 1984. Med temi želimo spomniti na možnost namembe osem od tisoč davka Irpef za katoliško Cerkev. V letu 2005 je bilo mogoče po zaslugi 88,83% davkoplačevalcev, ki so v davčni prijavi dali svoj podpis katoliški Cerkvi: podpreti 39 tisoč škofijskih duhovnikov, med temi 600 *fidei donum* (315 milijonov evrov); prispevati poslanstvu Cerkve in njenih potreb za obrede in pastoralo v škofijah in župnijah (155 milijonov evrov), za nove župnijske cerkve, za vsedržavne pobude in za restavriranje umetniške dediščine (316 milijonov evrov), za karitativne projekte v Italiji in v državah v razvoju (195 milijonov evrov). (Več informacij o vsem tem lahko najdeš na spletni strani www.8xmille.it).

Sensibilizacija v to smer pa ni sama po sebi umevna. Vsako leto lahko naleti na različne težave. Pogoste spremembe, ki se tičejo izpolnjevanja in oddajanja različnih davčnih obrazcev, so namreč povzročile in povzročajo, da je soudeleženost pri prispevanju osem od tisoč zapletena.

Zaradi vsega tega nimamo za samoumevne rezultate, ki smo jih doslej dosegli in ki so od leta 1990 dalje omogočili, da smo ogromno naredili za vzdrževanje duhovnikov in za celo vrsto uresničenih pastoralnih in karitativnih posegov v korist Cerkve v Italiji in državah t.i. tretjega sveta. Zato nadaljujemo s sensibilizacijo skupnosti glede potrebe po tem, da še naprej sodelujejo z zavestnim podpisom za osem od tisoč. Tudi davčna prijava, še enkrat ponavljamo, je tako lahko priložnost več, da na soodgovoren in soudeležen način živimo svojo pripadnost Cerkvi. In vsakoletno srečanje z davki se bo na tak način spremenilo v pravi cerkveni trenutek.

Maria Grazia Bambino
(prev. DD)

Kratke

Po Gregorčičevih poteh

Pred nekaj tedni smo se dijaki šole Simon Gregorčič iz Gorice odpravili na ekskurzijo »po Gregorčičevih poteh«, da bi se spomnili 100-letnice smrti našega goriškega slavčka. Pot nas je vodila sprva v Tolmin, kjer smo se srečali s prof. Janezom Dolencem , ki nam je predstavil Gregorčičevo domovinsko poezijo, ki se je začela že v dijaških letih z zbirko Iskrice domorodne. Po krajši predstavitvi Gregorčičevih del smo si ogledali še Tolminski muzej, kjer smo se preselili v prazgodovino teritorija in od tam prehodili vse dobe do začetka srednjega veka s posebnim poudarkom na pomembnem arheološkem najdišču na območju današnjega Mosta na Soči. Poleg arheološke razstave smo si lahko še ogledali zgodovinsko etnološko zbirko, ki nas je vodila skozi obdobja tolminskega punta in kmečkih uporov nasploh, preko nekdanjega tipičnega tolminskega naselja do svetovnih vojn. Odšli smo nato proti Mengoram, kjer smo se počasi povzpeli na vrh grička, kjer stoji cerkvica s slikami Toneta Kralja, nato smo se odpravili še na Vrsno in si ogledali halštatsko hišo, ki so jo zaradi dolžine poimenovali kar "dolga hiša". Tako smo se po zanimivi ekskurziji vsi polni novega znanja vrnili domov. / Erika Cotič dijakinja 5.razreda družboslovnega liceja S.Gregorčič

Zadovoljstvo SSk

Goriško pokrajinsko tajništvo SSk soglaša z novoizvoljenim predsednikom goriške pokrajine Gherghetto, ki ugotavlja, da je problem slovenske narodne skupnosti njena politična ločenost. Za premostitev tega se je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja rodila stranka SSk, ki je v svojem temelju zbirna stranka slovenske narodne skupnosti v Italiji. Od vsega začetka je SSk zagovarjala nujo po političnem združevanju Slovencev na narodnostni ravni in je bila v tem smislu vedno odprta do vseh. Tako lahko mirne duše trdimo, da so zametki slovenske Oljke v SSk sami že od vsega začetka. Slovenska manjšinska stranka se je v Oljko vključila in ji dala svoj doprinos od njenega nastanka naprej, kljub temu da nekateri hočejo ustvarjati umetna razhajanja med "levico" in SSk.

Goriško pokrajinsko tajništvo razpolaga v tem smislu s primernimi in kvalitetnimi kadri ter je prepričano, da bo znal predstavnik SSk, ki ga bo predsednik Gherghetta imenoval za odbornika v svoji vladni ekipi, primerno delovati v luči povezovanja slovenske narodne skupnosti v goriški pokrajini.
Gorica, 4. maj 2006
Goriško pokrajinsko tajništvo SSk

Zaključek sezone gledališča Verdi

Sezona goriškega gledališča Verdi se je 6. maja uspešno zaključila. Pod umetniškim vodstvom Walterja Mramorja se je v teh štirih letih število obiskovalcev gledališča znatno zvišalo. Kot poudarja goriški odbornik za kulturo Claudio Cressati, čeprav v letošnji sezoni je bilo manj prireditvi, je vseeno število prodanih vstopnic vidno narastlo, 12209 proti 11333. To dokazuje, da postaja gledališče pomemben center za kulturno življenje mesta.
Kot običajno tudi v letošnji sezoni je goriško gledališče aktivno sodelovalo s slovenskimi ustanovami. V skladu s projektom za čezmejno sodelovanje sta nastopili skupini iz mariborskega in ljubljanskega gledališča. Prva je uprizorila balet Trnuljčica, druga pa Verdijevo Traviato. Prav s Traviato se je začelo novo sodelovanje z ljubljanskim gledališčem.
Goriško gledališče uspešno sodeluje tudi s slovenskimi društvi, kot sta Kulturni dom in SCGV Emil Komel. Kot pravi Cressati, cilj teh sodelovanj je izraziti bogastvo naših krajev in pospešiti srečanje ter razumevanje med različnimi jezikovnimi skupnostmi.
Letošnja ponudba se je delila na dramaturške prireditve, glasbo in balet ter na velike dogodke. Publika je pokazala največje zanimanje za glasbene dogodke. Za nekatere prireditve, kot sta bila koncert Vinicia Capossele in balet Momix je bilo takoj vse razprodano. Iz uspeha komaj zaključene sezone lahko sklepamo, da se bo tudi prihodnja delila na ta tri dele. To je potrdil tudi Mramor, ki je poudaril, da si želi z novo ponudbo čim bolj zadovoljiti želje publike.
Med poletnim odmorom bodo opravljene v gledališču nekatere izboljšave. S prispevki dežele, fundacije goriške hranilnice in občine bo razširjen prostor za orkester in izboljšana struktura za invalide, tako da bo gledališče moglo sprejemati večje predstave.

Prejeli smo

"V zvezi s člankom o rednem občnem zboru Zadružne kreditne banke Doberdob in Sovodnje, ki je bil objavljen v zadnji številki Novega glasa, ugotavljam, da je izostala pomembna informacija z ozirom na razpravo glede kandidatur in potrebe po večjem sodelovanju in upoštevanju članov.
Predsednik upravnega sveta banke je pred razglasitvijo izida volitev popravil izjavo, ki jo je izrekel med skupščino, češ da ni bil seznanjen z drugimi kandidaturami. V drugem posegu je predsednik upravnega sveta pojasnil, da je bil seznanjen s kandidaturo Walterja Devetaka, da pa jo je upravni svet zavrnil."

Vlado Klemše, član Zadružne kreditne banke Doberdob in Sovodnje

Mladinski pevski zbor Emil Komel na koncertu predstavil ploščo

"Pesem je zaklad, ki je v meni, ki je v duši ..."

Kdor je bil v soboto zvečer v Kulturnem centru Bratuž na koncertu mladinskega zbora Emil Komel, ki ga vodi Damijana Čevdek Jug, bo s seboj nosil spomin na lepo doživetje. Spomin na izbran in ubran zborovski večer v izvedbi domačega mladinskega zbora, kot jih doslej nismo slišali veliko. Ta spomin pa ne bo bledel v času, saj ga bomo lahko kadarkoli spet oživili, ker smo s seboj, kot nekakšno zvočno in duhovno popotnico dobili novo zgoščenko z naslovom Poje vam mladost, ki jo je zbor pravkar izdal in s koncertom tudi predstavil.

Foto JMP

Mladinski zbor je nastal v okviru Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v šolskem letu 1998/99, z namenom, da bi tako postavili čim bolj kakovostne temelje za sistematično rast pevske kulture med mladino, ki obiskuje to glasbeno šolo. Zbor od začetka vodi Damijana Čevdek Jug, stalna spremljevalka pa je pianistka Dalia Vodice. 19 deklet in en fant je na odru centra Bratuž zavzeto in kultivirano predstavilo program. Za uvod in zaključek je zazvenela Habetova Poje vam mladost, ki daje tudi naslov zgoščenki, vmes pa nas je globoko obogatilo še 16 pesmi od slovenskih ljudskih v različnih priredbah in pesmi sodobnih slovenskih avtorjev, do pesmi sakralne vsebine in skladb iz svetovne mladinske zborovske zakladnice.

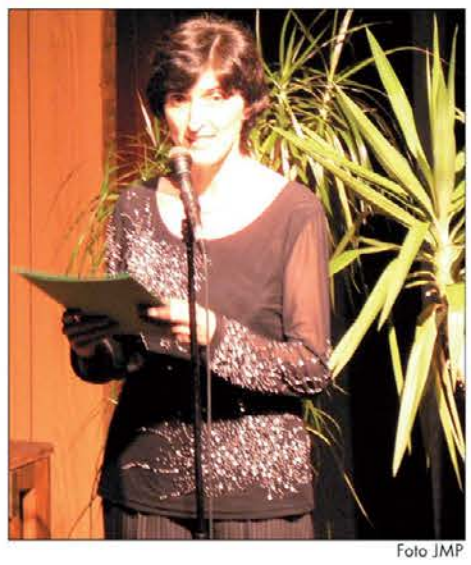

Foto JMP

Koliko dela, a tudi navdušenja, ki ga je ta podvig terjal, smo lahko spoznali iz besed Marje Feinig, ki je zgoščenko predstavila, ob tem pa izpostavila vzgojne in pedagoške cilje, ki si jih pri zboru postavljajo. Prepričani smo, da nam bo Mladinski zbor Emil Komel s svojo zborovodkinjo Damijano Čevdek Jug poklonil še veliko takih pevskih zakladov.

Nagovor prof. Marje Feinig Tavčar:

"Spoštovani!
Danes smo se zbrali, da skupno praznujemo izid zgoščenke, ki je sad večletnega načrtnega dela, zadnje čase, kar se snemanja tiče, tudi sad odrekanj (pevcev, korepetitorjev, snemalcev, ne nazadnje tudi staršev). Predvsem pa sad požrtvovalnega in vztrajnega dela pevovodkinje Damijane Čevdek Jug.
Vsi, ki smo temu zboru mladih blizu, smo veseli in ponosni, da držimo v rokah lasersko ploščo, ki bo ostala njim in nam v spomin, drugim poslušalcem pa v prijetno in kvalitetno poslušanje. Upam, da se vsi zavedamo, da je na naši šoli nastalo nekaj izrednega in da s to zgoščenko držimo v rokah dragocen dokument o dosežkih skupine navdušencev. Kot slikarju ostane slika, tako bo predvsem vam, draga mladina, ostalo s to zgoščenko v rokah nekaj, kar vam bo vračalo spomin in zadoščenje na leta skupnega prepevanja in prijetnega druženja.
CD se že od zunaj predstavlja sveže, mladostno, kar je zasluga Andreja Jusse. Prav on pa je bil s Frankom Rejo odgovoren tudi za snemanje.
Vsebinsko so posnetki pesmi, ki jih je zbor izvajal zadnja leta, to se pravi slovenske ljudske, skladbe slovenskih avtorjev, sakralne pesmi in pesmi iz svetovne zakladnice.
Rekla sem že, da predstavljamo sad dolgoletnega dela, ki se je začelo v šolskem letu 1998/99, ko se je vodstvo šole odločilo, da sprejme predlog skupine učiteljev in ob pouku teorije in solfeggia uvede tudi zborovsko petje, s ciljem, da bi tako postavili čim bolj kakovostne temelje za napredek petja. Hoteli so namreč omogočiti sistematično rast pevske kulture med našo šolsko mladino.
Danes lahko trdimo, da so bila ta leta dobro uporabljena in da nam je ta zbor danes v ponos in veliko zadoščenje. Pri tem lahko mirne vesti trdim, da je ta mladinski zbor pozitivno vplival na širše okolje in na petje otroških in mladinskih zborov v goriškem prostoru. Njegove napore in kakovostno rast izpričujejo številni kakovostni nastopi na reviji Mala Cecilijanka, na božičnih in zaključnih šolskih nastopih, na posebnih slovesnostih (praznovanje 50-letnice glasbene šole, 40-letnice Kulturnega centra Lojze Bratuž kakor tudi v goriški stolnici in na občini). Še posebno pomemben je bil nastop šolskega mladinskega zbora na odprtju slavnostne seje Državnega sveta Republike Slovenije in razstave Etnološka dediščina zamejskih Slovencev v slovenskem parlamentu v Ljubljani maja 2004. Vsakoletni uspešni nastopi so spodbudili mlade pevce, da z veseljem nadaljujejo s tem delom in da se udeležujejo tudi zborovskih natečajev in tekmovanj, na katerih so posegali po prvih priznanjih, kot na primer na natečaju Zlata grla.
V letu 2005 se je zbor udeležil tudi primorskega regijskega tekmovanja za mladinske in otroške pevske zbore, kjer je prejel srebrno nagrado in posebno priznanje za najboljšo izvedbo slovenske ljudske pesmi.
Da je zbor šel na to pot ima največ zaslug Damijana Čevdek Jug, ki je znala ob podpori vodstva šole povezati v učinkovito ekipo lepo skupino sodelavcev, zlasti naj v tem sklopu omenim stalno pianistko Dalio Vodice.
Za napredek zbora so gotovo bili zelo pomembni pevski tedni, ki so pomenili za nas vse, ki smo na njih sodelovali - se pravi pevce in njihove voditelje - novo, dragoceno izkušnjo. Osebno sem lahko tam prvič doživela intenzivno ukvarjanje z glasom in njegovim oblikovanjem, a tudi s samim petjem. Ta izkušnja mi je nudila nova strokovna spoznanja, a tudi razkrila drug, čustveni vidik skupnega prepevanja, ko zabrnijo do takrat neslutene strune in je občutek lepega v nas tako popoln, da nas vse prevzame. Z eno besedo to lahko imenujemo ljubezen do petja. Ljubezen, ki se je vnela in še gori pri tej naši mladini in ki jo tako zelo cenim kot starš in pedagog. Menim tudi, da člani tega zbora dejansko čutijo to , kar pravi Tomaž Habe v svoji skladbi "Poje vam mladost", in sicer : "pesem je zaklad, ki je v meni , ki nihče ga mi ne vzame, pesem je zaklad, ki je v duši ..."
S temi besedami bi rada zaključila in še enkrat čestitala vsem sodelujočim.
Mladinskemu zboru ter njegovi dirigentki pa kličem : AD MULTOS ANNOS!! MNOGAJA LETA!!!"

Srečanje slovenskih konzult pri goriški občini in pokrajini

Pregled opravljenega dela in načrti za prihodnost

V palači goriške občine so se v sredo, 3. maja, srečali predstavniki slovenskih konzult pri goriški občini in pokrajini. Pokrajinska konzulta je po nedavnih volitvah končala svoj mandat in je na tem srečanju predstavila opravljeno delo. Najprej so se prisotni s hvaležnostjo spomnili pokojne Bernardke Radetič, ki je več let uspešno vodila pokrajinsko konzulto in s svojo veliko vztrajnostjo marsikaj tudi dosegla. Predvsem to, da sta se občini Ronke in Tržič dobro izkazali pri uresničevanju zaščitnega zakona in zakona št. 482 za manjšinske skupnosti. O pobudah pokrajinske konzulte je poročala podpredsednica Vlasta Jarc. Omenila je šolsko vprašanje v Ronkah in Krmin ter načrt gradnje novih šolskih prostorov v Romjanu, ki je že v operativni fazi. Konzulta si je med drugim tudi prizadevala, da bi zbrala vsa zakonska besedila glede slovenske manjšine, predlagala je poimenovanje letališča v Ronkah po Edvardu Rusjanu in sodelovala pri projektih na podlagi zakona št. 482. O delu goriške konzulte pa je spregovoril predsednik Igor Komel. Ta je največ pozornosti namenil slovenskemu šolstvu, izvajanju zakona št. 38 in 482, Trgovskemu domu, slovenskemu uradu na goriški občini, dvojezičnim osebnim izkaznicam, pridobivanju slovenskih imen in priimkov, dvojezični toponomastiki, sodelovanju z rajonskimi sveti in z Novo Gorico ter stoletnici smrti Simona Gregorčiča.
Prisotni so se strinjali, da bi bilo treba priznati obema konzultama več pristojnosti. Ker v pokrajinski konzulti je večina predstavnikov, devet na petnajst, izraz občin, ki pa se niso posebno izkazali v prejšnji mandatni dobi, bi bilo želeti, da bi občine imenovale take predstavnike, ki bi se aktivno vključili v delo konzulte.

Jubilejni koncert Moškega pevskega zbora Mirko Filej

Zvesti koreninam in poslanstvu

Foto DPD

Moški zbor Mirko Filej, ki združuje pevce iz vse Goriške, ima vse od svojega nastanka posebno mesto med slovenskimi zbori v našem zamejstvu. Navdih za njegov nastanek so dali vrli možje, ki so z veliko požrtvovalnostjo in vnemo postavili temelje reprezentančnemu moškemu sestavu, ki je v pomembnih letih druge polovice prejšnjega stoletja gojil slovensko narodno in umetno pesem ter vlival in krepil zavest naše narodne skupnosti. Pevci zbora z nezamenljivim in nepogrešljivim dirigentom Zdravkom Klanjščkom na čelu že štiri desetletja nadaljujejo to svoje dragoceno poslanstvo ter znajo s svojim udarniškim in obenem milim slovenskim petjem še vedno segreti srca poslušalcev.

Jubilejnega koncerta v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v nedeljo, 7. maja, so se udeležili ljudje iz vsega zamejstva. Nekaj utrinkov iz štirih desetletij delovanja je na začetku podal član Matej Klanjšček, vsako pesem posebej pa sta na kratko predstavila Valentina Pahor in Jan Leopoli. Koncert so uvedli z liturgično pesmijo Tebe pojem, nadaljevali z Mozartovim biserom Ave Verum, nato s Filejevo Mati, Delakovo Balado, Kernjakovim Šopkom rož, narodno Vse najlepše rožice in Mihelčičevim Jutrom na Krasu. V drugem delu pa so odpeli de Marzijevo Signore delle cime, dirigentovo priredbo pesmi La gnot d'avril, milo hrvaško O mili mi u selu devojka Jakoba Gotovaca, rusko narodno Pesem, Če se bom ženil v priredbi Ignacija Ote, Venturinijevo priredbo znane narodne Nocoj pa, oh, nocoj in Otovo V goriški pokrajini.

Ob tej priložnosti je prejelo posebno spominsko plaketo kar nekaj pevcev, ki v zboru poje 20 oz. 30 let; posebno topel aplavz pa sta si zaslužila Joško Maraž in Zdravko Klanjšček, ki neutrudno pojeta celih 40 let.

Sestavu, ki je tokrat ponudil enkraten nastop, so prinesli iskrena voščila predstavniki sorodnih društev in ustanov; med njimi Janez Povše v imenu SSO, Drago Štoka kot prijatelj, ki vrsto let spremlja zbor Filej, Lojzka Bratuž v imenu ZCPZ, predsednica ZSKP Franka Padovan, predsednica društva Rupa-Peč Martina Gereon, predsednik števerjanskega društva Sedej Matej Pintar, predsednik Zveze pevskih zborov Primorske Rudi Šimac, član Fantov izpod Grmade, Peter Simoniti kot zastopnik društva iz Teharij, s katerim je zbor Filej sodeloval, ki je tudi prebral pismo vodstva Svetovnega slovenskega kongresa.

Skupno z vsemi temi in v imenu vseh naših bralcev tudi mi prisrčno želimo, da bi Moški zbor Mirko Filej še naprej s svojim kakovostnim petjem spremljal življenje naše skupnosti!

SNOVANJA 2006 Odličen mladi pianist

Prvi samostojni koncert Alexandra Gadžijeva

Sijavuš in Alexander Gadžijev

V petek, 5. maja, je v dvorani Pokrajinskega muzeja na goriškem gradu imel svoj prvi samostojni koncert mladi Alexander Gadžijev. Večer je priredil Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v okviru ciklusa Snovanja, s katerim predstavlja dosežke svojih učencev. Talent mladega fanta, ki od rosnih let obiskuje omenjeno šolo, so ljubitelji glasbene umetnosti na Goriškem lahko že spoznali, saj je že nastopil na raznih glasbenih tekmovanji in prejel laskava odličja. V letošnjem aprilu so mu na tekmovanju mladih pianistov Primorske v Postojni podelili najvišjo oceno in prvo nagrado. Udeležil se je tudi raznih italijanskih tekmovanj, med drugimi v Ravenni leta 2004 in v Minerbiu pri Bologni leta 2003.

S črnobelimi tipkami se je prvič soočil v ranem otroštvu, saj sta njegova mati Ingrid Silič in oče Sijavuš Gadžijev daleč naokrog znana kot odlična klavirska pedagoga. Pod vodstvom staršev je Alexander povsem naravno usmeril svojo otroško živahnost in radovednost v glasbo.

S svojim prvim samostojnim recitalom je obetavni mladi pianist takoj presenetil navzoče občinstvo. Skoraj neverjetno je, da zmore komaj enajstletni deček že tako mojstrsko obvladati samostojni nastop. Ponudil je namreč zahteven in domiselno izbran spored skladb, ki se jih navadno lotevajo odrasli in bolj izkušeni pianisti. Program je zaobjemal skladbe J. S. Bacha, L. van Beethovna, W. A. Mozarta, F. Chopina, F. B. Mendelssohna in S. Rahmaninova.

Bachove troglasne invencije so mu bile ustrezen glasbeni uvod, da se je dodobra zbral in so se mu prsti sprostili, če se mu je vanje sploh vpletlo kaj treme, kar bi bilo povsem razumljivo za tako mladega izvajalca ob prvem samostojnem koncertu. Z ostalimi skladbami je dokazal vso svojo svežo in mladostno, in vendar globoko izvajalsko moč. Posebno lepo je izzvenela Beethovenova sonata v f molu op. 2; če bi jo kdo samo poslušal in ne videl pianista, bi težko verjel, da pri klavirju sedi še otrok. Briljantno je izvedel tudi Chopinov Nokturno v b molu in znani Preludij v cis molu ruskega pianista Rahmaninova.

Po koncertu na gradu je še bolj jasno, da se po žilah mladega Alexandra naravno pretaka glasba. Igranje na klavirju mu sploh ni v napor, temveč v iskreno veselje, kot bi se igral z najljubšo igračo. Zahvaljujemo se mu za bogat umetniški užitek in mu voščimo, da bi glasbena mladika v njem krepko razbrstela in v prihodnosti v vsej polnosti zacvetela.

MD

SCGV Komel: Snovanja 2006

Musicum: Utopimo se v renesanso!

Spet boste lahko poslušali barvite moške glasove skupine Musicum, ki bodo nastopili v soboto, 13. maja, ob 20.30 uri v Grofovi dvorani goriškega gradu. V sklopu Snovanj, ki jih organizira Arsatelier, bo ta večer celotno posvečen renesančni glasbi. Nastopajoči bodo na presenetljiv način prikazali različnost tega obdobja, kot je že razberljivo iz naslova Po sledeh renesanse. Tako bo prvi del programa vseboval cerkvene pesmi iz Gallusovega dela Opus Musicum, zbirke motetov za "voces ad aequales". Poleg najznamenitejšega slovenskega skladatelja iz XVI. stoletja se bodo v drugem delu zvrstile še skladbe Dowlanda in Purcella, dveh prav tako slavnih angleških glasbenikov. Njuna dela posvetnih vsebin so bila namenjena dvornim zabavam in so zato lahkotnejša ter poskočnejša, saj so marsikdaj zasnovana na plesnih ritmih.

K raznolikosti nastopa bo pripomogla tudi instrumentalna glasba, ki jo bosta izvajala Giulio Chiandetti (lutnja) in Marta Lombardi (flavta).

Seveda ste prav vsi vljudno vabljeni na to srečanje, polno presenečenj! ML

Moškemu pevskemu zboru
MIRKO FILEJ *iz Gorice*
ob 40-letnici vztrajnega pevskega ustvarjanja čestita in želi še mnogo uspešnega delovanja

MePZ Lojze Bratuž
z dirigentom Bogdanom Kraljem.

Obvestila

Krožek KRUT prireja skupinska bivanja v Strunjanu (od 10. do 20. maja) ter v Dobrni (od 28. maja do 7. junija). Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int. (tel. 0481 530927).

Društvo krvodajalcev, ŠD Sovodnje, ŠD Soča in ŠKD Vipava vabijo vse športnike, trenerje in starše na predavanje z naslovom "Mamila, alkohol in kajenje". Predavatelj je dr. Miha Kramli. Srečanje bo v petek, 12. maja, ob 20.30 v dvorani KD Skala v Gabrjah.

Mladinski dom. V petek, 19. maja 2006, ob 19.30 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicu bo v dvorani doma Franc Močnik v Gorici - ul. San Giovanni 9 - potekal redni občni zbor članov Mladinskega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Izvolitev predsednika občnega zbora, 2. pozdrav in poročilo predsednika Upravnega odbora, 3. pozdravi gostov, 4. blagajniško poročilo, 5. razgovor o opravljenem delu, smernice in načrti, 6. izvolitev novih organov: Upravnega in Nadzornega odbora, 7. razno.

Prijavljence za potovanje z Novim glasom v Armenijo naprošamo, da do 22. maja poravnajo celotne stroške potovanja. Ob tej priložnosti prinesite s seboj potni list (ali fotokopijo), da pripravimo formular za vizum. Dve fotografiji, kot je pisalo na programu, nista potrebni.

Letovanje na Malem Lošinju: KRUT prireja skupinsko bivanje na Malem Lošinju v raznih izmenah od junija do septembra 2006. Informacije in vpisovanje na sedežu krožka, Korzo Verdi 51/int. (tel. 0481 530927).

V prostorih galerije Ars na Travniku razstavlja Mihaela Velikonja. Razstava je odprta ob delavnikih po urniku knjigarne.

Čestitke

V torek, 9. maja, je v Sovodnjah prestopil prag 91 let Venček Klanjšček. Njegova žena in prijatelji se ob njegovem rojstnem dnevu klanjajo in mu voščijo skorajšnje okrevanje.

Ob visokem življenjskem jubileju msgr. Oskarju Simčiču izrekamo iskrene in prisrčne čestitke. Svet slovenskih organizacij SZSO-GO kliče ob pomembnem življenjskem jubileju še na mnoga leta msgr. Oskarju Simčiču, svojemu dolgoletnemu duhovnemu asistentu.

Sožalje

Ob izgubi drage Marije Černic Pahor izrekamo svojcem iskreno sožalje. Prosvetno društvo in Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 12.5. do 18.5.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 12. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 15. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 16. maja (v studiu Matjaž Pintar): Evropska pobuda Interreg: "Od vzhoda do juga: različni glasovi sveta" - V intervjuju odgovarja Kossi Komla - Ebri, Afričan iz Toga, zdravnik in pisatelj. - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 17. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Javor in njegova senca. - Izbor melodij.

Četrtek, 18. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

OBČINA SOVODNJE OB SOČI
vabi na
PEVSKI VEČER
v osmici pri Salomonu v Rupi
v petek, 12. maja 2006, ob 20. uri
Nastopil bo Moški pevski zbor Mirko Filej iz Gorice

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ in
SLOVENSKA DUHOVNIJA V GORICI
vabita na gledališko predstavo

Paul Claudel
MARIJINO OZNANJENJE

Gledališka skupina kulturnega društva
dr. Janeza Evangelista Kreka iz Selc
Režija Marjan Kokalj

Prostovoljni prispevki v dobrodelne namene Slovenske karitas

Kulturni center Lojze Bratuž
Nedelja, 21. maja 2006, ob 17. uri

Za kip msgr. Kazimirja Humarja

Pobudniki se lepo zahvaljujejo vsem, ki ste velikodušno prispevali, da se bomo lahko 1. junija letos primerno spomnili zaslužnega dr. Kazimirja Humarja s postavitvijo doprsnega kipa in izdajo publikacije. Skupno ste darovali 8.570,26 evrov.
Novi darovi: Silič M. in J. 50,00 evrov.

Založba Mladinska knjiga

Izšla je sveža zbirka Nova lirika

Sredi aprila so v Ljubljani na sedežu Društva slovenskih pisateljev predstavili novo zbirko lirike in zares lahko zapišemo, da gre za svežo pesniško zbirko Nova lirika, v kateri bodo, kot je povedal na predstavi urednik Aleš Berger, izhajala dela pesnikov, ki so ustvarjali v 20. stoletju, v času moderne poezije in inovativnosti. Zapisali smo, da je zbirka sveža, in to predvsem zato, ker tako že na prvi pogled prve tri kniige sodobne poezije delujejo, saj so prijetne na pogled in še bolj na otip, vrhunsko so tudi natisnjene in oblikovane. Če k temu

dodamo še dejstvo, da za slovenske prevode skrbi cvet sodobnih slovenskih pesnikov, je to dovolj, da bodo nagovorile slovenske ljubitelje sodobne poezije.

V prevodu Uroša Mozetiča so v zbirki Nova lirika izšla izbrana dela e. e. cummingsa z naslovom življenje v oklepaju, Niko Grafenauer je v knjigi Ode in svarila zbral in prevedel dela Hansa Magnusa Enzensbergerja, medtem ko so v knjigi V srcu moje ljubezni v prevodu Kajetana Koviča izšle pesmi Paula Eluarda.

Knjiga življenje v oklepaju

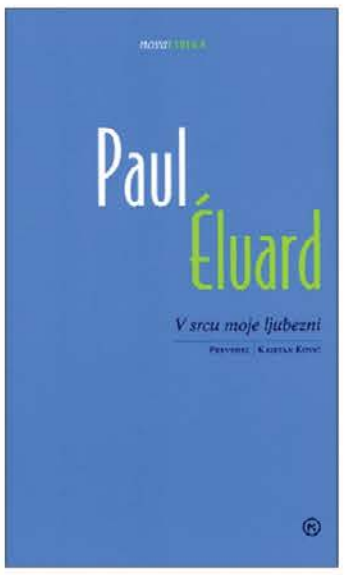

predstavlja sploh prvo celostno predstavitev poezije Edvarda Estlina Cummingsa - e. e. cummingsa, tako se je namreč podpisoval, na Slovenskem. Prevajalec knjige Uroš Mozetič je po poročanju STA na predstavitvi povedal, da je Cummings v ameriški liriki nadaljeval tradicijo Walta Whitmana. Tako kot sloviti Whitman je namreč prekršil vsa pravila verza, zlasti na formalni ravni. Pri tem si je pomagal z različnimi besednimi sredstvi, ki jih je pripeljal do prelomnih možnosti.

Po mnenju Kajetana Koviča je francoski lirični velikan Paul Eluard (s pravim imenom Eugene Grindel) pesnik, ki še pol stoletja po smrti ostaja vznemirljiv. V prvi vrsti je namreč Eluard ljubezenski pesnik. Njegove biografske pesmi so vezane na tri obdobja, ki so jih zaznamovale zanj tri pomembne ženske, med temi je bila morda najbolj pomembna razvpita, kot boginja lepa, kot ogenj nevarna, Gala, s katero se je ka-

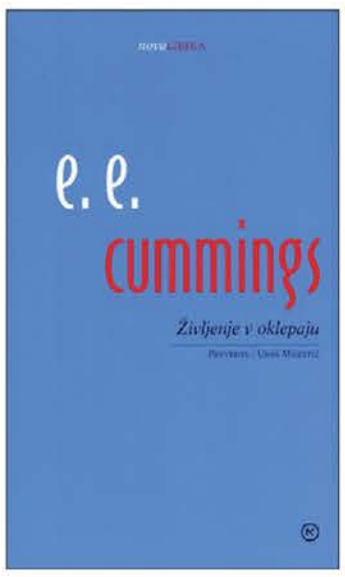

sneje poročil nadrealistični slikar, eden največjih genijev slikarstva 20. stoletja, Salvador Dali'. Taisti Dali', katerega je oče nadrealizma Breton, tudi on je namreč prijateljeval z Eluardom in Dali'jem, kasneje poimenoval Avida Dolars. Pri pisanju poezije je Eluard izhajal iz nadrealizma, razbil je klasične forme in pri tem ostal dojemljiv, skorajda ljudski. Poleg ljubezenskih tem je bil v njegovih delih močno prisoten tudi človeški angažma, je še po-

Foto DPD

vedal Kovič.

Hans Magnus Enzensberger je, z razliko od prejšnjih dveh, izrazito družbeno kritičen pesnik. S svojim delom skuša slediti vsem fenomenom, ki značilno zaznamujejo moderno družbo, je ob predstavitvi knjige v Ljubljani povedal Niko Grafenauer, ki je tudi sicer najbolj zaslužen, da Enzensbergerja poznamo na Slovenskem, saj ga je prvi prevajal in objavljal v Novi reviji. V povojnem času je Hans Magnus Enzensberger kot literat in publicist bistveno določal kulturno in družbeno dogajanje v celotnem nemškem jezikovnem prostoru. V knjigi Ode in svarila je moč zaslediti pesmi iz treh zanj značilnih sklopov: prijaznega, žalostnega in jeznega pesništva.

Za tiste, ki radi berete sodobno poezijo in vam klasika ni dovolj!

JUP

Kratka pomlad pri Mohorjevi družbi

Prvi koroški slovenski kriminalni roman

V zadnjem desetletju so mednarodni knjižni trg preplavili romani številnih piscev kriminalk iz najrazličnejših dežel. Globalizacijo kriminalnega romana v internacionalnem prostoru že nekaj časa bolj ali manj spretno uveljavlja pestro število komisarjev in inšpektorjev iz Italije, Španije, Portugalske, Grčije, Rusije, Francije,Velike Britanije, Norveške, Islandije, Kanade, Japonske in tako naprej. Med njimi so tudi Slovenci. Zanimivo je, da se pri tem zamejstvo zelo dobro odreže. Tržačan Sergej Verč je na primer izumil samosvoj tip komisarja, ki raziskuje zagatne umore kar v pisateljevem domačem pristaniškem mestu.

Toda zdaj so dobili tudi koroški Slovenci prvi kriminalni roman. Pod naslovom Kratka pomlad je izšel pri Mohorjevi založbi v Celovcu. Napisal ga je leta 1952 na Rudi pri Velikovcu rojeni Jože Strutz, do zdaj znan kot avtor dveh zbirk pesmi in lirične proze (Orglanje svetlobe; Sunki morja. Blekovške črtice) in kot urednik občasno izhajajoče slovenske koroške literarne revije Novine.

Avtor bralca takoj zaplete v nevarno dogajanje. Njegov glavni protagonist je triinštiridesetletni celovški športni novinar Franc Petek, ki ga poleg športa zanima še vrsta drugih stvari. Zato je primeren za razreševanje težkih kriminalnih ugank. Njegova radovednost vznemirjeno narase, ko v bližini Vrbskega jezera odkrije truplo mlajše ženske. Gre za Vido Kos, glavno tajnico mednarodnega podjetja Targus s sedežem v Celovcu. V navezavi z nekonvencionalnim policijskim inšpektorjem Viktorjem Mangartom skuša Petek razrešiti nenavadni umor, ki mu bo kmalu sledil še drugi. Pri tem v trikotniku med Avstrijo, Irsko in Slovenijo zelo hitro zabrede v smrtne nevarnosti.

Kmalu se izkaže, da se v navzven navidez solidnem podjetju Targus dogajajo čudne mahina-

cije. Mogoče gre za pranje umazanega denarja. Strutz usmeri pogled v koruptna dogajanja v globalnem gospodarstvu in poveže Targusovo poslovanje, namreč trgovanje z nepremičninami, z izrazito kriminalnimi intrigami. Petku priskoči na pomoč skrivnostni tujec Bruno Menden, ki je bil prijatelj umorjene Vide Kos. Izkaže se, da je raziskovalec zakritih nepravilnosti v gospodarstvu in v politiki. Pod psevdonimom očitno piše za nekatere časopise v Švici, Franciji in Združenih državah Amerike.

Nič ni več regionalno skrito in zakrito.V globalnem svetu postane na tak ali drugačen način očitno in nenadoma mora Petek umor v zakotni goščavi ob celovškem Kanalu reševati kar v mednarodnem kontekstu.

Strutz skuša slediti klasični shemi kriminalnega romana: zločin – sum – razkritje. Tekst je napolnil z zanimivo in aktualno snovjo, ki bi jo mojstri kriminalnega romana vpeli v psihološko in literarno spretno oblikovan tekst. To mojstrstvo, ki je za dober (kriminalni) roman nujno potrebno, sicer pri Kratki pomladi pogrešamo. Nekateri opisi dogajanja so izpeljani nekoliko nerodno in prehitro, psihološko ozadje s posameznimi značaji glavnih oseb pa je izrisano premalo prepričljivo. Potrebna bi bila natančnejša utemeljitev zapletov in razpletov. Zato pa je tekst zanimiv zaradi nekaterih tipičnih regionalnih posebnosti, ki so značilne za koroško književnost. Centralnoslovenskega bralca bodo morda presenetili jezikovni arhaizmi in lokalizmi, včasih pa tudi besedni red v nekaterih stavkih, ter mentaliteta Strutzovega pisanja, ki se navezuje na splošne posebnosti avstrijskega družbenega in družabnega ambienta. Poleg tega je Strutz predvsem lirik s posebnim občutkom za lepoto pokrajine, kar je dokazal v svojih pesniških zbirkah. To svojo liričnost rad spretno vnese v kontekst dogajanja, zaradi česar med tem, ko narase čar okolja, nekoliko popusti dramatična napetost pri razkrivanju kriminalnega ozadja.

Strutz nas popelje v tiste kraje in pokrajine, ki jih je opisoval že v svojih črticah in v poeziji. Poleg domače Koroške zaživi v romanu ob Mariboru in Ljubljani predvsem slovensko morje s Piranom - ter njegova ljubljena Irska, ki jo je vedno opisoval s čustveno stopnjevano zavzetostjo.

Za nameček nam avtor ponuja celo kratko ljubezensko zgodbo z očitno srečnim koncem in rafiniran zaplet okrog alibija morilca, ki vara policijo z nedolžnim dvojnikom s tragično usodo, svojim enojajčnim dvojčkom s popolnoma drugačnim dobrodušnim značajem! In samosvoja posebnost tiči tudi v samem pomladanskem naslovu romana, ki je, kar lahko izdamo, povezano z nekim SMS sporočilom, s katerim je kmalu zatem umorjena tajnica skušala zaupni osebi javiti, da je našla več tajnih podatkov o nelegalnem dogajanju v Targusu.

Vsekakor je lahko Strutzov roman začetek serije slovenskih koroških romanov, ki bi se mogli prijetno uvrstiti v aktualni splet podobnih zgodb, kot jih beremo v knjigah ali gledamo v filmih in televizijskih nanizankah. Slovenskemu bralcu bo morda ugajala domačnost dogajanja, ki pa ga je Strutz po drugi strani dovolj prepričljivo povezal s kompleksno zgodbo o mednarodnih razsežnostih kriminalnega delovanja določenih (na videz morda lokalnih) gospodarskih podjetij v času globalnega kapitalizma.

Lev Detela

Kratke

Nova številka Zgodovinskega časopisa

Konec lanskega leta je izšla dvojna, 3.in 4.številka Zgodovinskega časopisa, glasila Zveze zgodovinskih društev Slovenije. Tako je vodilna slovenska zgodovinska revija zaključila 59. letnik.

Kot običajno, je tudi ta zvezek revije vsebinsko bogat, saj prinaša kar 8 tehtnih znanstvenih razprav. Prof. Johannes Giessaus z graške univerze v svoji študiji (Azijski barbar. Iskanje sledi v srednjem veku) postavlja vprašanje korenin sovražnih predstav, ki so jih Evropejci imeli do Azijcev. Miha Kosi objavlja I.del razprave o predurbanih in zgodnjeurbanih naselbinah, Janez Mlinar pa prispevek h kolonizacijski zgodovini Zgornjesavske doline. David Movrin, mladi raziskovalec na oddelku za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je svojemu izvirnemu znanstvenemu članku dal naslov Katarina, dominikanec in kartuzijan. V njem piše, kakšno vlogo je imel kartuzijanski generalni prior v Žičah Štefan Maconi pri kanonizaciji svete Katarine Sienske.

Janez Cvirn je prispeval I.del razprave Boj za sveti zakon. Nataša Podgoršek v izvirnem znanstvenem članku piše o Hrvatski stranki prava in njenem odnosu do Slovencev v devetdesetih letih 19.stoletja. Jurij Perovšek z Inštituta za novejšo zgodovino je prispeval razpravo Slovenci in jugoslovanska skupnost 1918-1941, v kateri obravnava odziv Slovencev in njihove politike na unitaristično in centralistično ureditev prve jugoslovanske države. Peter Vodopivec z istega inštituta piše o politični in zgodovinski tradiciji v Srednji Evropi in na Balkanu (v luči izkušnje prve Jugoslavije).

Poleg omenjenih razprav prinaša ta zvezek Zgodovinskega časopisa še celo vrsto zapisov, ocen in poročil ter jubilejnih člankov. Naj omenimo samo izčrpni pregledni zapis Milice Kacin Wohinz o slovensko-italijanski zgodovinsko-kulturni komisiji in njenem poročilu: Slovensko-italijanski odnosi 1880-1956. /(mab)

Razstava del dveh mladih likovnih umetnikov

V razstavišču Stolp na Vratih v Štanjelu, ki je zelo aktivna kulturna in tudi izobraževalna ustanova na delu Krasa, so pripravili novo razstavo. Svoja likovna dela, napravljena v raznih tehnikah in s prikazom različnih motivov, razstavljata Sandra Fabjan, dijakinja 4. letnika umetniške gimnazije-likovna smer v Novi Gorici, ter Martin Fabjan, študent Fakultete za strojništvo v Ljubljani. Doma sta iz Kobdilja pri Štanjelu.

O likovnih stvaritvah in stremljenjih Sandre Fabjan je njen mentor v gimnaziji, prof. Milovan Valič, napisal tudi naslednje: "Ona zna likovna izrazila načrtovati, izbirati in jih uporabiti ter nato razviti v likovno vsebino. Njena ikonografija izhaja iz domačega okolja na Krasu, življenja in spominov rodnega kraja. Strukturirane površine, razni nanosi barv, simbolne oblike dajejo nevidno energijo in nas postavljajo v posebna čustvena stanja, v trenutek ko nam hočejo nekaj povedati. Kot je rekel veliki slovenski likovni teoretik prof. Milan Butina, 'umetnost je vaja v življenju, vaja v povezovanju duha in snovi v živo in delujočo vsebino.'"

O študentu Martinu Fabjanu pa je na vabilu za udeležbo ob odprtju razstave zapisano: "Z likovnim in umetniškim izražanjem se ukvarja ljubiteljsko in z željo po svojstvenem ustvarjanju, kar čuti že od malega. Pravi, da pridejo dnevi, ko želi ujeti trenutni navdih, sporočilo in kaos okrog sebe v barve in različne materiale."

Razstava del mladih umetnikov v razstavišču Stolp na Vratih v Štanjelu bo odprta do 2. maja.

Za naš jezik

Zakaj je tržaški študent zamudil predavanje v Ljubljani

Neki študent mi je pripovedoval, da je prvi dan šolanja na ljubljanski univerzi zamudil pol ure (skoraj celo predavanje), ker ni poznal osrednjeslovenskega načina štetja ur. Prejšnji dan so ga obvestili:

Prvo predavanje imate jutri **ob četrt na devet**.

Tržačan je razumel, da bo prvo predavanje *ob četrt pred deveto*. A v tem primeru bi mu rekli: **ob tri četrt na devet**. To je tako, kakor z leti: ko odbije ura osem, Slovenec že računa, da začenja teči deveta ura. Ko preteče 30 minut devete ure, trdi, da je **pol devetih**.

Če vam ni jasno, kar sem razložila na kratko in se morate zmeniti za sestanek z lepo Ljubljančanko ali Ljubljančanom, recite:

"Jutri ob 8.15 (ali ob 8.30 ali ob 8.45)!" Pa bo volk sit in koza cela.

Dvojezična antologija

V Kopru predstavili projekt Pesniki dveh manjšin

"Poeti di due minoranze - Pesniki dveh manjšin" je dvojezična antologija, kjer se predstavlja 12 pesnikov italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem ter 12 pesnikov slovenske manjšine v Italiji. Antologija, ki jo iz skladov Interreg IIIa in Phare sofinancira tudi Evropska unija, bo izšla junija 2006 in sodi v širši okvir istoimenskega projekta.

Za projekt so se po besedah predstavnikov Italijanske unije odločili, da bi, ob ovrednotenju skupnega knjižnega bogastva, presegli konflikte in nestrpnosti na obmejnem območju. Poleg tega naj bi izboljšali tudi komunikacijo med večinskimi in manjšinskima narodoma ter dosegli večjo prepoznavnost manjšin, so povedali na današnji novinarski konferenci.

V sklopu projekta bodo potekala številna srečanja in literarni večeri, ki bodo služili povečanju zanimanja za poezijo med mlajšim prebivalstvom z obeh strani meje. Tako bodo 8. maja v gimnaziji z italijanskim učnim jezikom Antonio Sema in v Gimnaziji Piran pričeli s ciklom srečanj pesnikov Marka Kravosa in Giacoma Scottija z dijaki ter s študenti univerzitetnih ustanov čezmejnega prostora.

Izid antologije "Poeti di due minoranze-Pesniki dveh manjšin" bodo spremljale tudi postavitev spletne strani, priprava dvojezičnega interaktivnega video dokumentarca s predstavitvijo sodelujočih pesnikov ter fotografska zbirka za potujočo razstavo. V Trstu in Kopru bo 24. in 25. maja potekal posvet na temo "Pesniki dveh manjšin - Poeti di due minoranze". Srečanje bo namenjeno analizi pesniškega ustvarjanja italijanske manjšine na Hrvaškem in v Sloveniji ter slovenske narodne skupnosti v Italiji. Pri srečanjih bo poseben poudarek na analizi odnosa manjšine do države bivanja ter do matične države.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Odpri se mi srce, odpri,
ne zametuj cvetočih dni;
glej, zlati maj te vabi zdaj -
kdo ve, če bo te še kedaj?

(Opomin k veselju)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENO
SSG
CARLO GOLDONI
CAMPIELLO
(KAMPEL)
PREVOD SERGEJ VERČ
REŽIJA ZIJAH A. SOKOLOVIĆ
ponedeljek,
15. maja 2006
ob 20.30
Kulturni dom, Gorica
reda A in B z italijanskimi nadnapisi
Predprodaja za Gorico
blagajna Kulturnega doma od ponedeljka do petka
od 9. do 13. ure in od 16. do 18. ure, tel. št. 0481 33288

Dobrodelna razstava v Mestni občini Nova Gorica

Naši slikarji nesebično pomagajo potrebnim

Z leve: Robert in David Faganel, sin Alexander, Nadja Bevčar, Marko Faganel, Franko Žerjal (foto JMP)

Do 17. t.m. bo v prostorih Mestne občine Nova Gorica na ogled dobrodelna razstava slovenskih likovnih umetnikov iz Goriške na obeh straneh državne meje in njihovih kolegov iz širše Slovenije. Gre za hvalevredno pobudo, ki jo je priredil Lions klub iz Nove Gorice za potrebne otroke, organiziral pa arhitekt in slikar David Faganel, ki je povabil veliko umetnikov iz našega prostora, s svojimi deli pa so se odzvali umetniki Nadja in Silvan Bevčar, Dimitri Brajnik, Marko, David in Robert Faganel, Laura Grusovin ter Franko Žerjal iz našega prostora. Pridružili so se jim slikarji Dušan Amanovič, fotograf Viljem Cigoj, Janez Kovačič, Marjan Miklavec, Janko Orač, fotograf Rafael Podobnik, Ignazio Romeo, Franc Skerbinek, Božidar Ščurek, Pavel Ščurk in Veljko Toman. Župan Mirko Brulc je skupaj s predsednico Lions kluba Nova Gorica Ksenijo De Lorenzi razstavo odprl. Umetnikom čestitke za lepa dela in nesebično pomoč slabovidnim otrokom! Razstavljena dela so na prodaj po sprejemljivih cenah!

Na knjižni polici

Eseji z zahodnega roba Dušana Jelinčiča

Značaj in razmišljanje Dušana Jelinčiča je še pred gorami kalila šahovnica. Spletna stran tržaškega šahovskega društva med drugim omenja, da je Jelinčič pred leti zahajal tudi v tamkajšnjo šahovsko druščino, sicer pa – pravilno – izpostavlja Jelinčičev sedanji alpinistično-literarni opus.

Njegovo zbirko Eseji z zahodnega roba, ki je izšla pri založbi Litera, pa bi lahko prebirali tudi v morda neobičajnem šahovskem ključu. Jelinčič kot esejist po stilu spominja na način, kako se Viktor Korčnoj predstavi bralcu v nedavno izdani avtobiografiji, ki ni le to, ampak esejistično-literarna pripoved o človeku, ki je v neprestanem konfliktu z okoljem, saj želi biti, ali bolje rečeno, ostati umetnik tudi v času, ki je bolj naklonjen uradnikom kot kreativcem. Če bi stvar poenostavili, bi lahko rekli, da je za Korčnoja odrešitev pomenila beg iz Sovjetske zveze v Švico, za Jelinčiča pa je bil odločilen vzpon na Himalajo. Oba sta v gorskem svetu našla svojo pot. Naključje? Morda ne,

saj oba prisegata na "zdrav egoizem", na tisto energijo, ki človeku omogoča, da razvije in sprošča svoj intelektualni potencial preko

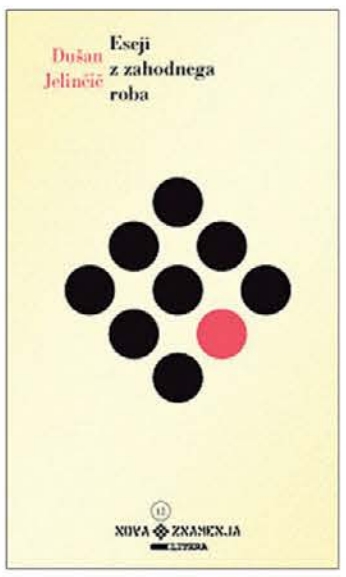

raziskovanja okolja in samega sebe in torej prav v gorskem svetu najdeta vedno nove izzive, a tudi potešitve po naporni, a uspešni poti.

Eseje z zahodnega roba bi lahko imenovali tudi zbirko Jelinčičevih partij s peresom. V njih Jelinčič predstavlja svoje poglede na književnost, na polpreteklo zgodovino in na sedanjost, in sicer v štirih tematskih (Med Krasom in Jadranom, Bartol s tržaške perspektive, Primorsko uporništvo, Medli časi brez vrednot) in v zaključnem avtobiografskem razdelku (O literaturi čisto osebno).

Vsi sklopi imajo sicer svoj naslov, imajo pa tudi tesno notranjo, vsebinsko povezavo, ki jo Jelinčič izpostavi v obliki podnaslovov. Iz Grudnove pesmi Sinku je izbral verze, ki sintetizirajo morda najznačilnejšo vrednoto slovenskega "zahodnega roba" - trmasto kljubovanje za obstoj. Delo in ustvarjanje avtorjev, kot so Srečko Kosovel, Vladimir Bartol, Klement Jug in Zorko Jelinčič, so izhodišča Jelinčičevih razmišljanj, ki segajo torej od polpretekle zgodovine do analize (današnjega) zamejstva. Rob iz naslova knjige pa je tudi položaj, v katerega Jelinčič rad postavi svoja razmišljanja: iz roba je pogled na stvari, ki jih morda poznamo, vendarle drugačen. Jelinčič pri tem ne štedi: rad izbira stranske variante, ki mu nudijo več možnosti, kot sam zapiše na koncu knjige, da občuti vse, kar se preko pisanja občutiti in doživeti da.

Bralec pri tem ni prikrajšan, saj Jelinčičevo pisanje je neposredno, kot poteza na šahovnici.

Peter Rustja

Odmevi

Jezik, kdo bo tebe ljubil?

Naj si sposodim za sestavek naslov govora Loredane Gec na Prešernovi proslavi v Društvu slovenskih izobražencev (objavljenem v Mladiki, št. 2-3/2006), v katerem je s temeljitostjo in zaskrbljenostjo, ki pa jo je proti koncu govora omilila, analizirala situacijo slovenskega jezika danes ne samo pri nas, ampak tudi v Sloveniji. Dostikrat mi pridejo na misel njene besede. "Jezik je ena poglavitnih lastnosti posameznega naroda in narodna zavest se v veliki meri opira na jezikovno. Če je šibka ena, tudi druga ne more biti trdna..." Prav podobne misli je izrazil prof. Jože Faganel v intervjuju, ki sem ga po srečnem naključju slišala, ko je bil na sporedu namesto aprilskega Koroškega obzornika. (Da se razumemo: ni bilo srečno naključje, da je odpadel Koroški obzornik, nasprotno! Kar zaskrbelo me je, kaj se dogaja s to priljubljeno oddajo, ki povezuje Korošce s Primorci. Ta oddaja je veliko let dajala poslušalcem Radia Trst A širok in poglobljen vpogled v dogajanje na Koroškem, v zadnjih oddajah pa se mi je zdelo, da se prikaz dogodkov zožuje, krči in postaja bolj površen. In – kot rečeno – je za mesec april Koroški obzornik sploh odpadel! Upam, da bo maja spet redno na sporedu!) Tudi Jože Faganel je govoril o tesni povezanosti med jezikovno in narodno zavestjo. Med drugim je tudi pritrdil voditeljici oddaje Ines Škabar, ko je rekla, da se Slovenci bolj malo trudijo za zborni jezik in da je v knjižni zborni slovenščini, tako pisni kot govorjeni, zaznavna neka jezikovna površnost. Poudaril je, da se premalo posvečamo jeziku: "Če želimo izraziti tiste subtilnejše stvari, ki jih nosimo v sebi, se moramo uriti tudi v tem izraznem sredstvu, ki je jezik. To pa ne izhaja samo iz neke želje, da želim lepo govoriti, da želim biti mojster besede, ampak zahteva na eni strani znanje, raziskovanje in na drugi strani vajo. In te vaje nismo nekako pripravljeni pri lastnem govoru upoštevati, čeprav smo športniki in vemo, da športni rezultati brez treninga niso mogoči, smo glasbeniki, ki hodimo v glasbeno šolo in tri ure vadimo violino ali klavir. Samo na področju jezika pa mislimo, da nas že spoznanje vodi do obvladovanja." In res marsikdo nima dvoma, da zna dobro govoriti in pisati slovensko ali prevajati v slovenščino, če je Slovenec...

Med preteklo volilno kampanjo sem dobila po pošti nekaj dvojezične volilne propagande. Po eni strani bi morala biti zadovoljna, da stranke sploh tiskajo pozive tudi v slovenščini (ker tega ne delajo vse stranke, ki se potegujejo za slovenske glasove!), po drugi strani pa je človeka sram, ko bere take prevode: "KAJ ČE BI... Občina lahko omejila prekerne zaposlitve, tako da bi vkinila divje privatizacije... KAJ ČE BI... Nudili alternativne kulturne perspektive visoke kakovosti, ne samo v smislu uporabe ampak tudi tako, da bi podpirali produkcijo slednjih. PA BOŠ VIDEL DA, BOMO KONČNO SOODLOČALI." ali pa: "Dragi someščani, delovanje politike ali institucijah ne bo zadostovalo: Trst mora misliti na svoje sposobnosti in na sodelovanje vseh pozitivnih močeh, in naše mesto ima veliko pozitivnih moči, za odprti, dinamičen, skladen Trst." Slovenščina, ki jo razumeš le z italijanskim prevodom, polna slovničnih in pravopisnih napak, da o postavljanju ločil ne govorim. Naj za te prevode krivimo Italijane? Slovence? Jih opravičujemo z naglico in vplivom italijanščine? (Loredana Gec je v svojem govoru dejala: "Kdor obvladuje jezikovno normo, je ne bo kršil niti tedaj, ko ga ovirajo najrazličnejše okoliščine...") No, zdaj, ko so volitve mimo, lahko na te stvari opozorim, v upanju, da bo pozornost do slovenščine večja pri naslednjih volitvah. Zdaj volilci tako in tako nismo več zanimivi. Na Prazniku frtalje 1. maja ni bilo videti nobenega vidnejšega politika nobene stranke, niti edine slovenske stranke ne.

Loredana Gec (foto JMP)

Eho

V cerkvi sv. Jerneja na Opčinah

Orgelski koncert tečajnikov ZCPZ iz Trsta

Kar lepo število poslušalcev se je zbralo zadnjo nedeljo v aprilu v cerkvi na Opčinah, da bi prisluhnili zaključnemu nastopu gojencev orgelskega tečaja, ki ga je vodila prof. Angela Tomanič iz Ljubljane. Svoje je prispevalo tudi mrzlo in muhasto vreme, ki ni prav nič vabilo na sprehod ali v naravo. ZCPZ se od vsega začetka trudi, da bi izboljšala glasbeno raven zborovskega petja po cerkvah, obenem pa skrbi tudi za vzgojo novih organistov, ki skupaj z zborom tvorijo celoto glasbene spremljave pri liturgičnih obredih. Poleg vsakoletnega enotedenskega seminarja, prireja ZCPZ tudi med letom izpopolnjevalne tečaje za utrditev pridobljenega znanja na poletnem seminarju. Tudi letos se je tega tečaja udeležilo lepo število organistov. Z zaključnim nastopom v openski cerkvi so prikazali pridobljeno znanje igranja na tem inštrumentu, ki ga je vodila priznana pedagoginja prof. Angela Tomanič iz Ljubljane. Vadili so tu na Opčinah in se pripravljali za zaključni koncert, predvsem pa za odgovorno delo, ki jih čaka po njihovih cerkvah. Z deli različnih skladateljev so prišle do izraza tudi različne stopnje orglanja, ki so jih prikazali z deli: Bacha, Regerja, Hesseja, Francka, Karg-Elerja, Haydna, Zipolija, Bossija, Galuppija in Vivaldija.

Ob izvajanju teh skladb je bilo slišati širok razpon orgelskega zvoka, ki je odmeval mogočno in igrivo in se razširjal pod oboke cerkve, nato pa umirjeno in tiho, kar je ustvarjalo neko notranjo povezavo z nadčutnim svetom, ki nas obdaja. Te občutke so nam pričarali mladi in manj mladi tečajniki - Katja Lavrenčič, David Lenisa, Alenka Cergol, Tomaž Simčič, Marija Brecelj in Marija Kerže.

Na koncu je Alenka Hrovatin, ki je napovedovala in povezovala pri tej prireditvi, povabila organiste pred oltar za poklon in pozdrav poslušalcem. Nato se je župnik g. Franc Pohajač zahvalil vsem nastopajočim za doživeto umetniško izvajanje in za tisto lepoto glasbe, ki so jo znali izvabiti iz kraljice glasbil, kot jih je imenoval. Nato se je spomnil pokojnega pedagoga in mentorja Huberta Berganta, ki je dolga leta vodil orgelske tečaje. Zaključil je s toplo zahvalo prof. Angeli Tomanič za vztrajno in požrtvovalno delo, ki ga opravlja bodisi v Sloveniji kot tu na Tržaškem pri vzgoji novih organistov vse od leta 1996.

Pavel Vidau

DOLINA Vaški praznik

Majenca: drobnogled v domačo tradicijo

Minulo nedeljo, ob 2.40, so zvonovi domače cerkve oznanjali, da maj tudi letos končno stoji in da je vaški praznik dosegel svoj višek. Ko bi iz ptičje perspektive zrli na osvetljeni trg, bi ga lahko s kančkom fantazije v krvi primerjali človeškemu mravljišču: kljub temu da je bila ura že pozna, so domačini z vseh koncev in krajev vasi priromali do visokega lesenega droga, na katerem je na vrhu v prijetnem spomladanskem nočnem vetru 'vihrala' okrašena češnja.

Starodavni običaj dviganja maja, ki sega celo do poganskih časov, je tako tudi letos prežel brežansko prestolnico - Dolino. S časom se je najpomembnejši dolinski praznik prevesil v pravo kulturno manifestacijo, ki se preko glasbe, razstav domačih pridelovalcev in umetnikov ponuja tudi širšemu občinstvu, med katerim ni težko zaslediti tudi italijansko govorečo publiko in rojake iz matične domovine. Majenca je skratka postala privlačna muza tudi za tiste, ki naj ne bi imeli pravice prepevati v zgodnjih nedeljskih jutranjih urah dolinski himni Eno drevce mi je zraslo in Na Gorici, na placu. In vendar je bilo letos tudi teh v majski noči kar nekaj. Bilo pa je predvsem veliko mladih Dolinčanov in Dolinčank, se pravi parterjev in parteric, ki so v nedeljskih poznopopoldanskih urah uradno začeli ples, ki naj bi zanje predstavljal prestop iz mladinskih let v odraslo dobo življenja.

Foto IG

Foto IG

Foto IG

Prireditelji Majence si tudi že od nekdaj prizadevajo, da v okviru vaške veselice ovrednotijo tudi krajevne umetnike in obrtnike. Razstavi umetnostne obrti in domačih likovnikov, sta tako postali že tradicionalni spremni pobudi Majence. Likovniki so tako predstavili svoja dela v dvorani društva Valenitn Vodnik, obrtniki so predstavili svoje proizvode v Galeriji Torklja, fotografska razstava in dela patchwork so bila na ogled v cerkvi sv. Martina, mladinski krožek pa je bil prostor, v katerem so predstavili ročna dela otrok didaktičnega ravnateljstva iz Doline. Povedati gre, da je bil na letošnji razstavi vin in oljčnega olja prisoten tudi deželni predsednik Riccardo Illy, ki je izrazil zadovoljstvo ob dejstvu, da je na obeh razstavah iz leta v leto vedno več udeležencev in da so njihovi proizvodi na visoki kakovostni ravni.

Igor Gregori

Kratke

Davki za 2005: prispevek "5 tisočink" / Davčni odtegljaj za pomoč otrokom v težavah

Sklad Mitja Čuk se že od leta 1979 trudi, da bi pomagal otrokom in mladini v težavah, tudi s pomočjo Vzgojno zaposlitvenega središča Mitja Čuk Onlus. Letos imajo tudi davkoplačevalci priložnost, da sami pomagajo otrokom v stiski. Lahko darujejo 5 tisočink ("5 per mille") svojega dohodka iz leta 2005 (IRPEF) neprofitni ustanovi, ki jo navede v svoji davčni prijavi in je bila sprejeta v seznam takih ustanov. Ta dodatni prispevek ničesar ne odvzema prispevku 8 promilov, ki ga že poznamo in ki je z zakonom iz leta 1985 določen v prijavi kot stalna postavka. Tako se lahko vsak davkoplačevalec odloči bodisi za prispevek 8 tisočink, hkrati pa tudi za prispevek 5 tisočink, ne da bi se zanj karkoli spremenilo pri plačilu davkov. Taka izbira nikakor ne poviša vsote, ki smo jo dolžni od obračuna davkov. Teh 5 tisočink dohodka lahko dodelimo za podporo društev, ki so uvrščena v poseben seznam pri uradu Agenzia delle entrate. VZGOJNO ZAPOSLITVENO SREDIŠČE - CEO "MITJA ČUK" ONLUS je vpisano v ta seznam. Njegove dejavnosti so od leta 1988 namenjene zaščiti in dejanski integraciji mladostnikov in mladih odraslih nad 14. letom starosti, katere bremeni hendikep. Zbiranje prispevkov je namenjeno skladu za financiranje načrtov za socialno in zdravstveno oskrbo oseb, ki jih bremeni začasna ali trajna ovira v razvoju. Ko se davkoplačevalec odloči za dodelitev 5 tisočink svojega dohodka (IRPEF), mora to izraziti s svojim podpisom na davčni prijavi v razdelku "Sostegno del volontariato, delle organizzazioni non lucrative di utilita' sociale, delle associazioni di promozione sociale, delle associazioni e fondazioni", in vnesti davčno številko ustanove, katero je izbral. V primeru, da ni dolžan oddati obrazca 730, lahko odda samo list obrazca za dodelitev 5 tisočink! Če se odločite za VZS - CEO MITJA ČUK ONLUS, morate napisati številko: C.F. 90036060326. / (jec)

SSG / Razstava Campiello

V tržaškem Kulturnem domu je ob ponovitvah zadnje letošnje abonmajske predstave SSG Campiello Carla Goldonija gledalcem na ogled tudi fotografska razstava z istoimenskim naslovom. Naša gledališka hiša jo je ponudila kot eno izmed spremljevalnih prireditev, ki so popestrile njeno letošnjo umetniško ponudbo. Na razstavi sodelujejo člani slovenskih in italijanskih fotografskih klubov, Fotokrožek Foto Trst 80, Circolo fotografico triestino, Agenzia Luce-Trst in Fotoklub Skupina 75 iz Gorice. Razstavljene fotografije znanih in manj znanih malih trgov uvedejo gledalca v Goldonijevo delo in nekako dopolnjujejo odrske podobe slikovitega Campiella izpod peresa beneškega mojstra dramske besede.

SSG Zadnja premiera v sezoni 2005/06

Radoživa izvedba Campiella

Zapisuje se sklepni utrip letošnje sezone Slovenskega stalnega gledališča, v kateri je bila zelo opazna ponovna prisotnost umetniškega vodje iz naših logov, Marka Sosiča, ki si je srčno želel, ob sicer maloštevilnem igralskem jedru, dvigniti edino slovensko poklicno gledališko hišo v Italiji na razpoznavni umetniški nivo in ji spet vtisniti tipični pečat mediteranske širine igralskega hrama na stičišču različnih kultur. Njegovo prizadevanje je nedvomno pripomoglo k ponovni renesansi SSG, ki sklepa letošnji repertoarni program s slovensko praizvedbo manj poznanega in tudi na italijanskih odrih redko prisotnega dela velikega beneškega komediografa Carla Goldonija (1707-1793), Il campiello. Komedijsko štreno je v duhovito slovensko verzificirano sočnost, prepredeno s prameni ironije, pa tudi poetičnimi utrinki, ohranjajoč sončnost goldonijevskega sloga, prestavil Sergej Verč, premierno pa se je v vsej svoji radoživosti zaiskrila, ob okrepljenem ansamblu SSG z bolj ali manj znanimi gosti, v petek, 5. t.m., v Kulturnem domu v Trstu, pod režijsko roko priznanega bosanskega igralca in režiserja Zijaha A. Sokolovića, dobitnika prestižnih priznanj in nagrad. Ob avtorjevi zamisli in režiserjevi potrditvi, da ima v igri Campiello glavno besedo majhen beneški trg, daleč stran od velikega trga, kjer se dogajajo in sklepajo velike stvari, gledalca pospremijo v njegov pisani mali svet nazorno povedni videoposnetki značilnih, slikovitih ozkih uličic, ki se zarisujejo na treh panojih, med katerimi so temni prehodi. Vanje izginjajo igralci, ki v naglici švigajo po odru, kakor da bi hiteli po opravkih. V sklepnem prizoru se obris pročelij počasi zabrisuje, kot bi se utrinjal daljni spomin. Te vizualno učinkovite računalniške obdelave sta tehnično izvedla Dejan Spasić in Antonio Giacomin. Scensko podobo celote – poleg panojev so le pedanestopnice različnih višin, ki vodijo v hiše protagonistov - je podpisal Sokolović, ki je dejanje na zadnji pustni dan v baročnih Benetkah premaknil v pustni čas pred drugo svetovno vojno. V skladu s tem časovnim zamikom je Svetlana Vizintin oblekla komedijske osebe v primerne kostume, obenem pa poskrbela za bogato živopisanost mask, ki se kot odmev veseljačenja gospode na velikem trgu od časa do časa vrinjajo med preproste ljudi tega malega trga. Na njem se vse dogaja: drobna kupčija, skoraj otroške igre na srečo, sklepajo se zaroke in poroke, vdove srednjih let sanjajo ponovne možitve... Gledalec je priča prijateljskih pomenkov, pa tudi vročekrvnih prepirov, ki se sicer kaj kmalu pomirijo, tudi ob dobri pojedini, na katero prebivalce tega mikrokozmosa povabi zapravljivi mladenič plemenite krvi z juga Italije, ki se kot njegova izvoljenka, ravno tako južnjaških korenin, izraža v nekakšni slovensko-italijanski mešanici, ki prikliče smeh na gledalčeva usta. Ti mali ljudje ob svojih skromnih željah, zadovoljujoč se s tem, kar prinaša vsak dan, nam posredujejo svetlo misel o sreči pristnega, enostavnega sprejemanja življenjskih sončnih in senčnih strani.

Preprosto druščino z malega trga so v enakovrednih vlogah in situacijskih poudarkih – mestoma so bili le-ti, seveda po režiserjevi volji, malce preveč »karikirani, skoraj »histerični izpadi« – dinamično izrazito izrisali Lučka Počkaj-Stina, Maja Blagovič-Katra, Nikla Petruška Panizon-Lučka, Minu Kjuder-Cvetka, Lara Komar-Nežka, Maja Gal Štromar-Urša, Primož Forte-Jurček, Danijel Malalan-Tonček, Gregor Geč-Vitez, Janko Petrovec-Fabricij, Stojan Colja-Grabnež in Vladimir Jurc, ki je s posebno toplino, z nekakšno otroško naivnostjo in s premišljeno gestikulacijo obžaril lik gluhonemega, s čigar obraza izvemo več kot iz plaza besed soprotagonistov. Vesna Hrovatin, Nikolaj Bukavec in Lorenzo Milič so bili begajoče pustne maske.

Iva Koršič

TOMAJ Desetletnica smrti g. Alberta Miklavca

"V cerkvi sem župnik, na cesti sem člouk ku vi!"

"Gospod Miklavec nam je vedno pravil: 'V cerkvi sem župnik, na cesti sem člouk ku vi'." To je bil le eden od tolikih ljubeznivih spominov, ki so jih nekdanji katinarski župljani g. Alberta Miklavca s solzami v očeh izrekli v petek minulega tedna v Tomaju na svečanosti ob deseti obletnici smrti priljubljenega "gospuda Bertota", kot so mu vsi pravili.

Neposrednost značaja, izredna tankočutnost pri negovanju medčloveških odnosov, pristen pristop do Kristusovega nauka, ljubezen do lastnega poslanstva in do njegove zemlje, nežnost pri snovanju leposlovnih stihov, ponekod stiska ob razmišljanju na človekovo bivanje: to so bile glavne značilnosti pokojnega župnika, pesnika in moža, ki se je znal do dna usidrati v srcu ljudi, ki jih je srečeval na svoji življenjski poti.

Minilo je deset let, odkar je g. Miklavec zatisnil oči v Božjem objemu. Umrl je 9. maja 1996 v Borštu, pri šolskih sestrah, nedaleč od Katinare, kjer je bil dolgo let dušni pastir. Albert Miklavec se je rodil 9. marca 1928 v Tomaju in od posvetitve leta 1952 je vse življenje opravljal duhovniško službo med tržaškimi Slovenci.

Svečanosti v rojstnem Tomaju se je zato udeležilo veliko število ljudi s te strani meje, predvsem pa domačinov. Zbrani so se spominu na g. Miklavca najprej poklonili pred njegovo rojstno hišo, kjer so odkrili spominsko ploščo, ki jo je blagoslovil škofov vikar Renato Podberšič. Pred mikrofon je najprej stopila domačinka Marija Cenčič in spregovorila o liku g. Miklavca, predvsem z ozirom na njegovo pesniško ustvarjanje. Tomajski popoldan se je namreč razpletel predvsem v smeri prežemanja Miklavčevega pesniškega navdiha. Kot pesnik se je namreč g. Miklavec vidneje oglasil v Koledarju GMD, nakar je dolga leta sodeloval v tržaški Mladiki bodisi kot pesnik bodisi kot sourednik. Udejstvoval se je v slovenskih krščanskih ustanovah na Tržaškem. Mladika mu je leta 1970 izdala pesniško zbirko Prošnja za jutri, Hranilnica in posojilnica na Opčinah pa zbirko Prgišče Krasa s 25 pesmimi o Krasu. Kot je poudarila gospa Berta Vremec v imenu ZCPZ, je Zveza nekatere njegove pesmi tudi uglasbila.

Foto IG

Drugi del spominske svečanosti, ki je na pobudo domačega kulturnega društva potekal v tomajskem Kulturnem domu, je bil priložnost za predstavitev posthumne Miklavčeve pesniške zbirke Bori šumijo, ko burja zavija, v kateri so zbrane že objavljene pa tudi neobjavljene poezije. O zbirki sta spregovorila škedenjski kaplan in Miklavčev prijatelj g. Dušan Jakomin in Tomaž Pavšič, ki je knjigi prispeval tudi spremno besedo. Slednji je poudaril, kako je pesnik s slikovitim, simboličnim izraznim jezikom vnesel v slovenski lirični mozaik novo podobo religiozne poezije, v kateri se Miklavčevo poslanstvo duhovnika spaja z razmišljanjem, ki ga v njem sproži pogled na kraško gmajno: g. Miklavec je rad namreč opeval pomlad s prvinsko močjo novega življenja in optimizma, "v občudovanju vsega stvarstva, s popolnim zaupanjem v duhovno ljubezen", je dejal Pavšič, ki je svoj poseg naravnal tudi na vzporednosti pesniške izkušnje g. Miklavca in njegovega sovaščana, Srečka Kosovela. "Albert je bil poet", je nato nadaljeval g. Dušan Jakomin, "poetični pevec in kot tak vklenjen v usodo pesnika in umetnika: v samoto. Poet čuti potrebo po samoti, da se zbere, da občuduje in vtisne vase lepoto narave, lepoto svoje zemlje, svojega Krasa, kjer se je rodil, kjer je živel svoja otroška leta, in ga prinašal s seboj v asfalt mesta, v utesnjenost visokih stavb, ene zraven druge, da ni prostora za zelenje, za cvet, za drevo."

Spominsko svečanost, ki se je nato prevesila v pravi radostni vaški praznik, so oblikovali tudi učenci OŠ iz Dutovelj, učenci podružnične šole iz Tomaja, Tamburaški orkester iz Boljunca in domači cerkveni pevski zbor.

IG

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev in Založba Mladika vabita prihodnji ponedeljek, 15. maja, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na predstavitev dvojezične fotografske knjige Alice Zen "Boris Pahor. Biografija v slikah". Na večeru sodelujejo: Boris Pahor, Alenka Puhar in avtorica Alice Zen. Začetek ob 20.30.

Slovensko pastoralno središče v Trstu prireja 2. junija 2006 enodnevno romanje na Ptujsko Goro k "Mariji s plaščem" in na ogled Ptuja, najstarejšega mesta na Slovenskem. Spored romanja je na voljo v zakristiji cerkve sv. Jakoba, vse ostale informacije lahko dobite po telefonu na ime Gerdol Mario, tel. št. 040 911655. Vabljeni k udeležbi.

Združenje prostovoljcev Hospice Adria onlus in Slovensko zdravniško društvo vabita na okroglo mizo Pomoč bolniku na domu. Sodelujejo dr. Rafko Dolhar, predsednik SZD, prof. Nadja Debenjak, odbornica za zdravstvo v zgoniški občini, Ivana Milič, socialna delavka in Maja Tenze, medicinska sestra. V sredo, 17. maja, ob 17. uri na Opčinah v razstavni dvorani, ki jo je dala na razpolago Zadružna kraška banka. Vljudno vabljeni!

Prijavljence za potovanje z Novim glasom v Armenijo naprošamo, da do 22. maja poravnajo celotne stroške potovanja.

V škedenjski cerkvi bo v soboto, 20. maja, ob 20.30, celovečerni koncert harfistke
JASNE MERLAK
Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA PROSVETA

vabi na

SIMPOZIJ

o delu, ki ga je med Slovenci v Italiji opravil

Jože Peterlin (1911 – 1976)

Petek, 19. maja 2006, ob 14.30
V Peterlinovi dvorani v Trstu, ul. Donizetti 3

Vljudno vabljeni!

Bavisela

Tek nazaj

Članek o Baviseli bi sicer morali uvrstiti na športno stran, a kaj, ko se je še pred štartom zgodila afera s prekrivanjem slovenskega napisa na uradnih majčkah te prireditve. Tudi tokrat moramo zabeležiti, da v Trstu (žal tudi športna) politika teče svojo pot - nazaj!

"Menim, da gre za zelo hudo dejanje. Osebno me prekrivanje že obstoječega slovenskega napisa, pa čeprav na majčki, spominja na dobo fašizma, na čas, ko so se v javnosti pojavljali napisi QUI SI PARLA SOLO ITALIANO. Mislim, da bi se morali vsi v naši skupnosti zamisliti tudi ob takih dogodkih, ki poudarjajo, da je Trst še vedno delno zelo šovinistično mesto, ki ni prav nič prijazno in naklonjeno do Slovencev," nam je dejal predsednik SSO dr. Drago Štoka.

"Zadnjo afero, ki jo je sprožil organizator Bavisele Franco Bandelli s črtanjem slovenščine z uradnih majčk, bi lahko označili za žalostno ali smešno, pa vendar gre za hudo resno in žaljivo dejanje, ki ponovno kaže na nek trend domače desnice. Slednja očitno ne more iz svoje kože!" je v tiskovnem sporočilu medijem zapisal pokrajinski predsednik SKGZ za Tržaško Igor Gabrovec.

Ko smo telefonsko dosegli organizatorja Bavisele Franca Bandellija, nam je dejal, da se je "nesporazuma" glede napisa na majčkah zavedal, ko je dobil majčke iz tiskarne. Ker je bilo prepozno, da bi majčke ponovno tiskali, se je odločil, da bo pač - zaradi objektivnih dejstev (dobesedno "ovvi motivi"), to je večje udeležbe Neslovencev, prekril slovenski napis. Kot organizator si je tudi v javnosti prevzel vso odgovornost za to dejanje, ki po njegovem mnenju ni maščevalnega značaja do Slovencev. Sam je to označil pač kot spoštovanje do drugih (Neslovencev, pač). Svojo odprtost do Slovencev pa je želel v telefonskem pogovoru za naš časopis poudariti z dejstvom, da je Bavisela pobratena s Sežanskim malim maratonom (kjer, po trditvah Bandellija, ni nobenega italijanskega napisa) ter da odlično sodeluje z društvom Mladina pri organizaciji skiroll prireditve v okviru Bavisele.

Brez besed (foto Kroma)

Bandellijevo stališče o napaki v tiskarni pa so, po poročanju tržaških medijev, zanikali bodisi v sami tiskarni kot sponzor, ki je dejal, da je bilo že od začetka zmenjeno, da bo napis na majčki tudi slovenski. No, in kaj je bilo na majčki napisano? SLEDI MI ! Sedem črk, in celo brez šumnikov!

PR

Mačkolje / Spominska prireditev

Uporni plameni

V sklopu pobud s skupnim nazivom "Slovenski večeri 2006", ki jih Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireja v okviru svojega rednega delovanja, bo v torek, 16. maja 2006, z začetkom ob 20.30, v dvorani Srenjske hiše, srečanje posvečeno 85-letnici fašističnega zažigalnega napada na vas. Člani Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske in zgodovinar Borut Klabjan, sicer sodelavec Znanstveno - raziskovalnega središča v Kopru, bodo spregovorili o uporu ljudi Osapske doline proti fašistom ob volitvah v italijanski parlament 15. maja 1921. Posledica tega upora je bil takrat tudi požig treh hiš v Mačkoljah. Na večeru z naslovom "Uporni plameni" se bodo prepletala zgodovinska dejstva in spomini z željo, da bi iz preteklih dogodkov rasla zavest in ponos. Prisrčno vabljeni v Mačkolje! / (NT)

G. Dušan Jakomin / Nova izdaja Naše daritve

Vernik kot aktiven člen svete maše

Ob izidu nove izdaje molitvenika Naša daritev smo postavili nekaj vprašanj uredniku publikacije, škedenjskemu kaplanu Dušanu Jakominu.

Zakaj je molitvenik tako potreben?

Cerkev je vedno ponujala verniku priročnik, ki bi mu služil za globlje dojemanje bogoslužnega sporočila in za bolj aktivno sodelovanje pri sveti maši: molitveniki se rabijo skratka za liturgične namene, saj nudijo namreč besedila raznih molitev in pesmi, besede, ki jih morajo verniki dati v odgovor župniku itd. Vsakemu verniku je torej molitvenik nujno potreben: spremljati ga mora tako v cerkvi kot tudi na domu. Odnos z Bogom je namreč oseben in molitvenik je potemtakem sredstvo oz. priročnik, ki nudi možnost za bolj neposreden stik z Bogom.

Lahko bi trdili, da je drugi vatikanski koncil neposredno vplival na sestavo tovrstnih priročnikov?

Drugi vatikanski koncil, ki se je zaključil leta 1965, je v Cerkvi sprožil veliko revolucijo. Napotil je Cerkev v novo tisočletje. Vnesel je v liturgični obred uporabo narodnih jezikov in nanovo osnoval pomen cerkve v socialnem, kulturnem in ekumenskem vidiku. Novosti je bilo vendar toliko, da še danes nismo udejanjili vseh iztočnic, ki so iz koncila izšle.

Res je torej, da je koncil vplival tudi na 'naš Molitvenik', saj je liturgična reforma glede jezika privedla do tega, da je človek začel lažje dojemati to, kar se med mašo dogaja. Latinski jezik, ki je bil do tedaj v rabi, je bil namenjen izobražencem. Cerkev se je tako odločila, da se bo obrnila k bolj preprostemu človeku. Cerkev in sveta maša sta tako izgubili podobo 'teatra' in človek je postal aktivni del liturgije. Pri latinski maši je vernik zgolj poslušal duhovnika.

Kako so potekale priprave za izdajo novega molitvenika?

Prevzel sem nalogo urednika, ker sem pač uredil zadnje tri izdaje molitvenika. Izdajatelj Naše daritve je Duhovska zveza. Zadnji molitvenik je izšel daljnega leta 1982, zato je bil ponatis nujno potreben. V zvezi s tem bi omenil še dva razloga: knjižice, ki so izšle pred 24 leti, so pošle; drugi razlog, zaradi katerega smo se odločili nanovo tiskati molitvenik, je bil ta, da bi vrnili zbranim nabožnim pesmim njihovo izvirno besedilo. Pri zadnji izdaji je namreč urednica iz Ljubljane vnesla v besedila kar nekaj popravkov, da bi tekst posodobila. Škofje so tedaj to spremembo sprejeli, dušni pastirji pa smo do novih besedil začutili precejšen odpor vernikov.

Koliko časa ste novo izdajo snovali?

Dolgo, res dolgo. Rokopis sem posredoval tudi vsem našim duhovnikom, da bi vanj vnesli morebitne spremembe in dopolnila. Soudeleženi so bili duhovniki tako s Tržaškega kot tudi z Goriškega. Ob strani sta nam stala tudi Slori in Zveza cerkvenih pevskih zborov. Glavna skrb je bila sicer ta, da ne bi tekst vseboval napak. Več ljudi sem tako zaprosil, da bi besedila korenito lektorirali. Veliko delo je storil g. Gerdol, ki je to nalogo prizadevno opravil. Ne bi pozabil niti na zakonca Mozetič. Molitveniku smo dali tudi živo obliko, saj je rdeča barva na platnici res učinkovita. Obenem je arh. Vera Klepej prispevala tudi ilustracije, da smo molitvenik poživili.

Foto IG

Malce drugačno vprašanje: ali so zamejci dobri kristjani na domu?

Današnji vernik je del družbe in časa, v katerem živi. Doživljamo namreč tako obdobje, ki ga zaznamuje veliko razkristjanjenje. Vrednote in vera sta taka pojma, ki sta se s časom močno zrahljala. Obstaja pa skupina vernikov, ki čuti zavezo Cerkvi in občuti povezanost z Bogom: ti se vsako nedeljo zbirajo pri sv. maši. Ponavljam: to je majhna skupina, ki zavestno in iskreno čuti, da je nedelja Gospodov dan. Priča smo praznjenju cerkva. Drugače pa opažamo, da je veliko ljudi, ki se redno in masovno odpravljajo na romanja po svetiščih in na božje poti.

IG

Razmišljanje ob materinskem dnevu

Oma, warum singst du so schiach?

Neka babica mi je pravila, da jo je vnuk – potem ko mu je zapela slovensko pesem - vprašal: Warum singst du so schiach? (Nona, zakaj pa tako grdo pojes?).
Bila sem ogorčena, žalostna in jezna. "Kako je to mogoče?" sem se spraševala, saj tista "bica" izhaja iz slovenske družine, v kateri so imeli na najbolj častnem mestu prav slovensko pesem. Iz roda v rod so gojili družinsko petje, ki do danes ni utihnilo. Vnuk pa ne pozna slovenske pesmi in jo sprašuje: "Warum singst du so schiach?"
Močno sem se razjezila in razjezila druge, ker sem začela spraševati: ZAKAJ? Rekli so mi, naj vendar razumem, da ima hčerkin mož dobro službo tudi zato, ker se je njegov oče, ki je znal slovensko, dovolj zgodaj pobrigal in se na moč potrudil, da ga slovenščine ni naučil. Tudi hčerkin mož sedaj hoče za svojega otroka najboljše, zato se zelo boji, da bi se otrok naučil tako "grdo" slovensko govoriti kot govorita otrokova mama in babica, ki govorita koroško narečje.
"Kaj pa se razburjaš!" mi vedno znova zabičajo, "otrok se bo itak v vrtcu naučil "lepo" slovensko

Foto arhiv SNIUJ

govoriti. Ali tega ne razumeš?"
Seveda razumem. Pa še kako. Otrok naj bi se naučil knjižnega jezika, da bo imel boljše možnosti za "lepo" službo, nikakor pa naj bi se naučil narečja, torej tistega intimnega materinega govora, ki je osnova čuta pripadnosti k narodu.
Narodna zavest v današnji Evropski skupnosti naj ne bi bila pomembna , pomembno je znanje jezikov, ki človeku omogočajo, da ima boljše možnosti na delovnem trgu.
Včasih ni bilo možnosti, da bi se otrok slovenskega jezika učil v vrtcu ali v šoli. A vendar so otroci slovensko znali, saj so doma govorili slovensko. Danes je veliko možnosti, da se otrok jezika nauči v vrtcu in v šoli, otroci pa slovensko ne znajo, ker doma ne govorijo slovensko.
"Otrok se bo jezika itak v vrtcu in šoli naučil!" To je argument, s katerim tudi nekateri starši, ki sami znajo slovensko, prepuščajo učenje slovenskega jezika slovenskim ustanovam. Doma pa govorijo nemško in posredujejo nemško narodno zavest, da pač otrok ne bo imel težav in problemov v tem koroškem življenju. Slovensko pa naj se otrok le nauči, pač toliko, da bo imel boljše pogoje za službo.
Učenje jezikov je danes najbolj pomembno! Pozabljamo pa, da Evrope ne sestavljajo le jeziki, temveč tudi kulture. Ena izmed teh kultur je slovenska!
Jezik in kultura sta tesno povezana. Ko pri jeziku začnemo pozabljati na kulturo, jezik počasi presahne in umre. Danes pogosto slišimo, da NARODNA ZAVEST rojeva nacionalizem, nestrpnost in rasizem, zato naj je ne bi gojili. Pozabljamo pa, da so nacionalizem, nestrpnosti in rasizem predvsem sadovi "NEKULTURNOSTI", zato bi morali ob učenju jezikov nujno morali upoštevati tudi "KULTURO NARODOV".
Otroci se danes res lahko naučijo slovenskega jezika v vrtcu, v šoli, zavesti, da je to njihov jezik, pa jim vrtec in šole ne morejo dati. To lahko storijo le starši, ob njih pa "bice in dedeji", ki v sebi nosijo spoštovanje in ljubezen do slovenske besede, do slovenske pesmi.
Kot mati se večkrat sprašujem, kako se sploh lahko dogodi, da v neki materi, v neki babici, ljubezen do materinega jezika usahne. Ne razumem, kako lahko neka mati na ukaz preneha ljubiti svojo mater - materino slovensko molitev, materino slovensko pesem, materino slovensko besedo. Ali ni najhuje, če te lasten otrok, lasten vnuk vpraša: Warum singst du so schiach?
Ob materinskem dnevu vsako leto častimo neomajno materinsko ljubezen, ki premaga vse težave. Ob letošnjem materinskem dnevu bi rada izročila šopek spoštovanja tistim materam, ki v najhujših časih nacističnega nasilja niso nehale ljubiti izročila svojih mater. Tistim materam, ki se takrat niso bale in so govorile in pele slovensko!
Danes živimo v Evropski skupnosti, v svobodi. Od mene pa zahtevate, da razumem Vas - matere, ki danes klonite pred koroškim prastrahom do slovenske besede in do slovenske pesmi, in pravite, da Vaša ljubezen ni tako močna, da bi premagala ta strah. Ne, tega od mene ne morete zahtevati!
Odgovora niste dolžne meni. Odgovoriti morate tistim materam, ki tudi v taboriščih, kjer so jih na duši in telesu sramotili, niso nehale ljubiti, in so pele slovenske pesmi, molile slovenske molitve in kot dragoceno seme v sebi varovale slovensko besedo, da je v svobodi lahko ponovno vzklila in zaživela. Ali nismo prav matere najbolj dolžne, da sadove te neskončne ljubezni spoštujemo?

Martina Piko

Foto arhiv SNIUJ

OVČJA VAS Kanalska dolina

Prvi maj v znamenju prijateljstva

V Kanalski dolini so prvi maj praznovali v znamenju prijateljstva in dobrososedskih odnosov. Na pobudo krajevnega društva konjerejcev so organizirali tretje srečanje "Konj brez meja 2006", ki se je odvijalo v Ovčji vasi in dolini Zajzere.
Na povabilo krajevnega društva so v Kanalsko dolino prišla prijateljska društva iz Gornjesavske doline, največ jih je bilo iz Rateč in Planice, ter društvo iz Ziljske doline na južnem Koroškem.
Ob lepem vremenu je srečanje uspelo, saj je poleg konjerejcev prišlo v dolino tudi veliko spremljevalcev ter radovednežev.
Posamično, s konjem ali pa s kočijo v konjski vpregi so udeleženci opravili daljši krog, radovednim otrokom pa dali priložnost, da se sprijaznijo in zabavajo. Prvo tako srečanje je nastalo na pobudo južno koroškega društva v Ziljski dolini, ki je tako srečanje organiziralo 1. maja 2004 ob vstopu Slovenije v Evropsko skupnost, lansko leto pa so tako srečanje vzorno pripravili v Ratečah-Planici.
Organizatorji upajo, da bo srečanje postalo tradicionalno, tako da bi se zvrstilo vsako leto v drugi državi, datum pa je določen za prvi maj.

R.B.

Bovec

Skavti o svoji dejavnosti

Bovški skavti se v tretjem letu od ustanovitve lahko veselijo lepih uspehov. Med velikonočnimi prazniki pa so v novi skavtski sobi nad župnijsko kapelo odprli skavtsko razstavo. Na njej si lahko ogledate skrbno izdelane miniaturne skavtske pripomočke, od skavtskega stolpa do stolčka, skavtski kroj in še vrsto stvari. Med drugim tudi, kako je videti skavtski tabor. Mlajše vrstnike, ki še čakajo, da se lahko vključijo med skavte, je zanimalo kar veliko stvari, od vozlov za pripenjanje in plezanje po vrvi navzgor ali čez reko oz. potok do postavljanja zasilnih bivališč, kuhinje v naravi, zlaganje drv za veliki skavtski kres itd. Obiskovalci so se lahko seznanili s skavtsko literaturo, kaj pomeni vloga skavtstva v svetu, s priročniki za skavtsko usposabljanje itd. Najbolj zgovorni o njihovem delu pa so fotografije in seveda odnosi med njimi in dobra orientacija. Ta pa je najbolj zanesljiva takrat, če prej v molitvi prosijo Jezusa, da bi v prizadevanjih v hoji za njim, našli pravo pot.
Razstava je odprta vsak dan med 16. in 18. uro. Ob tej priložnosti so izdali tudi drugo številko skavtskega glasila STEZICE, pot bovških skavtov. V njem opisujejo celoletno delo, izhode, opis zimovanja, tekmovanj, obvezno stran z izvirnimi vici; razpisali so celo natečaj za poslikavo skavtske sobe.

Nazadnje so se izkazali še v čistilni akciji "Ger'š p'tok". Počistili so obrežje potoka, ki teče ob robu Bovca, zato je deležen vsega, kar veter napiha z roba ceste in polja. Tako so dodali svoj delež k zunanjemu videzu narave v velikonočnem času in po njem.
Še pred tem pa so se uspešno udeležili Oprimkanja – slovenskega skavtskega tekmovanja v športnem plezanju. V kategoriji "profijev" je zmagal njih član Hudomušni Svizec.

MM

Tomaj, 1.4.2006

Poslovili smo se od gospe Mare Šonc

Prvega aprila, na predvečer tihe nedelje, se je v Tomaju poslovila ogromna množica od spoštovane gospe Mare Šonc, ki je prestopila skrivnostni prag večnosti v 95. letu življenja.
Njeno življenje predstavlja čas najtemnejšega obdobja 20. stoletja, kršenja narodnih in človekovih pravic, divjanje dveh svetovnih vojn, ki so ji vzele najdražje, prva očeta in brata, druga moža.
Že pri njenih štirih letih je oče odšel na fronto in njegov grob je našla šele v poznih zrelih letih, daleč na Tirolskem. Za družino je skrbela mati s trdim kmečkim delom in tudi s peko kruha.Tako je k njim zahajal tudi mali Srečko Kosovel, da je odnesel svoj hlebec. Tako je bila pokojnica še ena zadnjih pričevalcev, ki je kraškega pesnika osebno poznala.
Naravni darovi, bistrost in preudarnost, vzgoja v družini in v zavodu šolskih sester so ji dali široko kulturno razgledanost, izoblikovali dragocene značajske vrline, globoko domoljubje in zaupanje v Najvišjega..
Doraščala je, ko je bil vzpon fašizma in zatiranje Slovencev na višku. Mladi v vasi so se povezovali in napol ilegalno kulturno delovali. Še zelo mlada, se je navezala na narodnjaka Viktorja Šonca – Zabričega. Toda Viktor, ki je bil sodelavec Malega lista, glasila krščanskosocialne skupine, je bil tudi globoko vpleten v delovanje narodnoobrambne organizacije TIGR, organizator in vodja narodoobrambnih celic po Krasu. Pred zasledovanjem policije je v noči, ko so padle bazoviške žrtve, zbežal čez mejo v Jugoslavijo. Maro, njegovo dekle, so kvesturini večkrat trdo zasliševali. Čez dobro leto, komaj dvajsetletna, je sledila klicu svoje ljubezni in še isti dan po prestopu meje sta si z Viktorjem v ljubljanski stolnici obljubila večno zvestobo. Svoj dom sta si uredila v Novem mestu.
Iz te globoke ljubezni, ki je bila za ta kruti in krivični svet preveč idealna, se je v 11 letih rodilo 9 otrok.
Vzgledno družinsko življenje je nenadoma uničil krivični strel v bratomorni vojni. Viktor, takrat zastopnik Vzajemne zavarovalnice v Novem mestu, je bil, brez vsakršne obtožbe in zasliševanja, ubit 21.oktobra 1943 in vržen v jamo Padež blizu Birčne vasi, skupaj s 17 uglednimi prebivalci Novega mesta. Zadnja dva sinova sta takrat preživela komaj prve dni življenja.
Gospa Mara je postala vdova s šestimi otroki pri 32 letih. Vojna se je končala, a ni bilo konca krivic. S svojo številno družino se je pretihotapila v Tomaj, v svoj rodni kraj, na bratovo domačijo, kjer je bilo že pet otrok. Premoženje v Novem mestu je bilo podržavljeno in mlada družina je izgubila svoj dom.
Naravna bistrost, delavnost in sposobnost so ji omogočile, da se je postavila na lastne noge, se zaposlila kot uradnica, si ustvarila nov dom ter skrbela za svojih šest otrok, da so se izšolali.
V tem trdem življenju je njo in otroke težila žaljiva nalepka, značilna za povojni čas, ki ni bila prizanešena njenemu možu, velikemu narodnjaku in antifašistu. Vrnitev imovine, pokop moževih posmrtnih ostankov na novomeško pokopališče, ji ni moglo vrniti oktobra 1994, kar ji je bilo za vedno vzeto. Le čas je bil tolažnik. Hude udarce življenja je prenašala mirno, potrpežljivo, skoraj vdano. Nikoli ni na silo spreminjala tega, kar se spremeniti ne da. Potrli pa so jo novi udarci, smrt dveh sinov.
Njenih 63 let vdovstva je bilo popolnoma predanih materinstvu. Vzdrževala je toplo ognjišče, da so se otroci s svojimi družinami vračali domov.
Veliko je brala in spremljala z zanimanjem in skrbjo dogajanje doma in v svetu. Zavzeta je bila za sloventvo, kulturo in krščanske vrednote ter se na dogajanja tudi pisno odzivala. Še lani, ko se je približevala 95. letu je napisala nekaj komentarjev in nekaj spominov za javna glasila. Bila je prava zakladnica spominov, prijetna sogovornica, razgledana na vseh področjih, in je presegala marsikaterega sodobnega univerzitetnega izobraženca.
V tem težkem življenju ji je bila dana velika milost, da je do konca živela samostojno, plodno in ustvarjalno v ljubezni in spoštovanju svojih otrok in njihovih družin.
Vaščani si želimo, da bi ostala med nami kot vzgled materinstva, življenjske modrosti in pokončnosti in se pridružujemo želji njenih otrok: Naj se spočije v Gospodovi bližini!

M.C.

Minister Janez Drobnič obljubil deset tisoč novih delovnih mest

Spori in različni pogledi na obdobje upora proti okupatorjem

V Sloveniji je bilo v prejšnjih dneh mogoče ponovno občutiti, da obstajajo v državi spori, delitve in različni pogledi na obdobje upora proti okupatorjem. Predsednik parlamenta dr. France Cukjati je v slavnostnem govoru ob dnevu upora proti okupatorju, 27. aprila na Nanosu, v spravljivem tonu razložil, da je v Sloveniji potrebno upoštevati in počastiti vse, "ki so sodelovali v vseh uporih zoper vse okupatorje." Menil je, "da pravzaprav ni pomembno, kaj se je in kaj se ni zgodilo 27. aprila leta 1941 v Rožni dolini, kjer je bila v vili pisatelja in kulturnika Josipa Vidmarja ustanovljena sprva Protiimperialistična fronta, pozneje pa Osvobodilna fronta. Danes namreč ne praznujemo le določenega uporniškega dejanja, ampak pogum in voljo Slovencev, da se uprejo, kadar jim grozi uničenje. Kdo med nami ne pozna veličine partizanskega upora? In prav je, da se ga vedno znova in s ponosom spominjamo."

Foto DPD

Predsednik državnega zbora je spomnil, "da je bil predolgo prezrt pogum prvega protifašističnega odporniškega gibanja TIGR, še vedno pa ni izkazana potrebna pozornost tajni krščansko-socialni organizaciji slovenskih duhovnikov in kulturnikov na Primorskem, ki se je borila proti fašističnemu režimu. Narodni interes vedno pretehta ideološko ali politično opredelitev. Ni večje krivice, kot je, če tisočim fantom in dekletom podtikamo najbolj zavržene motive, jim očitamo, da so šli v partizane zato, da bi s krvavo revolucijo zmagal komunistični teror. Ali če vaškim stražam očitamo, da so prijele za puško zato, da bi zmagal nacifašizem. Koliko partizanov je leta 1945 žalostno spoznalo, da so se borili za neko drugo svobodo, za tako, ki bi veljala za vse ljudi in ne bi bila zaznamovana s strahom, sovraštvom in z zločinom? In koliko domobrancev je ob koncu vojne moralo razočarano spoznati, da je njihov upor proti boljševizmu končal v objemu okupatorja. Zaradi vseh teh razlogov je spomin na upor iz leta 1991 blagodejni obliž na staro bolečino slovenskega naroda. iz tega upora bomo še dolgo črpali zavest, da smo v kritičnih trenutkih sposobni doseči enotnost za obrambo domovine."

Govor dr. Franceta Cukjatija je vzbudil kritike, zlasti predsednika borčevske organizacije dr. Janeza Stanovnika in predsednika LDS Jelka Kacina. Po mnenju prvega bi moral biti 27. april, kot nekdaj, le praznik Osvobodilne fronte. Jelko Kacin pa je govornika z Nanosa obtožil, "da poskuša spremeniti zgodovino in vsem vsiliti svoje poglede na potek druge svetovne vojne." V takem duhu in z omenjenih izhodišč je potekalo tudi vseslovensko zborovanje ob 65. obletnici ustanovitve OF in začetka upora proti okupatorju, 29. aprila v Ljubljani. Osrednji govornik je bil predsednik Zveze združenj borcev Slovenije dr. Janez Stanovnik. Namen zborovanja je bil tudi ta, da bi zmanjšali pomen omenjene državne proslave ob dnevu upora proti okupatorju, ki je bila na Nanosu.

V Sloveniji so se 1. maja spomnili druge obletnice sprejema države v EU in istega dne na tradicionalne načine zaznamovali praznik dela. Z več javnomnenjskimi raziskavami so ugotovili, da velika večina Slovencev še zmeraj podpira naše članstvo v evropski povezavi, kar je povečalo tudi ugled, samozavest, verodostojnost in prepoznavnost Slovenije v mednarodni skupnosti. Na tradicionalnih zborovanjih ob 1. maju - eno od teh je bilo tudi v Opatjem selu na Krasu - so predvsem opozarjali na slabe socialne, delovne in življenjske razmere velikega števila slovenskih delavcev in na okrutna ravnanja kapitala v posameznih dejavnostih oziroma podjetjih z delavci. Ob prazniku je minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič obljubil, da bodo v Sloveniji ob izvajanju gospodarskih in socialnih reform zagotovili deset tisoč novih delovnih mest. V poslanici, ki jo je ob 1. maju namenil delavcem in vsem prebivalcem Slovenije, pa je zapisal naslednje: "Slovenija mora postati država, v kateri ima vsak pravico in možnost delati, ter z delom preživljati sebe in družino. Prizadevamo si, da bi se v naši državi spet splačalo delati." Ob prazniku dela je državljanom čestital tudi predsednik vlade Janez Janša. "1. maj naj bo oziroma postane tudi praznik solidarnosti", je zapisal na svoji spletni strani.

Zahteva za preiskavo v zadevi Mitja Ribičič

Vrhovna državna tožilka Barbara Brezigar je na preiskovalni oddelek okrožnega sodišča v Ljubljani vložila zahtevo za preiskavo v zadevi Mitja Ribičič. Zakrivil naj bi hudodelstvo zoper civilno prebivalstvo po drugi svetovni vojni, ne pa genocida. Dokument, ki naj bi dokazoval povezavo med civilnimi žrtvami pobojev in nekdanjim visokim policijskim in političnim funkcionarjem Mitjo Ribičičem, naj bi bil register pripornikov.

V Sloveniji so naletele na oster odziv, ugovore in zanikanje obtožbe, da so pripadniki teritorialne obrambe med osamosvojitveno vojno storili vojna zločina ob mejni stražnici Holmec na slovensko-avstrijski meji in na mednarodnem mejnem prehodu Rožna Dolina pri Novi Gorici. Obtožbe o vojnih zločinih najbolj razširja Neva Miklavčič-Predan, predsednica Helsinškega monitorja Slovenije.

Marijan Drobež

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Spored predstav v maju

Mesec maj se je v SNG Nova Gorica začel pod mednarodno gledališko zvezdo. V četrtek, 4. t.m., je namreč prišlo v goste Zagrebško gledališče mladih iz Hrvaške z delom Leva N. Tolstoja Ana Karenina *(na sliki)*, ljubezensko zgodbo, polno kesanj, upanj in razočaranj v prevodu Irene Lukšič, dramatizaciji in režiji Vasilija Senina. V petek, 5., se je na odru v izvedbi domačega ansambla spet pojavil Doktor Faust Christopherja Marlowa v režiji Diega de Bree. Vodstvo gledališča je bilo primorano, zaradi zapletov pri izvedbi zaporednih predstav na komornem prizorišču v Kotu, spremeniti razporeditev ponovitev zadnje letošnje abonmajske predstave, Zanke male fantastike Davida Ivesa in Boruta Gombača v režiji Primoža Beblerja. Ponovitve so bile oz. bodo: v soboto, 6., za abonma Sobota (prva polovica - abonmajski sedeži od 1. do 7. vrste parterja) in Izven; v četrtek, 11., za abonma Četrtek (prva polovica) in Izven; v soboto, 13., za abonma Sobota-A (prva polovica); v četrtek, 18., ob 21.00, za abonma Četrtek (druga polovica – abonmajski sedeži od 8. do 14. vrste parterja in balkonski sedeži) in Izven; v petek, 19., za abonma Petek (prva polovica) in Izven; v soboto, 20., za abonma Sobota-A (druga polovica) in Izven; v sredo, 24., za abonma Sreda (prva polovica) in Izven; v petek, 26., za abonma Petek-A in Izven; v sredo, 31., za abonma Sreda (druga polovica) in Izven; v petek, 9. junija, za abonma Petek (druga polovica) in Izven. Vse predstave bodo ob 20.30.

V ponedeljek, 22. t.m., bo na odru SNG spet zaživela koprodukcijska predstava R. Z. Dorića Kako smo ljubili tovariša Tita v režiji Marjana Bevka. Na ogled bo abonentom goriškega komičnega festivala Komigo in za Izven. Gledalci se bodo ob njej nasmejali tudi v četrtek, 25. t.m. Ob 30-letnici AMO bo v torek, 23., ob 11.00 predpremiera, ob 18.00 pa premiera igre Pedenjpedpravljica Nika Grafenauerja – Marca Monsalva v izvedbi AMO in SNG ter režiji Emila Aberška.

V petek, 12., bo v SNG zanimivo gostovanje Državnega gledališča Vere Komisarževske iz St. Petersburga, Rusija, z delom Bertolta Brechta - Aleksandra Morfova Baal. V režiji Aleksandra Morfova bo mogoče spoznati rockovsko branje mladega Brechta. V sredo, 17., pa bo za ljubitelje smeha prišel v goste Špas teater iz Mengša s komedijo Ephraima Kishona Bil je Škrjanec.

Člani ansambla SNG bodo v tem mesecu imeli kar nekaj, tudi pomembnih gostovanj. Drama Medtem, ki jo je Srečko Fišer stkal po motivih romana Premirje Prima Levija, je gostovala v Sežani, v četrtek, 4. t.m., v Črnogorskem narodnem gledališču Podgorica v Srbiji in Črni gori v torek, 9., na festivalu Sterijevo pozorje, v Novem Sadu, Srbiji in Črni gori pa bo v nedeljo, 28. Nostalgična groteskna farsa Kako smo ljubili tovariša Tita bo v Sežani v ponedeljek, 15., ob 20.00. Svojski musical Alica A. Annecchina, R. de Ceccattyja, J. Kice v režiji slednjega bo na sporedu v Zagrebškem gledališču mladih na Hrvaškem v torek, 16., in sredo, 17.

V soboto, 27., ob 20.30 bodo v Kolovratu – Solarjah (Italija) oživeli, v štirih jezikih, prizori s fronte iz prve svetovne vojne Jaz sem zdrav in se mi dobro godi, ki jih je po dokumentarnem gradivu dramatiziral in zrežiral Marjan Bevk.

Iva Koršič

Državno gledališče iz Rusije v Novi Gorici

V petek, 12. t.m., ob 20.30 bo v SNG Nova Gorica gostovalo Državno gledališče Vere Komisarževske iz St. Petersburga v Rusiji z delom Bertolta Brechta Baal, ki ga je v rockovskem branju v lanski sezoni postavil na oder bolgarski režiser Aleksander Morfov in mu pripisal tudi primerno glasbo, koreografijo pa napisal Andrej Noskov. Šestnajst igralcev in rock-ansambel Baal bodo izvajali to Brechtovo mladostno igro o Baalu, nenavadnem lirskem pesniku, pijancu, vagabundu, egoistu, razuzdancu in morilcu, ki zavrača vse, kar predstavlja moralno in socialno ureditev. Režiser Morfov, znan po drznih interpretacijah gledaliških besedil, je Brechtovi igri napisal scenarij, ki je ustvarjalcem ponudil široko improvizacijsko polje, Brechtovim junakom nadel podobo rock-glasbenikov, sestavil rockovsko skupino in dogajanje umestil v boksarski ring in tako pravzaprav spregovoril o izgubljeni generaciji.

Kratke

V Sloveniji pripravljajo spremembe in dopolnitve zakona o medijih

Slovenska vlada in v njenem okviru zlasti Ministrstvo za kulturo izvajata razne ukrepe, ki naj bi zagotovili večjo pluralnost in demokratizacijo javnih občil oz. t.i. medijev. K temu smotru teži nov zakon o RTV Slovenija, vlada pa je v parlamentarni postopek vložila tudi predlog zakona o spremembah in dopolnitvah obstoječega zakona o medijih. Z njimi bi zagotovili pogoje za pluralnost v medijih, tudi z vzpostavitvijo financiranja programov, zaščitili otroke in mladoletnike, zavarovali slovenski jezik in slovensko glasbeno ustvarjalnost ter delovanje javnih občil uskladili s pravnim redom Evropske zveze.

Odpravili bodo stanje, ko deleži slovenske glasbe na komercialnih radijskih postajah pogosto komaj dosegajo ali pa le malenkostno presegajo sedanjo zakonsko obvezno mejo desetih odstotkov oddajnega časa, ki so namenjeni slovenski glasbi. Namesto programske raznolikosti in široke predstavitve vseh glasbenih zvrsti domače glasbe v okviru teh odstotkov poslušamo ponavljanje istih glasbenih uspešnic, namenjenih najširšemu krogu poslušalcev. Po zatrjevanju sindikata glasbenikov Slovenije se je tudi zaradi tega slovenska glasbena ustvarjalnost in diskografija znašla v resni krizi, tako vsebinski kot materialni. Mednarodne primerjave kažejo, da je Slovenija s predpisanimi desetimi odstotki v primerjavi z drugimi evropskimi državami najslabše poskrbela za lastno glasbeno ustvarjalnost.

Spremembe in dopolnitve zakona o medijih določajo tudi državno pomoč pri zagotavljanju pluralnosti in demokratičnosti javnih občil v Sloveniji. Ime medija in njegovih rubrik oz. oddaj bo moralo biti v prihodnje le v slovenskem jeziku, razen ko bo šlo za medije ali njegove rubrike oz. oddaje, ki so slovenske licenčne ali različice tujega medija ali rubrik oz. oddaj z znamkami tega medija.

V Sloveniji so se mediji v obdobju po osamosvojitvi države zelo razširili. trenutno je prijavljenih 1009 medijev, od tega 776 tiskanih, 97 radijskih, 62 televizijskih medijev in 91 elektronskih publikacij. V državi izhaja šest splošno informativnih dnevnikov s skupno naklado 347.309 izvodov, kar pomeni približno en izvod na 5,7 prebivalca oz. 175 izvodov na tisoč prebivalcev. Za primerjavo navajamo, da v Italiji pride do 109 izvodov dnevnih časnikov na vsakih tisoč prebivalcev. Na televizijskem trgu se v skladu z evropskimi merili meni, da je minimalna raven raznolikosti in pluralnosti dosežena, če na ravni posamezne države obstajajo vsaj trije izdajatelji, ki s svojim signalom dosežejo večino prebivalstva. V Sloveniji tem pogojem ustrezajo RTV Slovenija z dvema programoma, POP TV, Kanal A in Prva TV.

V Mariboru bo kmalu večja ponudba stanovanj kot pa povpraševanje

O gibanju cen stanovanj in drugih nepremičnin v Sloveniji smo tudi v našem časniku že nekajkrat poročali. Izvedenci ugotavljajo, da so zlasti stanovanja predraga, tudi v primerjavi z drugimi državami članicami EU. V državi obstajajo tri do štiri ravni cen. Najdražja stanovanja so v Ljubljani z okolico. Na drugem mestu so kraji ob slovenski obali, preostala Slovenija pa naj bi bila po ceni stanovanj na tretjem oz. četrtem mestu. Na tržišču nastajajo nenaravna stanja, ki jih je izvedenec Jožef Murko iz Maribora takole opredelil: "Cene nepremičnin res nenormalno rastejo. Poglejmo statistične podatke v Mariboru. Število delovnih mest ne narašča, bruto domači proizvod ne raste, število družin ostaja enako, število podjetij je manjše, cene stanovanj pa se dvigajo. To je neki absurd, ki je morda celo umetno povzročen ali pa je nastal zaradi napak v preteklosti, zaradi neprimernega načrtovanja gospodarskih tokov."

V intervjuju, objavljenem v novi številki revije Mariborčan, je Jožef Murko povedal, "da v Mariboru grade ali pa obnavljajo večje število stanovanj, tako da bo ponudba teh nepremičnin kmalu bistveno presegala povpraševanje. V štajerskem glavnem mestu najbolj iščejo oz. prodajajo manjša, eno-ali dvosobna stanovanja. Stanejo od 12 do 18 milijonov tolarjev." Zanimiva je njegova ugotovitev, "da se v Mariboru še vedno pojavlja odpor do elitnih lokacij in zadev, ker se tudi v spremenjenih razmerah imamo za delavsko mesto."

Obsežne priprave na slovesnosti ob stoti obletnici zgraditve bohinjske železniške proge

V Sloveniji se intenzivno pripravljajo na slovesnosti ob stoletnici zgraditve bohinjske železniške proge, ki je zaradi raznolikosti pokrajine res izjemna med alpskimi prometnimi transverzalami. Proga med jesenicami, Novo Gorico in Trstom je končni odsek 717 kilometrov dolge proge med Češko in Trstom, imenovane Transalpina. Sredi julija bo minilo natanko sto let, odkar je po bohinjski progi stekel železniški promet. Ob tej častitljivi obletnici bo 15. julija v Novi Gorici organizirana proslava, ki se ji bodo pridružile prireditve ob vsej progi.

Muzejski vlak bo tistega dne po bohinjski progi v Novo Gorico pripeljal 350 gostov iz Slovenije, Avsrtrije in Italije. Častni organizacijski odbor za to slovesnost vodi slovenski premier Janez Janša, povabljen pa je tudi novi predsednik italijanske vlade Romano Prodi. Pismo z vabilom sta mu poslala župana mestne občine Nova Gorica in občine Gorica, Mirko Brulc in Vittorio Brancati. Novi italijanski premier se je v svojstvu predsednika evropske komisije 30. aprila leta 2004 na meji pred železniško postajo v Novi Gorici udeležil slovesnosti ob sprejemu Slovenije v EU, je pa tudi častni občan Mestne občine Nova Gorica. Župana Nove Gorice in Gorice pričakujeta, da bo Romano Prodi imel večje razumevanje za probleme oz. projekte obeh mest ob slovensko-italijanski meji, kot pa jih je imela bivša italijanska vlada.

V Kulturnem domu Hrpelje-Kozina

Bogdan Žorž in Umetniki za Karitas

Torek, 25.4.2006, sta se v Kulturnem domu Hrpelje-Kozina zvrstila dva povezana dogodka. Psihoterapevt Bogdan Žorž je spregovoril staršem, ki v modernem svetu naglice in nenehnih sprememb zaznavajo nemoč pri vzgoji otrok ter v pripravljenosti, da bi zanje poskrbeli kot najbolje morejo, iščejo pomoči pri strokovnjakih, v zadnjem času zelo pogosto tudi pri njem. Osrednji gost večera je ob tej priložnosti tudi odprl prodajno razstavo likovnih del Umetniki za Karitas, ki je bila na ogled v avli Kulturnega doma. Razstavo je predstavila ga. Jožica Ličen, voditeljica Karitas koprske škofije, in sporočila, da so zbrana sredstva od prodanih likovnih del letos namenjena pomoči otrokom, ki trpijo bodisi pomanjkanje kruha kot tudi topline ljubečega doma. Likovna dela so darovali likovni umetniki: Iz Slovenije: Miha Boljka, Anka Hribar Košmerl, Marta Jakopič Kunaver, Azad Karim, Suzanne Kiraly Moss, Benjamin Kumprej, Nuša Lapajne, Polde Oblak, Jurij Selan, Maja Šubic in Nina Zuljan. Iz Švedske: Jože Stražar in Sumiko Kiyohara, Iz Latvije: Alina Asberga. Za en dan se je udeležencem kolonijah na Sinjem Vrhu 365 udeležencev in iz tega druženja je nastalo ali bilo kasneje darovanih 660 likovnih del, ki ob razstavah prinašajo med

Foto DPD

ljudi sporočilo lepega in dobrega. Več kot 400 del je že prodanih, druga so postavljena na razstavah oz. plemenitijo prostore, za katere so bila namenjena. Izkupiček odkupljenih del je Karitas doslej namenila družinam v stiski, terapevtski skupnosti Srečanje, mladim, brezdomcem v slovenski Istri, družinskemu izmenjavo in komunikacijo. V predavanju je nanizal korake, po katerih starši otrokom privzgojijo zavedanje o mejah. Pri prvem koraku se mora otrok naučiti prepoznati meje. Pri drugem koraku mora prepoznati vlogo in namen meje, pri tretjem koraku mora znati prepoznavati posledice neupoštevanja meje. Četrti korak pa pomeni prevzemanje odgovornosti. Navedel je argumente, s katerimi se ne strinja niti s togo avtoritativno vzgojo z zapovedmi in prepovedmi, ki vzgojijo pohlevne ljudi, niti s permisivno vzgojo, ker ne vzgoji svobodne in ustvarjalne odrasle osebe, ki bo spoštovala pravila in prevzemala odgovornost za svoja dejanja. Oba modela sta neučinkovita. Kot protiutež je predstavil model zdrave vzgoje, v katerem je po njegovem potrebno naslednje: jasne zapovedi in prepovedi, da bo otrok poznal meje, jasne posledice kršitve meja (kazni), kaznovanje prestopkov, ne pa obsojanja otroka. Posebej pa je poudaril možnost eksperimentiranja z mejami, to se mu zdi najpomembnejše, da se otrok skozi lastno izkušnjo nauči. Starši morajo paziti, da eksperimetiranje poteka v mejah varnosti.
Podal je tudi mnenje, da vzgoja za temeljno vrednoto svobodo ni v tem, da otroku dopuščamo delati, kar hoče, ampak da ga učimo odrekanja, vzgoje odgovornosti in vsega, kar je povezano z vprašanjem meja.

pridružilo še 74 slikarjev in kiparjev.
Projekt Umetniki za Karitas je živa priča umetnikov, da darujejo za ljudi v stiski svoj talent in svoj čas. Tako je bilo do sedaj v vseh XI. likovnih centru v Banja Luki in letos za pomoč otrokom na območju koprske škofije.
V predavanju je Bogdan Žorž pojasnil pomen meje, ki po eni strani omejuje in varuje, po drugi strani pa omogoča Vzgoja za drugo temeljno vrednoto ljubezen pa pomeni vzgojo za dajanje in sprejemanje, vzgojo za spoštovanje, razumevanje in odpuščanje.

Jana Barba

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Delaš, da živiš, ali živiš, da delaš?

V teh dneh sem spoznala nekaj oseb, katerih delavnik traja vsaj dvanajst ur. Dobava blaga, skladiščenje, vpisovanje, vodenje računov, načrtovanje, telefonski klici in terjanje denarja, dolge ure, ko so že vsi uslužbenci odšli, ti pa si še tam, ker je vse to pač tvoje, saj si vse to krvavo prigaral in temu namenil svojo življenjsko energijo skoraj v celoti. Te osebe so mi govorile o času, ki postopoma izgublja svojo veljavo, o izvendelovnih interesih, konjičkih in prijateljskem krogu, ki se vse bolj redči, dokler ne dokončno izgine, o nezmožnosti usklajevanja z morebitnim partnerjem s fiksnim delovnim urnikom, ki bi ne znal razumeti tvojih sobot, tvojih večerov ob računih. V glavi sem potem še naprej premlevala o tej mešanici neznanskega truda, o občutku, da moraš nekaj do konca izpeljati, naj stane, kar hoče, istočasno pa o tej zavesti, da se nečemu zelo pomembnemu odrekaš v življenju, o občutku osamljenosti, ko se znajdeš v trenutkih, ko je delo dejansko postalo tvoje življenje, pa o trenutkih, ki na srečo za nekatere pridejo, ko so še zmožni vprašati se: čemu?
Spominjam se odvetnika, ki je bil in je vsak dan v službi vsaj do desetih zvečer ; takratna žena in trije otroci pa naj kar čakajo doma, itak so pravde, ki jih zmaga, »tisto pravo« življenje, mar ne?...Dnevi, ki so se prevesili v večere, večeri v noči in noči v jutra, ko je bilo treba kaj nujnega izročiti naslednje jutro.
Spominjam se obdobja pisanja svoje diplomske naloge, zadnjih tednov, ko se je tisti zaključni rok bližal tako kot kak podzemni vlak in sem hitela, hitela, popravljala, brisala in na novo pisala, prevajala, dodajala, pa spet popravljala in dodajala. Dnevi so bili tako dolgi, kot še nikoli prej in večeri niso bili več večeri, ampak le dodatek seštevku ur in prelivali so se v noči, risali temne lise pod očmi in mastne na lasišču. Takrat sem se prvič vprašala, kako lahko kdo dolgoročno zdrži tak tempo? Vrstnica je v trgovskem obratu cel božji dan, zvečer pa pomaga v družinskem lokalu. Sobote in nedelje, večeri, jutra, kdo si sploh lahko privošči zboleti za gripo ali hoditi v bazen?

Spomini me vlečejo h kmečki družini pod Starim vrhom nad Škofjo Loko, delovni tempo tistih oseb, ki so bile še pred peto na nogah in se jim je glava sama od sebe majala od utrujenosti pred večernim dnevnikom. Za neko obletnico poroke sta si privoščila pet dni v Portorožu. Več ne, ker bi za kmetijo bilo preveč.
In, če je pač zemlja zahtevala svoje, živali, molžnja, obdelovanje njive, kidanje gnoja, košnja, vse to ni bilo in ni uskladljivo z uradniškim urnikom od 9. do 17. ure. A danes, ko se nam lahko le še zvrti od napetosti, ki jo ustvarja današnji dan, od pomanjkanja človeških odnosov, od bolne psihe tega časa, ki ustvarja vse več kratkih stikov in o kateri mi je prijatelj danes rekel »da je toliko, res veliko oseb v tej naši družbi, ki žive v psihološki stiski, se ti ne zdi, Vida?« Ja, in zato se mi zdijo vsa ta življenja v celoti predana delu neko stalno iskanje utehe v tej družbi. In navsezadnje smo ustvarjeni tudi za kaj več od tega.

Nasveti varčevalcem

Obvezniške naložbe (1)

Obveznica (angl.: bond) kot dolžniški vrednostni papir ("kredit") je načelno zelo varna naložba, predvsem ko za izplačilo obresti in povrnitev kapitala jamči država (državne obveznice). Seveda je temu primerna tudi donosnost, ki je relativno nizka in ne prinaša varčevalcu velikih dobičkov. V primeru, da je izdajatelj vrednostnega papirja banka ali zasebno podjetje, postane naložba v tako obliko varčevanja bolj rizična. Večkrat se dogaja, da investitor sploh ne pozna ustanov oziroma podjetij, ki obveznice izdajajo. Kako naj se torej varčevalec znajde v primeru kupovanja tega vrednostnega papirja npr. iz Danske ali Brazilije? Za racionalen pristop do takega vprašanja v svetu obstaja tako imenovana kreditna boniteta ali "rating". Slednji je ocena, s katero posebne specializirane agencije (npr. mednarodni agenciji, kot sta Moody's in Standard&Poor's) označijo solventnost zasebnih podjetij, ustanov ter posameznih držav. Ocena se nanaša predvsem na kakovost vrednostnih papirjev, ki jih subjekti izdajo. Na podlagi "ratinga" je mogoče ugotoviti stopnjo rizika investicije (angl.: investment grade), ki je za varčevalca izredno pomemben faktor. Dobre ocene specializiranih agencij sicer ne predstavljajo jamstva za izplačilo obresti oziroma povrnitev glavnice. Vsekakor so se kreditne bonitete v preteklosti izkazale kot dokaj zanesljive. V Italiji sicer "rating - Standard&Poor's" trenutno zajema samo 21 zasebnih podjetij industrijskega sektorja, v Franciji 81, v Nemčiji pa 59.
Strokovno oceno sestavljajo črke, številke in simboli. Običajno je simbol "AAA" označba za izredno sigurne naložbe. Sledijo označbe "AA", "AA1" ali "AA+". Najslabša ocena na tej posebni lestvici je CCC (glej tabelo). Trenutno so tako označene npr. državne obveznice v Argentini in Venezueli. Take naložbe privlačijo investitorje predvsem z izredno visokimi obrestmi Vprašanje je, kolikokrat bo varčevalec unovčil obresti in če sploh lahko računa na povračilo kapitala. V naslednjem prispevku podrobnejša analiza "rating" lestvice.
Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

MOODY'S IN STANDARD&POOR'S - "RATING" LESTVICA ZA OBVEZNICE

Kreditna boniteta	S&P	Moody's	Kreditna boniteta	S&P	Moody's
Odlična	AAA	Aaa	Nezadostna	BB+	Ba1
Zelo dobra	AA+	Aa1		BB	Ba2
	AA	Aa2		BB-	Ba3
	AA-	Aa3	Nizka	B+	B1
Dobra	A+	A1		B	B2
	A	A2		B-	B3
	A-	A3	Izredno nizka	CCC	Caa
Zadostna	BBB+	Baa1		CC	Ca
	BBB	Baa2		C	C
	BBB-	Baa3			

NOVI GLAS
GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
To številko smo poslali v tisk v torek, 9. maja, ob 14. uri.

IZ MOJE KUHINJE

O vonju in vohu

Včasih se mi zgodi, da me nek vonj iztrga iz sedanjosti in me po nevidnih poteh, ki niso nikjer začrtane in nikoder speljane, pelje nazaj, v otroštvo, v mladost. In srce išče pozabljene pokrajine, ki nimajo barve in oblike, ker so iz vonjav. Med vsemi čuti je voh najbolj duhoven, saj daje užitek duši, vsi drugi čuti so povezani s telesnim užitkom. Z vohom odkrivamo najbolj subtilne svetove, ki ostajajo skriti ostalim čutilom. Največkrat ostajajo ti spomini zakopani v podzavesti in se prebudijo nepričakovano. Potem jim slediš kot pes, ki išče sled, in brskaš po spominu, da bi jih umestil v nek kraj, nek čas in prostor. V svetu, ki izravnava okuse, izgubljamo občutljivost za vonjave in temeljno znanje o naravi. To znanje je nekoč pomagalo prepoznavati cvetje, zelišča, živali. Danes prevladuje podoba z vsem svojim bogastvom oblik in barv. Podobe pa nimajo vonja in okusa.

"So spomini, sveži kakor otroška koža, sladki kakor glas oboe, zeleni kakor trava, -in drugi, grešni, razkošni in radostni, ki se raztezajo kakor neskončnost, kakor jantar, mah, benzoin in kadilo, ki pojejo zanos duha in čutov (Charles Baudelaire).

Moje otroštvo ima svoj vonj. Po mleku, juhi, šmarnicah, moštu, mokri zemlji, rožmarinu, gorečih drveh, loščilu, milu, mačkah in konjih. Nekaterih vonjev ne bom nikoli našla. Ne, to ni razbolela nostalgija in hrepenenje po minulem. Ni jih več. Ali postajajo stvari vse bolj plastične in brezokusne? Ali morda izgubljamo to lastnost in je naš nos okrnjen organ?

Premalo vohamo. In vendar dajemo vonjavam velik pomen. Kupujemo parfume, dezodoranse, dišave za stanovanje, čistila. Umivamo se, drgnemo, čistimo, da nas le ne bi kak vonj izdal, da smo ljudje; kot da bi zdrava higiena pomenila uporabo litrov šamponov, mil, krem in parfemov. Poznavalci vina npr. odsvetujejo vsakršno parfumiranje, kadar se pokuša vino. Tudi šminke s svojim vonjem lahko ponaredijo vinsko cvetico.

Vonjave morda bolj kot drugi dražljaji ustvarijo neko razpoloženje. Mnoge slavne kavarne po svetu zelo premišljeno in spretno razpršijo po svojih prostorih vonj po vaniliji, jasminu, kavi, čokoladi... Gost se sploh ne zave, kaj nanj tako lepo deluje, čemu bi pripisal svoje dobro počutje, morda izbrani opremi, vljudnosti natakarjev, kvalitetni pijači in sladicam?

Tudi dom, vsak dom ima svoj vonj. Ali ga prepoznamo, se ga zavedamo? Včasih, ko se vračamo s kakega potovanja, se zmenimo, da bomo v trenutku, ko vstopimo, najprej pozorno vdihnili in si priklicali v zavest vonj, ki nas bo sprejel. Ni odveč ta igra. Včasih nam lahko odkrije, da je v kakem kotu nastala plesen ali da v odtočni cevi zastaja voda ali da smo pozabili ostanke hrane v pečici. Vonj nam lahko reši življenje, če se pravočasno zavemo, da pušča plin ali diši po zažganem.

Včasih smo z našo malo deklico pri mizi razpravljali o vonjih, ki so lahko dobri ali slabi. Če so slabi, so smradovi. Kadar mama prismodi čebulo, je to smrad. In še kakšen! Otrok vse opazuje, gleda, si zapomni, sprašuje. Z igro mu lahko odkrijemo nove svetove. Za vso družino je bila zabava, ko smo se domislili igre vonjev. Z zaprtimi očmi smo vohali rožmarin, cimet, nageljnove žbice, kis, sir, kruh, vino, sladkor, kavo...

Pred kratkim je našo domačo knjižnico obogatila še dišeča knjiga. Vonj je samo razumski, užitek ob prelistavanju pa zaleže tudi za tiste, ki jih papir ne more prenesti. Dišave bomo lahko sami poiskali s pomočjo te lepe zbirke, ki predstavlja kraška zelišča v ljudski tradiciji. Knjiga "Beri, beri rožmarin zeleni", ki jo je napisala Vesna Guštin, je pravi vodnik po kraški naravi in vrtovih, pomaga nam spoznati zelišča in njihovo uporabo, pa tudi navade našega človeka, ki je v naravi imel svojega zaveznika, zdravilca in hranilca. V enem izmed razdelkov je tudi nekaj receptov, ki jih kraška gostišča pripravljajo iz domačih zelišč. Za pripravo roženkravtove juhe z žličniki bom morala še malo počakati, njoke s trobenticami pa lahko že skuham. A to bo že druga zgodba.

Avguština

Davčne prijave

5 promilov za dobrodelne namene

V teh dneh moramo davčni zavezanci predstaviti davčno prijavo za dohodke, ki smo jih prejeli v letu 2005. Kdor se je odločil, da bo izpolnil prijavo 730 pri delodajalcu, je svojo obveznost že opravil, vsi ostali davčni zavezanci pa bodo morali to dolžnost opraviti v naslenjih dneh.

Davčna prijava, ki se nanaša na leto 2005 in ki jo bomo predstavili v naslednjih dneh, prinaša zanimivo novost, saj bomo lahko s prijavo namenili 5 promilov davka na dohodek fizičnih oseh kaki dobrodelni organizaciji, kaki ustanovi, ki se ukvarja z zdravstvenim raziskovanjem, ali pa občini, v kateri ima davčni zavezanec stalno bivališče.

Uvedba te novosti še ne pomeni, da bomo za leto 2005 plačali več davkov, od letos dalje imamo samo možnost, da sami odločimo, komu bomo denar namenili. Svojo izbiro izrazimo s podpisom v odgovarjajoči razdelek davčne prijave (na sliki).

Če davčni zavezanec želi podpreti prostovoljno delo, socialno koristne nepridobitne organizacije, socialna združenja, dobrodelne ustanove ipd., mora podpisati v prvi razdelek; če želi podpreti znanstveno-raziskovalno delo ali univerze, podpiše v drugi razdelek; če želi podpreti zdravstvene raziskave, podpiše v tretji razdelek; če pa želi denar nameniti svoji občini, podpiše v četrti razdelek.

Davčni zavezanec ima v bistvu tri možnosti:

lahko izbere točno določeno ustanovo, ki bo prejela njegov prispevek: v tem primeru mora poleg podpisa vpisati tudi davčno kodo ustanove, ki bo prispevek prejela.

Lahko izbere samo dejavnost, s katero naj se ukvarja ustanova: v tem primeru podpiše v odgovarjajoči razdelek.

Lahko ne podpiše v noben razdelek in v tem primeru bo prispevek dobila država.

Na seznamu, ki ga je v prejšnjih dneh objavilo ministrsto za javne finance, je tudi več slovenskih društev in organizacij, ki bodo z našimi prispevki zelo zadovoljni; naj navedem samo nekatera od teh:

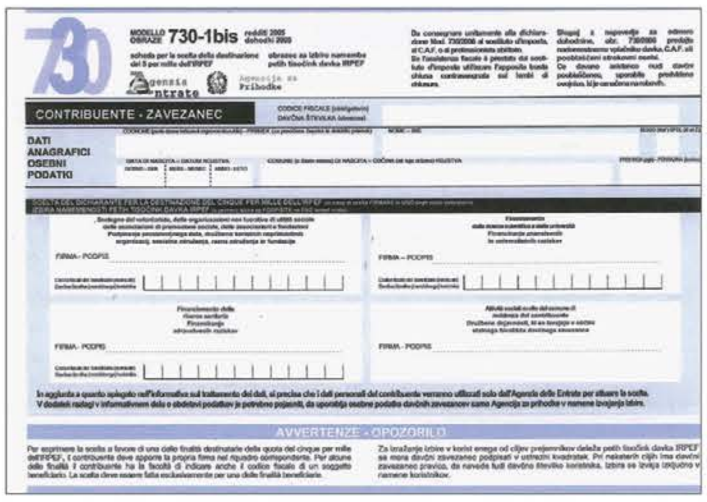
730
MODELLO OBRAZEC 730-1bis redditi 2005 dohodki 2005
scheda per la scelta della destinazione del 5 per mille dell'IRPEF
obrazec za izbiro namembe petih tisočink davka IRPEF
Agenzia Entrate
Agencija za Prihodke
CONTRIBUENTE - ZAVEZANEC
DATI ANAGRAFICI
OSEBNI PODATKI
FIRMA - PODPIS
AVVERTENZE - OPOZORILO

NAZIV	DAVČNI KODEKS
Združenje Hospice Adria	90093970326
Sklad Mitja Čuk	00639780329
Zaposlitveni center sklada Mitja Čuk	90036060326
Športno društvo Breg	80020250322
Zadružni center za socialno dejavnost	00712520329
Sklad Libero in Zora Polojaz	01066900323
Sklad Dorče Sardoč	91013840318
Združenje staršev otroškega vrtca v ul. Brolo v Gorici	91021290316

Celoten seznam pa lahko interesenti preberejo na spletni strani www.agenziaentrate.it. Na tem seznamu je zelo veliko ustanov, ki opravljajo neprecenljivo delo v korist skupnosti, zato je prav, da vsak davčni zavezanec ozaveščeno odloči, komu bo svoj prispevek namenil.

Mara Petaros

Deveta številka Pastirčka

"Oj sončni maj, oj cvetni maj..."

Tako zvenijo stihi ene izmed lepih majniških pesmi o naši ljubi Materi Mariji, ki ji je posvečen ta cvetoči mesec, prepoln opojnih vonjav. Njej v čast se vsak dan vrstijo šmarnice. Pri tem bogoslužju se zahvaljujemo Brezmadežni, naši priprošnjici pri Jezusu. V majskih dneh četrtošolci prvič pristopijo k sv. obhajilu, polni hrepenenja po beli hostiji, pod podobo katere se skriva naš Odrešenik. V srca otrok se že veselo vriva misel na bližajoče se počitnice, Pastirček pa v majski, deveti številki vabi svoje bralce, naj vzamejo barvice v roke in naj čim prej narišejo živopisano risbico za naslovno stran Pastirčka v šolskem letu 2006/07. Obljublja tudi, da bodo vsi likovni izdelki razstavljeni na veliki prireditvi, ki bo meseca oktobra ob 60-letnici Pastirčkovega izhajanja. Najlepši bodo seveda, kot vselej, tudi nagrajeni. Podrobnosti o tem natečaju lahko vsakdo prebere na 277. strani tokratne številke, v kateri je tudi zapis o izvoru besede šmaren, ki ni nič drugega kot spojitev besed sveta in Marija. Po njej so dobile ime tudi ponižne cvetke marjetice, iz katerih so včasih otroci spletali venčke in krasili Marijine oltarčke. Prav o tej prisrčni navadi pripoveduje dopolnjevanka Marjetice in fantje. O mili ptici lastovici, ki se je vrnila v naše kraje in ima sedaj že podmladek, govori pesmica Zlate Volarič. Vonj po majniškem cvetju je slutiti tudi iz rubrike Besede v podobah. Danila Komjanc je izbrala vrsto travniških rastlin in žuželk, da jih bodo otroci ob barvanju pobliže spoznali. Mali medo v ilustraciji Paole Bertolini Grudina je zvedavo stopil na stolček in v fotografski aparat ujel metuljčka. Kaj misli tokrat postati, ko bo velik, bodo otroci takoj ugotovili. Mali Pastirčki bodo pobarvali svetopisemsko pobarvanko o Abramu in njegovem nečaku, ki sta prispela v Kanaan. Kam je pa potepanje pripeljalo metlo Piko, bodo bralci izvedeli ob branju 9. poglavja njenih pustolovščin izpod peresa Marize Perat. Tri vedoželjne potepuhe je Marijan Markežič tokrat peljal v še zmeraj premalo poznano Benečijo na ogled Landarske jame in čudovite gotske kapelice Andreja iz Loke in rojstne vasi ter groba Ivana Trinka v Tarčmunu. Lepo vreme jih je pospremilo še na vrh Matajurja, od koder se odpira razgled po okoliških hribih in vasicah s cerkvicami. Morda so na tem izletu opazili tudi kakšno divjo češnjo, katere značilnosti je opisal Pastirček. Ljubitelji knjig se bodo razveselili Slovenskih ljudskih pravljic, ki jih predstavlja Barbara Rustja. Ob knjigi so tudi vprašanja za male in večje bistre glave. Kaj je to Verzi-ada in kako dragocen vsevednik je računalnik, ki pa žal nima srca, bodo bralci odkrili iz duhovitih verzov V. T. Arharja in Berte Golob. Arhar je tudi avtor pesmic o značilnostih živali vročih dežel, Ekvatorke. Medtem ko se je Pacek Walterja Grudine namučil ob spakedra-

nem pisanju naloge o šolskem izletu, so pridni dopisniki napolnili osem strani Pastirčkove pošte s spisi o domu, družini, prijateljih, domačih ljubljenčkih...in pristavili mnogo živahnih risbic z zvečine vriskajočimi pomladnimi motivi. Lari Feri, petošolki OŠ J. Abram iz Pevme, je spis o ekskurziji na Sabotin prinesel priznanje Pastirčkov časnikar meseca. Čestitke!

Ob branju navedenih Pastirčkovih vsebin in ob njegovih razvedrilnih zankah in ugankah bodo majski dnevi minili kot blisk!

Iva Koršič

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

V višjih plasteh se zadržuje še razmeroma hladen in vlažen zrak, kar bo predvsem v gorah v popoldanskih urah povečalo nestanovitnost.

ČETRTEK, 11. maja 2006:

Dopoldne bo prevladovalo sončno vreme. V popoldanskih urah bo možna kaka krajevna nevihta, sprva v gorah, nato lahko tudi v ravninskem pasu. Pihali bodo šibki krajevni vetrovi.

PETEK, 12. maja 2006:

Dopoldne bo pretežno jasno. V popoldanskih urah bodo v gorah lahko nastale posamezne nevihte. Pihali bodo šibki krajevni vetrovi.

OBETI ZA KONEC TEDNA:

V soboto bo spremenljivo z možnostjo krajevnih neviht.

Deželna meteorološka opazovalnica F - Jk
www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934111

ČETRTEK

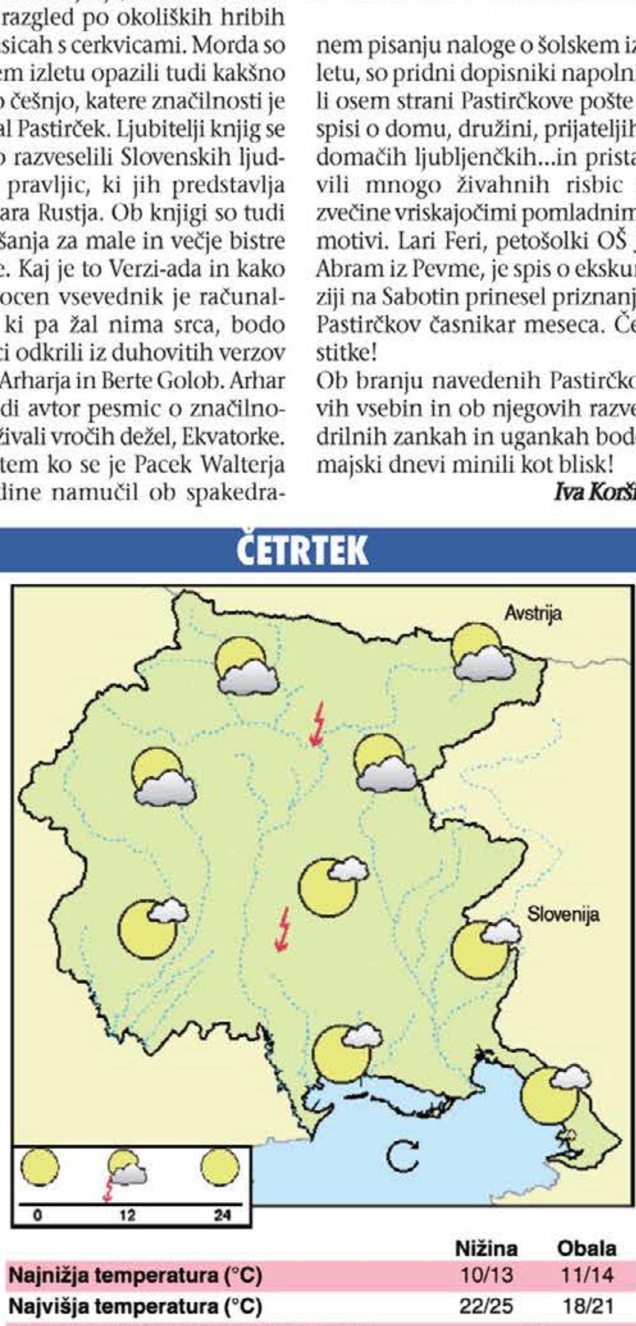

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	10/13	11/14
Najvišja temperatura (°C)	22/25	18/21
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	13	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	4	

PETEK

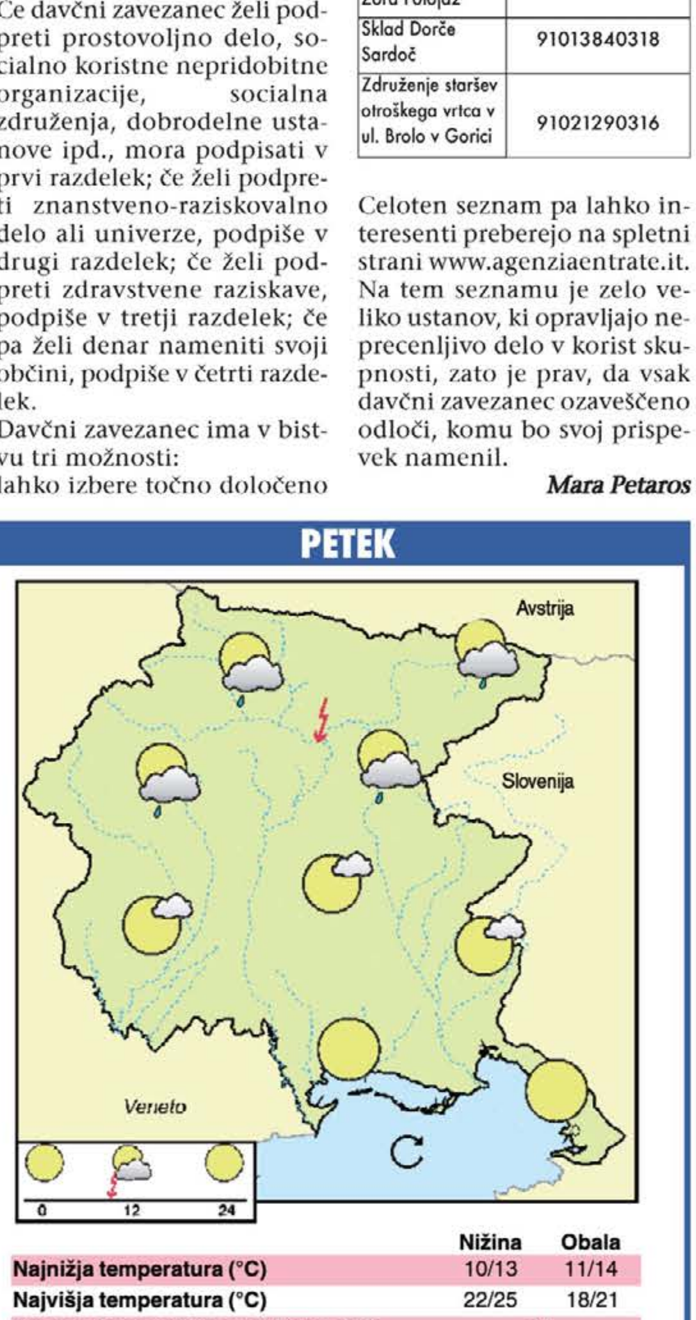

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	10/13	11/14
Najvišja temperatura (°C)	22/25	18/21
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	13	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	4	

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž v Parizu

Slovenska pesem zadonela v francoski prestolnici

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice se je nedavno vrnil iz Pariza. Gostovanje pri tamkajšnjih Slovencih smo imeli v mislih že več let; organizacija takega potovanja je za majhno društvo z vseh vidikov

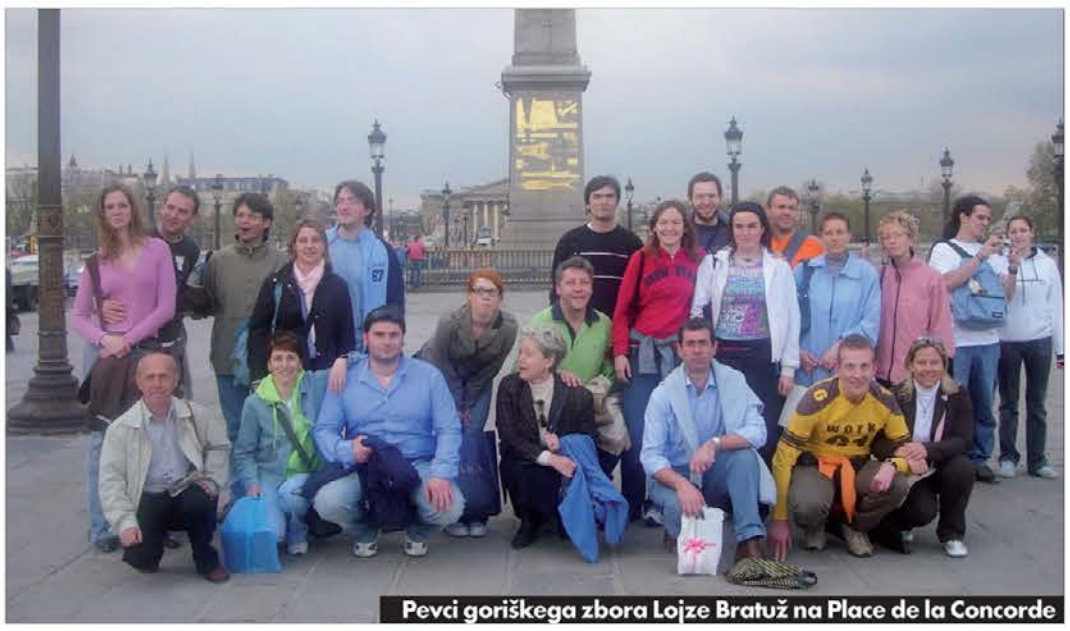
Pevci goriškega zbora Lojze Bratuž na Place de la Concorde

zahtevna. V začetku letošnje sezone smo se pri odboru vendarle odločili, da bomo skušali načrt izvesti.

V Pariz smo tako odpotovali po običajnem delovnem dnevu v petek, 21. aprila zvečer. Dolgo pot smo si skrajšali z dremanjem, saj je bila vožnja mirna, pa tudi utrujenost precejšnja. V jutranjih urah smo se preko prelaza Mont Blanc že spustili v francosko nižino, ki vodi v prestolnico. Po nastavitvi v hotelu smo se takoj napotili v baziliko Sacre-Coeur na Montmartru. Tu smo si seveda ogledali še znameniti trg umetnikov, nato pa pešačili po okolici.

V nedeljo smo sodelovali pri sv. maši v cerkvici Slovenskega doma v Chatillonu. Obred smo spremljali s Tomčevo sv. mašo na čast sv. Cirilu in Metodu in z drugimi slovenskimi evharističnimi pesmimi. Po obredu smo slovenskim rojakom ponudili še kratek koncert. Za tem je sledilo kosilo z družabnostjo: priložnost je bila, da smo se bolje spoznali. Malodane vsakdo je povedal kaj o sebi in svoji zgodbi daleč od matične domovine.

Še isti dan nas je čakala še druga obveznost, t.j. samostojni koncert v pariškem Slovanskem konservatoriju (Conservatoire Slave de Musique). Prvi del programa je bil polifonskega značaja s skladbami večinoma tujih avtorjev (npr. Mozart, Busto, Rahmaninov, Saint-Saens, Durufle, Miškinis, Čajkovski), nekaj pa tudi slovenskih (Malič, Lebič, Vrabec). V drugem delu koncerta smo se predstavili s spletom narodnih pesmi v ljudskih in umetnih priredbah, s katerimi smo prikazali življenje in občutke iz različnih slovenskih pokrajin, od Istre (npr. *Istrske* Alda Kumarja), mimo Trsta (*Tržaške ljudske pesmi* Ignacija Ote), Koroške (*Dober večer* Mihaela Rožanca, *Kje so tiste stezice* v priredbi Hilarija Lavrenčiča), Prekmurja (*Marko skače* Sama Vremšaka, *Protuletje* Ubalda Vrabca) vse do Benečije (*Oj božime – sdrindulaile* Adija Daneva) in Rezije (*Jnjen čeua jti gna*).

Navdušeno občinstvo je posebno prevzela pravoslavna liturgija (Rahmaninova *Tebe pojem* in Čajkovskijev *Oče naš*). Med prisotnimi poslušalci so bili sam direktor konservatorija Muhamed Klipic ter mednarodno poznana pedagoga in pianista Igor Lazko in Kostantin Bogino z ženo Miomiro Vitas, ki je koncert tudi organizirala. Sami so bili zelo navdušeni in nam po koncertu čestitali za izvedbo, posebej še za glasovno čistost.

Bogato nedeljo smo nato sklenili z večerno plovbo po Seni. V ponedeljek smo si z avtobusom, metrojem in peš ogledali čudovito francosko prestolnico in njene znamenitosti. Vzeli smo si tudi čas za nakup spominkov in obisk največje francoske enoteke...

Na stopnišču na Montmartru

Zbor Lojze Bratuž je bil prvič na gostovanju v Parizu že januarja 1977 in pevci, ki so se že takrat udeležili turneje, hranijo še danes nepozabne spomine. Prepričani smo, da bo tudi letošnje gostovanje pustilo trajno sled v srcih goriških pevcev in francoskih gostiteljev. Poleg uradnih nastopov je glas goriških pevcev zadonel v najrazličnejših krajih: vesela pevska družba je namreč zapela v hodnikih podzemske železnice, v pariških parkih, na znameniti ulici Champs-Elysées; najbolj sugestivno pa sta zadoneli *Ubi caritas* in *Sonce že zahaja* v pariški katedrali Notre Dame. V prepričanju, da je izkušnja bila za vse neobičajna obogatitev, se odbor iz srca zahvaljuje svojemu dirigentu Bogdanu Kralju, pevcem in vsem, ki so pomagali pri organizaciji gostovanja in so nam prišli naproti s potrebno finančno pomočjo (Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza cerkvenih pevskih zborov).

MČ

Peš po Korziki (2)

Med morjem in gorami

O skrbnico zavetišča, ki je za razliko od večine tistih, s katerimi sva se do takrat pogovarjala, govorila tekoče italijansko, sem bolj za šalo kot zares vprašal, ali se na poti veliko ljudi ponesreči, a mi je zelo resno odgovorila, da se zgodi marsikaj. Da ne gre za "izi bizi trip", naju je opomnilo tudi sporočilo, prilepljeno na oglasno desko pred recepcijo, na katerem je pisalo, da pogrešajo italijanskega državljana, ki so ga zadnjič videli pred odhodom na GR 20. Oba z Jano sva seveda najprej pomislila na to, da mu je med potjo zdrsnilo in je končal v kakšnem prepadu.

Po obilni večerji in štirinajstih urah spanja sva se v nov dan zbudila kot prerojena. Polna moči in prepričana, da bo šlo brez težav. Zgodaj popoldne so se začeli pred res zgledno urejenim zavetiščem zbirati pohodniki, ki so nameravali naslednji dan na GR 20 oziroma TMM, kot se krajše reče pešpoti Tra Mare e Monti, ki vodi od Calenzane do Cargeseja. Z nekaterimi od njih sva malo poklepetala, potem pa sva šla na sprehod po vasi in v trgovino, kjer sva nabavila zalogo najnujnejše hrane za naslednjih nekaj dni. V vodiču sva namreč prebrala, da je mogoče v planinskih kočah in zavetiščih dobiti kaj za pod zob, a tudi to, da je Calenzana prva, pa tudi zadnja vas, skozi katero poteka GR 20, kar pomeni, da se je treba v primeru, ko česa res nujnega zmanjka, spustiti v dolino do najbližjega zaselka ob poti, to pa je seveda vse prej kot prijetno.

Zgledno urejeno zavetišče v Calenzani, kjer se začenjata GR 20 in TMM

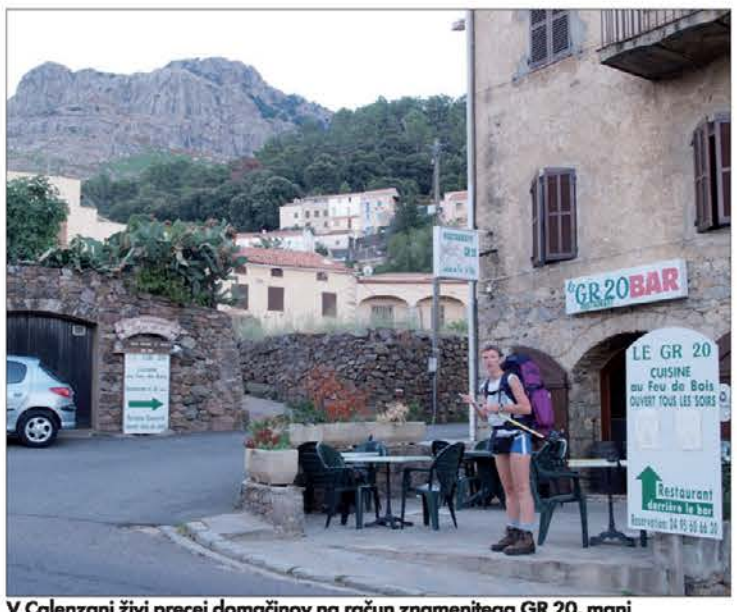

V Calenzani živi precej domačinov na račun znamenitega GR 20, manj zahtevnega TMM oz. številnih ljubiteljev pohodništva

Prvi dan na GR 20 sva vstala že ob pol sedmih zjutraj. Vedela sva, da bova morala do poznega popoldneva premagati približno 1300 metrov nadmorske višine, zato sva se najprej dobro najedla. V nahrbtnik, ki je že doma tehtal 22 kilogramov, sem pred odhodom stlačil še nekaj nakupljene robe, res pa je tudi, da je del prehrambenih zalog romal v Janin nahrbtnik, saj sicer svojega 65-litrskega ne bi mogel več zapreti, tako je bil natlačen. Janin nahrbtnik je z zadnjimi vrinki tehtal slabih 15 kilogramov, kar je za žensko njene postave in "kilaže" absolutno preveč, a se ni prav nič pritoževala.

Kakšnih petnajst minut pred osmo zjutraj sva zapustila Gite d'etape in jo peš mahnila proti vrhu vasi. Tam se nama je pridružil odrasel nemški bokser. Kuža je bil prijazen in simpatičen, njegovo mišičasto telo pa je dajalo slutiti, da si je za življenjsko poslanstvo izbral spremljanje pohodnikov na prvih nekaj sto metrov poti izven vasi. Po slabih desetih minutah "skupne" hoje se je pasji prijatelj res naenkrat zaustavil, še nekajkrat pomahal s štrcljem, ki ga imajo bokserji namesto repa, kot bi nama hotel zaželeti srečno pot, potem pa jo je po prašni in shojeni stezi ucvrl nazaj proti Calenzani čakat naslednjega ali naslednjih nekaj pohodnikov.

/ dalje

Nace Novak

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek *»petih tisočink«* ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka **Sklada Dorče Sardoč** je:

91013840318

2006 SCHEDA PER LA SCELTA DELLA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF

SOSTITUTO D'IMPOSTA

CONTRIBUENTE

SCELTA PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF

91013840318